

អង្គការជា ព្រះសុត្តន្តបិដក

អង្គការនិកាយ

ឈ្មោះ

មនោរម្យរណី

ឧសកនិចាត

ភាគ ៥០

ពុទ្ធសករាជ ២៥៥៧

អធិប្បាយ

ឧសកនិចាត ខាង ២ បណ្ណាសកៈ

ចែកជា ១០ វគ្គ មាន ១០០ សូត្រ

ព្រះអង្គការកែសេចក្តី ៨៨ សូត្រ

អង្គការ ព្រះសុតន្តបិដក

អង្គការនិកាយ

ឈ្មោះ

មនោរថប្បវណ្ណ

ទសកនិចាត

ភាគ ៥០

ពុទ្ធសករាជ ២៥៥៧

អធិប្បាយ

ទសកនិចាត មាន ២ បណ្ណាសកៈ

ចែកជា ១០ វគ្គ មាន ១០០ សូត្រ

ព្រះអង្គការកែសម្រួល ៨៥ សូត្រ

អង្គការនិកាយ ទសកនិបាត

រូបមន

២ បណ្ណាសកៈ មាន ១០ វគ្គ

សរុបមាន ១០០ សូត្រ

ព្រះអង្គកថាភិសេចក្តី ៨៥ សូត្រ

បឋមបណ្ណាសកៈ

១ អាណិសង្កវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	០៨ សូត្រ
២ នាថករណវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	១០ សូត្រ
៣ មហាវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	១០ សូត្រ
៤ ឧបាលវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	០៧ សូត្រ
៥ អក្កោសវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	០៧ សូត្រ

ទុតិយបណ្ណាសកៈ

១ សចិត្តវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	០៦ សូត្រ
២ យមកវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	០៨ សូត្រ
៣ អាកង្កវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	០៨ សូត្រ
៤ ថេរវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	១០ សូត្រ
៥ ឧបាសកវគ្គ	មាន ១០ សូត្រ	អដ្ឋកថាភិសេចក្តី	១០ សូត្រ

မြေ:ဝေဏ္ဍနု
Voyelles:

မြေ
Cambodgien { မ မါ န ညှိ ခ ချ ဃ နှိ

ရူပ
Romain { a . ā i i u ū e o

မြေ
Siamois { ဝ ဝါ စီ စီ ဝု ဝူ ဝေ ဝို

လတ်
Laotien { က ကာ ဣ ဣ ဝီ ဝီ ဝေ ဝို

လက်
Céhalais { ဗ ဗာ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ

မြေ
Birman { အ အာ အူ ဟီ ဝ ဝီ ဝေ ဝို

ព្យាង្គៈ
Consonnes.

ខ្មែរ Cambodgien	ក ក	ខ ខ	គ គ	ឃ ឃ	ង ង
រ៉ូម៉ាំង Romain	k	kh	g	gh	ñ
សៀម Siamois	ក	ខ	គ	ឃ	ង
លាវ Laotien	ក	ខ	គ	ឃ	ង
កម្ពុជាក្រហម Kongkhalais	ក	ខ	គ	ឃ	ង
ប៊ែរម៉ា Birman	ក	ខ	គ	ឃ	ង

ខ្មែរ Cambodian	}	ក ខ គ ឃ ង
--------------------	---	-----------

ខ្មែរ Roman	}	c ch j jh k
----------------	---	-------------

សៀម Siamois	}	ក ខ គ ណ ល
----------------	---	-----------

លាវ Laotien	}	ច ឃ ង ឃ្ម ឃ្ម
----------------	---	---------------

សិង្ហ Singhalais	}	ក ខ គ ឃ ង
---------------------	---	-----------

ភូមា Birman	}	ក ខ គ ឃ ង
----------------	---	-----------

ខ្មែរ
 Cambodian } ក ខ គ ឃ ង

ភូមា
 Burmese } ច ch ជ ឆ ត

សៀម
 Siamois } ក ខ គ ឃ ង

លាវ
 Laotien } ច ឃ ត ឃ ង

សិង្ហា
 Singhalais } ក ខ គ ឃ ង

ភូមា
 Birman } ច ឃ ត ឃ ង

ខ្មែរ Cambodian	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ក</td> <td>ខ</td> <td>គ</td> <td>ឃ</td> <td>ង</td> </tr> </table>	ក	ខ	គ	ឃ	ង
ក	ខ	គ	ឃ	ង		

ភ្នំ Roman	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>c</td> <td>ch</td> <td>i</td> <td>ih</td> <td>h</td> </tr> </table>	c	ch	i	ih	h
c	ch	i	ih	h		

សៀម Siamois	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>จ</td> <td>ฉ</td> <td>ช</td> <td>ญ</td> <td>ง</td> </tr> </table>	จ	ฉ	ช	ญ	ง
จ	ฉ	ช	ญ	ง		

ລາວ Laotien	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ວ</td> <td>ຸ</td> <td>ື</td> <td>ຸ້</td> <td>ູ</td> </tr> </table>	ວ	ຸ	ື	ຸ້	ູ
ວ	ຸ	ື	ຸ້	ູ		

ຄຳ Cinghalais	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ඉ</td> <td>ඊ</td> <td>උ</td> <td>ඔ</td> <td>ඌ</td> </tr> </table>	ඉ	ඊ	උ	ඔ	ඌ
ඉ	ඊ	උ	ඔ	ඌ		

မြန် Birman	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ဝ</td> <td>ဆ</td> <td>ဇ</td> <td>ဈ</td> <td>ည</td> </tr> </table>	ဝ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဝ	ဆ	ဇ	ဈ	ည		

ខ្មែរ Cambodian	}	ក	ខ	គ	ឃ	ង
--------------------	---	---	---	---	---	---

ខ្មែរ Roman	}	c	ch	j	jh	k
----------------	---	---	----	---	----	---

សៀម Siamois	}	จ	ฉ	ช	ญ	ณ
----------------	---	---	---	---	---	---

ລາວ Laotien	}	ວ	ຸ	ື	ູ	ູ
----------------	---	---	---	---	---	---

ຄຳ Cinghalais	}	ඉ	ඊ	උ	ඔ	ඌ
------------------	---	---	---	---	---	---

မြန် Birman	}	ဝ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
----------------	---	---	---	---	---	---

ខ្មែរ Cambodian	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ក</td> <td>ខ</td> <td>គ</td> <td>ឃ</td> <td>ង</td> </tr> </table>	ក	ខ	គ	ឃ	ង
ក	ខ	គ	ឃ	ង		

ភ្នំ Roman	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>c</td> <td>ch</td> <td>i</td> <td>ih</td> <td>h</td> </tr> </table>	c	ch	i	ih	h
c	ch	i	ih	h		

សៀម Siamois	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>จ</td> <td>ฉ</td> <td>ช</td> <td>ญ</td> <td>ณ</td> </tr> </table>	จ	ฉ	ช	ญ	ณ
จ	ฉ	ช	ญ	ณ		

ລາວ Laotien	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ວ</td> <td>ຸ</td> <td>ື</td> <td>ຸ້</td> <td>ູ</td> </tr> </table>	ວ	ຸ	ື	ຸ້	ູ
ວ	ຸ	ື	ຸ້	ູ		

ຄຳ Kambalais	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>๑</td> <td>๒</td> <td>๓</td> <td>๔</td> <td>๕</td> </tr> </table>	๑	๒	๓	๔	๕
๑	๒	๓	๔	๕		

မြန် Birman	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ဝ</td> <td>ဆ</td> <td>ဇ</td> <td>ဈ</td> <td>ည</td> </tr> </table>	ဝ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဝ	ဆ	ဇ	ဈ	ည		

ខ្មែរ Cambodian	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ក</td> <td>ខ</td> <td>គ</td> <td>ឃ</td> <td>ង</td> </tr> </table>	ក	ខ	គ	ឃ	ង
ក	ខ	គ	ឃ	ង		

ភ្នំ Roman	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>c</td> <td>ch</td> <td>i</td> <td>ih</td> <td>h</td> </tr> </table>	c	ch	i	ih	h
c	ch	i	ih	h		

សៀម Siamois	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>จ</td> <td>ฉ</td> <td>ช</td> <td>ญ</td> <td>ง</td> </tr> </table>	จ	ฉ	ช	ญ	ง
จ	ฉ	ช	ญ	ง		

ລາວ Laotien	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ວ</td> <td>ຸ</td> <td>ື</td> <td>ຸ້</td> <td>ູ</td> </tr> </table>	ວ	ຸ	ື	ຸ້	ູ
ວ	ຸ	ື	ຸ້	ູ		

ຄຳ Kambhais	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>๑</td> <td>๒</td> <td>๓</td> <td>๔</td> <td>๕</td> </tr> </table>	๑	๒	๓	๔	๕
๑	๒	๓	๔	๕		

မြန် Birman	{ <table border="0" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td>ဝ</td> <td>ဆ</td> <td>ဇ</td> <td>ဈ</td> <td>ည</td> </tr> </table>	ဝ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဝ	ဆ	ဇ	ဈ	ည		

ពាក្យដើម

ព្រះពុទ្ធវចនៈ គឺ ព្រះត្រៃបិដក ជាសាសនធម៌ ពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់
ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់មានអង្គ ៩ គឺ ៖

សុត្ត បានដល់ ឧកតោវិកង្គ និទ្ទេសៈ ខន្ធកៈ បរិវារៈ ព្រះសូត្រផ្សេង ៗ
មានមន្តិលសូត្រជាដើម ។

គេយ្យ បានដល់ ព្រះសូត្រដែលប្រកបដោយគាថាទាំងអស់ ។

វេយ្យាករណ គឺ ព្រះអភិធម្មបិដកទាំងអស់ ព្រះសូត្រដែលមិនមានគាថា និង
ពុទ្ធវចនៈដែលមិនបានចាត់ចូលក្នុងអង្គ ៨ ឈ្មោះថា វេយ្យាករណៈទាំងអស់ ។

គាថា គឺ ព្រះធម្មបទ ថេរីគាថា ថេរីគាថា និងគាថាសុទ្ធ ៗ ដែលមិន
មានឈ្មោះ ពោលដល់ ព្រះសូត្រក្នុងសុត្តនិបាត ។

ឧទាន គឺ ព្រះសូត្រ ៨២ សូត្រ ដែលព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់សម្តែងដោយ
សោមនស្សញ្ញាណ ។

ឥតិវុត្តក គឺ ព្រះសូត្រ ១១០ សូត្រ ដែលផ្តើមឡើងដោយពាក្យថា សេចក្តី
នេះ សមដូចពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ទុក ។

ជាតក គឺ ជាការសម្តែងរឿងក្នុងអតីតជាតិរបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ មាន
អបណ្ណជាតកជាដើម មានទាំងអស់ ៥៥០ រឿង ។

អព្ពតធម៌ គឺ ព្រះសូត្រដែលបដិសំយុត្តដោយអច្ចរិយព្ពតធម៌ទាំងអស់ ។

វេទល្ល គឺ លំដាប់ពាក្យដែលអ្នកសួរបានយល់ច្បាស់ ព្រមទាំងបាននូវសេចក្តី

រីករាយ និងសួរជាបន្ត ៗ ទៅ ។

ព្រះពុទ្ធវរ្ម័នៈទាំងឡាយនេះ ដោយសភាវធម៌ គឺ ជាសច្ចធម៌ដែលទ្រង់
ត្រាស់សម្តែងថា ៖

ជាធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ដឹងបានដោយលំបាក ដឹងតាម
ឃើញតាមបានដោយលំបាក ស្ងប់ ប្រណីត ល្អិត
មិនអាចដឹងបានដោយការត្រិះរិះ ប៉ុន្តែជាធម៌ដែល
បណ្ឌិតគប្បីដឹងបាន ។

ព្រោះសភាវៈនៃធម៌មានលក្ខណៈដូចពោលមកហើយនេះ ទើបត្រូវធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ ឲ្យកើតការយល់ចូលចិត្តទាំងអត្ត និងព្យញ្ជនៈ ដើម្បីញ៉ាំងការយល់
ដឹងនូវធម៌ទាំងឡាយតាមសេចក្តីពិតក្នុងរឿងនោះ ។ ។

ស្របតាមអធ្យាស្រ័យផ្សេងគ្នា របស់មនុស្សផ្សេងគ្នា ក្នុងទឹកនៃផ្សេង ៗ
ដែលទ្រង់ឧបមាទុកដូចជាផ្កាឈូក ៤ ពួក ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ព្រះអង្គឈ្មោះសក្កន្តិវិធី
សម្តែងព្រះធម៌ តាមការបង្រៀនព្រះធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគមាន ៣ ប្រការ
គឺ ៖

- ១ ទ្រង់បង្រៀនឲ្យយល់ដឹងដ៏ក្រៃលែង ឃើញពិតក្នុងវត្ថុដែលគួរដឹង គួរ
ឃើញ ។
- ២ ទ្រង់សម្តែងធម៌មានហេតុផល ដែលអ្នកស្តាប់អាចពិចារណាឃើញតាម
សេចក្តីពិតបាន ។

៣ ទ្រង់សម្តែងធម៌ដ៏អស្ចារ្យ គឺ អ្នកប្រតិបត្តិតាមនឹងបានទទួលនូវប្រយោជន៍ សមគួរដល់ការប្រព្រឹត្តប្រតិបត្តិ ។

ព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់ប្រកបដោយបាណិយា ទ្រង់ឆ្លាតក្នុងវោហារ ព្រោះទ្រង់ជាម្ចាស់នៃព្រះធម៌ មុននឹងទ្រង់សម្តែងនូវព្រះធម៌ដល់បុគ្គលណា ទ្រង់ បានពិចារណាមើលនូវឧបនិស្ស័យរបស់បុគ្គលនោះ ដោយព្រះញាណ ទ្រង់ជ្រាប ថា ការបានស្តាប់នូវពុទ្ធាវាទ តែងនាំមកនូវប្រយោជន៍ ទើបទ្រង់សម្តែង ។

ក្រោយពីព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ ទ្រង់បរិនិព្វានទៅ ទ្រង់បានតាំងព្រះធម៌- វិន័យទុកជាសាស្ត្រាជំនួសព្រះអង្គ ។ តែការមិនមានសតិបញ្ញាបារមី ការយល់ខុស ក្នុងធម៌របស់បុគ្គលនោះ បានធ្វើការអធិប្បាយសេចក្តីនៃព្រះធម៌វិន័យ តាមការយល់ ឃើញរបស់ខ្លួនឯង ជាហេតុធ្វើឲ្យមានការបដិបត្តិផ្សេងៗ គ្នា មានសីល និងទិដ្ឋិ ផ្សេងៗ គ្នា រហូតមាននិកាយដល់ទៅ ១៨ ។

ព្រះអង្គកថាចារ្យ ជាបពុទ្ធាធិប្បាយទាំងដោយអត្ត និងព្យញ្ជនៈនៃព្រះពុទ្ធ- វចនៈ ព្រោះការសិក្សាចាំស្ទាត់តក្កាមកតាមលំដាប់ មានឆន្ទៈ និងឧស្សាហៈដ៏ ខ្លាំងក្លា បានអធិប្បាយព្រះពុទ្ធវចនៈក្នុងព្រះត្រៃបិដក នូវសេចក្តីដែលលំបាកយល់ ឲ្យកើតការងាយយល់សម្រាប់អ្នកសិក្សា និងបដិបត្តិ ទើបសេចក្តីសំខាន់នៃគម្ពីរ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ខាងក្រោយតក្ការហូតមក មាន ៖

១ ព្រះសូត្រ គឺ ព្រះពុទ្ធវចនៈ ដែលហៅថា ព្រះត្រៃបិដក ទាំងព្រះវិន័យ- បិដក ព្រះសុត្តន្តបិដក និងព្រះអភិធម្មបិដក ។

២ សុត្តានុលោម គឺ គម្ពីរដែលព្រះអង្គកថាចារ្យរចនាឡើង អធិប្បាយ

សេចក្តីដែលលំបាកក្នុងព្រះត្រៃបិដក ។

៣ អាចរិយវាទ វាទៈរបស់អាចារ្យផ្សេង ៗ តាំងអំពីថ្នាក់ដឹកា អនុដឹកា និង បុព្វាចារ្យជំនាន់ក្រោយ ៗ ។

៤ អត្តនោមតិ ការគិតឃើញរបស់អ្នកនិយាយ អ្នកសម្តែងធម៌ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ។

ក្នុងកាលតមក មានការអធិប្បាយធម៌ប្រភេទអាចរិយវាទ គឺ កាន់តាម អាចារ្យរបស់ខ្លួន ទូន្មានទុកជាមួយអត្តនោមតិ ទៅតាមមតិរបស់ខ្លួនឯង ដោយ ច្រើនទាំងនេះអាចនឹងមាន ព្រោះគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលមានគោលសំខាន់ គឺ ព្រះត្រៃបិដក និងអង្គកថាមិនទាន់បានប្រែ អង្គកថាចំណែកច្រើននៅជាភាសាបាលី បុគ្គលដែលមានចំនុះក្នុងភាសាបាលីតិចតួច សំនួនភាសាបាលីដែលប្រែចេញមក ហើយ លំបាកដល់ការយល់របស់អ្នកដែលមិនបានសិក្សាភាសាបាលីជាមុន ព្រោះ ខ្វះកល្យាណមិត្ត ខ្វះសប្បុរស ដែលមានការចេះដឹង ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាជាដើម ។

ការអធិប្បាយធម៌ ដែលជាផលនៃការត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់មានអន្តរាយច្រើន ព្រោះនឹងមានឱកាសដែលយល់ខុស និយាយ ខុស បដិបត្តិខុស ។ ព្រះត្រៃបិដកប្រៀបដូចជារដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ទូទៅនឹងជំទាស់ ដល់ច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញមិនបាន យ៉ាងណា ការអធិប្បាយធម៌ជំទាស់នឹងព្រះត្រៃបិដក ពុទ្ធសាសនិកជនដែលល្អប្រកាន់ថាធ្វើមិនបានដូចគ្នា ដូច្នោះ ។

សូមអានភាពនៃព្រះរតនត្រ័យ ប្រតិស្ឋានក្នុងហឫទ័យ

របស់ពុទ្ធសាសនិកជនទាំងឡាយ សូមបានជួបប្រសព្វ
សេចក្តីចម្រើនក្នុងព្រះធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
ប្រកាសទុកល្អហើយបរិបូណ៌ដោយអត្ត និងព្យញ្ជនៈ ។

ក្រុមហៀងវៀងព្រះអង្គកថា

និទានកថា

សេចក្តីសង្ខេបថា ក្នុងទីបំផុតនៃការសម្តែងយមកប្បាដិហារ្យ ព្រះមានព្រះ-
ភាគជាម្ចាស់ ស្តេចចូលចាំវាស្សានៅលើផ្ទាំងបណ្តុកម្តួលសិលាសនៈ ក្រោមដើម
បារិធាត្តកព្រឹក្សក្នុងទេវនគរ ទ្រង់ធ្វើព្រះមាតាឲ្យជាអង្គសាក្សី ត្រាស់ព្រះអភិធម្ម-
កថាដល់ទេវបរិស័ទ លុះទ្រង់សម្តែងបករណ៍ធម្មសង្គណីបាន ១០០ ឆ្នាំកន្លងទៅ
ពួកភិក្ខុវិជ្ជបុត្រសម្តែងវត្ថុ ១០ ប្រការ ដែលប្រាសចាកព្រះធម៌វិន័យ គឺ ៖

- ១ ភិក្ខុទុកដាក់អំបិលក្នុងភ្នាក់សម្រាប់ឆាន់ជាមួយអាហារថា គួរ ។
- ២ ភិក្ខុឆាន់អាហារពេលព្រះអាទិត្យជ្រៅទៅ ២ ធ្លាប់ គួរ ។
- ៣ ភិក្ខុហាមកត្តហើយ ចូលទៅក្នុងចន្លោះស្រុក ហើយឆាន់កត្តដែលមិនបាន
ធ្វើវិនយកម្មមុន ឬ មិនជាដែនរបស់ភិក្ខុឈឺ គួរ ។
- ៤ ភិក្ខុនៅក្នុងអាវាសជាមួយគ្នា បំបែកគ្នាធ្វើសង្ឃកម្ម គួរ ។
- ៥ ភិក្ខុធ្វើឧបោសថកម្មមិនរង់ចាំឆន្ទានុមតិ គួរ ។
- ៦ ប្រការបដិបត្តិដែលឧបជ្ឈាយ៍ អាចារ្យធ្លាប់ប្រព្រឹត្តមកខុសត្រូវ យ៉ាងណា
ប្រព្រឹត្តតាម គួរ ។
- ៧ ភិក្ខុហាមកត្តហើយ ឆាន់ទឹកដោះស្រស់ដែលមិនទាន់ប្រែជាទឹកដោះជូរ
គួរ ។
- ៨ ភិក្ខុជីកស្រាខ្សោយ ១ គួរ ។

៩ ភិក្ខុក្រាលសំពត់និសីទនៈដែលមិនមានជាយ គួរ ។

១០ ភិក្ខុទទួល ឬត្រេកអរចំពោះមាស និងប្រាក់ ដែលគេទុកដាក់ដើម្បី
ខ្លួន គួរ ។

ព្រះយសត្ថេរដែលជាបុត្ររបស់ព្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះថា កាកណ្ណកៈ បានស្តាប់
វត្ថុ ១០ ប្រការនោះហើយបានកាន់យកព្រះចៅអសោករាជដែលជា ព្រះឱរស
របស់ ព្រះចៅសុសុនាគៈធ្វើជាសម្លាញ់ ហើយជ្រើសរើសព្រះថេរៈ ៧០០ អង្គ
ក្នុងចំណោម ភិក្ខុ ១.២០០.០០០ អង្គ គឺ (ដប់ពីរសែន) ញ៉ាំងញ៉ាំងវត្ថុ ១០
ប្រការទាំងនោះ ហើយលើកសរីរៈ គឺ ព្រះធម៌វិន័យឡើងសង្គាយនា ។

ភិក្ខុវដ្តីបុត្រមានប្រមាណ ១០.០០០ អង្គ ត្រូវព្រះធម្មសង្ឃាហកត្ថេរទាំងឡាយ
គ្របសង្កត់ហើយ គឺ ទិកៀនហើយ ទើបស្វែងរកពួកគណៈ គ្រាបានពួកដែល
ជាទុព្វលវៈដ៏សមគួរដល់ខ្លួន ក៏ចាត់តាំងសម្លាក់ត្រកូលអាចារ្យថ្មី ឈ្មោះថា មហា
សង្ឃិកៈ និងឯកព្យាហារិកៈ ដែលបែកចេញមកពីត្រកូលអាចារ្យសង្ឃិកៈនោះ ។
ត្រកូលអាចារ្យពីរពួកដទៃទៀត គឺ បញ្ញត្តិវាទៈ និងពហុលិយៈ ដែលមានឈ្មោះ
ម្យ៉ាងទៀតថា ពហុសុតិកៈ ដែលបែកចេញមកពីនិកាយគោកុលិកៈ ។ អាចរិយ-
វាទដទៃទៀតឈ្មោះថា ចេតិយវាទ កើតឡើងហើយក្នុងវាទនិកាយពហុលិយៈ
នោះ នោះឯង ។ ក្នុងរយៈនៃឆ្នាំទីពីរ គឺ ក្នុងព្រះពុទ្ធសករាជ ២០០ ត្រកូលអាចារ្យ
ទាំងប្រាំ បានកើតឡើងពីត្រកូលអាចារ្យមហាសង្ឃិកៈដោយប្រការ ដូច្នោះ ។

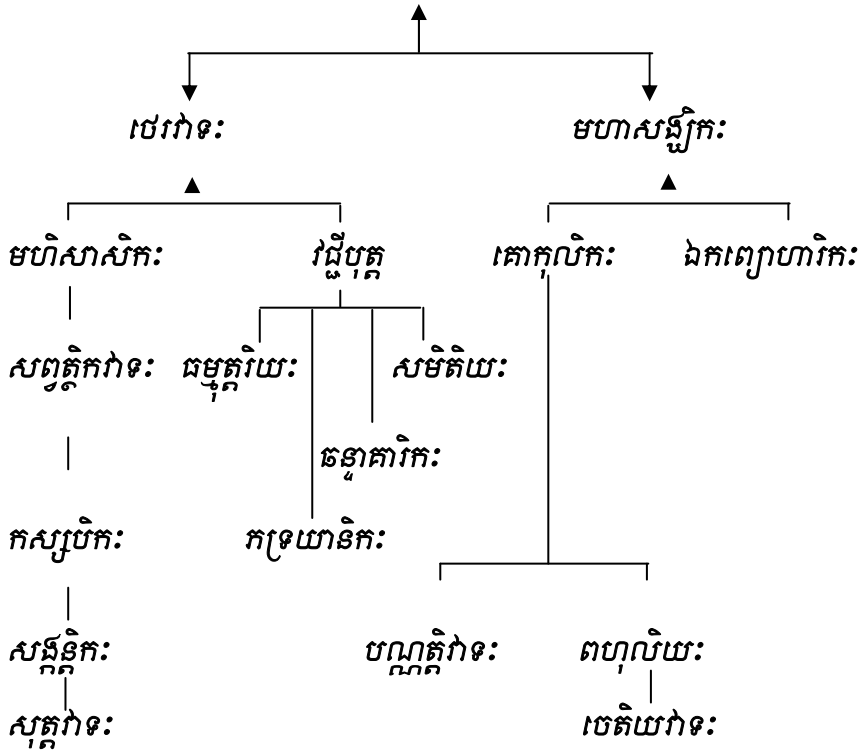
ត្រកូលអាចារ្យទាំងប្រាំនោះ រួមជាមួយមហាសង្ឃិកៈដើមមួយ ក៏បានជា

ប្រាំមួយត្រកូល ។ ក្នុងពុទ្ធសករាជ ២០០ ឆ្នាំ អាចរិយវាទទាំងពីរ គឺ មហិ-
 សាសកៈ និងវជ្ជបុត្តកៈកើតឡើង ដែលបែកចេញមកពីថេរវាទ ។ ក្នុងបណ្ណ
 អាចរិយវាទទាំងពីរនោះ អាចរិយវាទទាំងបួន គឺ ធម្មត្ថបរិយៈ ១ កទ្រយានិកៈ ១
 ឆន្ទាគារិកៈ ១ សម្មតិយៈ ១ កើតឡើង ព្រោះបែកចេញមកពីនិកាយវជ្ជបុត្តកៈ
 ។ ក្នុងពុទ្ធសករាជ ២០០ ឆ្នាំ នោះឯង អាចរិយវាទពីរពួក គឺ សព្វត្តិកវាទ និង
 ធម្មគុត្តិកៈកើតឡើង ព្រោះការបែកចេញពីត្រកូល អាចារ្យមហិសាសកៈទៀត ។
 កាលនិកាយកស្សប្រិកៈទាំងឡាយបែកគ្នាហើយ ក៏ជាហេតុឲ្យនិកាយឈ្មោះថា
 សន្តនិកៈផ្សេងទៀតកើតឡើង កាលនិកាយសន្តនិកៈទាំងឡាយបែកគ្នាហើយ និ-
 កាយឈ្មោះថា សុត្តវាទក៏កើតឡើង ។ អាចរិយវាទ ១១ និកាយនេះកើតឡើង
 ហើយ ព្រោះបែកចេញមកពីថេរវាទ យ៉ាងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ អាចរិយ-
 វាទ ១១ និកាយនេះ រួមនឹងថេរវាទដើម ក៏ជា ១២ និកាយ ។

ក្នុងពុទ្ធសករាជ ២០០ អាចរិយវាទ គឺ លទ្ធិនៃអាចារ្យទាំងអស់ រួម ១៨
 និកាយ គឺ ១២ និកាយបែកចេញពីថេរវាទនេះ និងនិកាយអាចរិយវាទ ៦ បែក
 ចេញមកពីត្រកូលអាចារ្យមហាសង្ឃិកៈទាំងឡាយ ដូច្នោះឯង ។

ពាក្យថា និកាយ ១៨ ក្តី ត្រកូលអាចារ្យ ១៨ ក្តី ជាឈ្មោះ របស់និកាយ
 ដែលពោលមកហើយទាំងនោះឯង ។ ម្យ៉ាងទៀត បណ្ណនិកាយទាំង ១៨ នោះ
 បណ្ឌិតគប្បីជ្រាបថា ជានិកាយដែលបែកចេញពីគ្នា , ចំណែកថេរវាទ បណ្ឌិតគប្បី
 ជ្រាបថា ជានិកាយដែលមិនបែកគ្នា គឺ តាំងនៅដូចដើម ។

តារាងសម្តែងនិកាយសង្ឃក្នុងសតវត្ស ទី ៣

កិក្ខុដ៏លាមកទាំងឡាយ ដែលជាពួកវជ្ជបុត្តជាអធម្មវាទី ត្រូវព្រះថេរវាទៈជា ធម្មវាទីទាំងឡាយបានបណ្តេញចេញហើយ បានពួកដទៃទៀត ទើបផ្តើមតាំងជា គណាចារ្យថ្មី ។

(ស្រង់ចេញពីអង្គកថា បរមត្ថទីបទី អង្គកថាអភិធម្មបិដក កថាវត្ថុ)

ប្រវត្តិអ្នកតែងព្រះអង្គកថា

ព្រះពុទ្ធហោសត្ថេរ ដែលយើងនិយមហៅថា ព្រះពុទ្ធហោសាចារ្យ បានប្រាប់ទុកខាងក្រោយនៃអារម្ភកថា ព្រះគម្ពីរអង្គកថាអង្គសាលិនីថា ព្រះភិក្ខុមាននាមថា ពុទ្ធហោសៈដូចគ្នា បានអារាធនាលោកឲ្យតែងព្រះគម្ពីរនេះឡើង (គម្ពីរអង្គសាលិនី) ។ ទាំងនេះឃើញថា នាមព្រះពុទ្ធហោសៈមានច្រើន ដូចក្នុងសម័យនោះ ក៏នៅមានព្រះពុទ្ធហោសៈអារាធនាឲ្យព្រះ ពុទ្ធហោសៈតែងគម្ពីរនេះជាដើម ។

កិត្តិសព្ទរបស់ព្រះពុទ្ធហោសៈ ជាមន្ត្រីលើអង្គើង ព្រោះលោកបានធ្វើការកសាងព្រះគម្ពីរទុកយ៉ាងច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ ។ ព្រះពុទ្ធហោសាចារ្យជាអ្នកស្រុកជម្ពូទ្វីប គឺ ប្រទេសឥណ្ឌាប៉ែកខាងត្បូង មានជីវិតរស់នៅក្នុងរវាងពុទ្ធសករាជ ៩៤៥ ដល់ ១.០០០ ឆ្នាំ កើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍នាតំបន់ ពុទ្ធគយាដែនមគធៈ ជិតស្ថានទីត្រាស់ដីង ។ មុនចូលមកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា បានសិក្សាសិល្ប៍សាស្ត្រទាំងពួង រៀនចប់ត្រៃវេទ បានត្រាច់ទៅ កាន់ទីផ្សេង ៗ ក្នុងជម្ពូទ្វីប បានឆ្លើយបញ្ហាជាមួយសមណៈ និងព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ប្រាកដជាអ្នកមានសតិបញ្ញាច្រើន ។ សមណព្រាហ្មណ៍ និងបណ្ឌិតដទៃ ៗ មិនអាចឆ្លើយដោះស្រាយបញ្ហាព្រាហ្មណ៍កំលោះនេះបាន ។ តែព្រាហ្មណ៍កំលោះនេះ អាចដោះស្រាយបញ្ហា ដែលសមណព្រាហ្មណ៍ និងបណ្ឌិតសួរបាន ដូច្នោះ ព្រាហ្មណ៍កំលោះ ទើបមានឈ្មោះបោះសំឡេងខ្លួនខ្លា គ្របសង្កត់ហូតសកលជម្ពូទ្វីប ។

គ្រាមួយ ព្រាហ្មណ៍កំលោះដើរផ្លូវ មកដល់វត្តមួយដែលជាស្ថានទីពុទ្ធ-
គយា បានជួបជាមួយព្រះវេរតត្រូវ ដែលជាព្រះមហាទ័ណាស្រពសម្រេចបដិ-
សម្មិតា ៤ ។

ថ្ងៃមួយព្រាហ្មណ៍កំលោះ បានស្វាធារយមន្តក្នុងគម្ពីរបតញ្ញាលី យ៉ាងត្រឹម
ត្រូវ ពីពោះគួរចាប់ចិត្តរហូតដល់យប់ ព្រះថេរៈបានឮសំឡេងព្រាហ្មណ៍នោះ
ស្វាធារយហើយ ក៏ដឹងថាជាអ្នកមានសតិបញ្ញាច្រើន ទើបហៅព្រាហ្មណ៍នោះមក
ដើម្បីបានសន្ទនាគ្នា ព្រាហ្មណ៍កំលោះបានសួរបញ្ហាផ្សេងៗ ក្នុងគម្ពីរត្រៃវេទ
ដែលខ្លួននៅមានការសង្ស័យមិនយល់ ចំពោះព្រះថេរៈ ព្រះថេរៈក៏ឆ្លើយអធិប្បាយ
បានទាំងអស់ ក្រោយមកព្រះថេរៈទើបសួរបញ្ហាក្នុងព្រះអភិធម្មខ្លះ ។ ព្រាហ្មណ៍
កំលោះឆ្លើយមិនបាន ទើបសួរថា នេះឈ្មោះថាអ្វី ព្រះថេរៈឆ្លើយថា ឈ្មោះថា
ពុទ្ធមន្ត ទើបសួររៀនពុទ្ធមន្ត ហើយក៏បានបញ្ជាក់ឧបសម្បទាក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា
បានរៀនព្រះពុទ្ធវចនៈ គឺ ព្រះត្រៃបិដក បានប្រាកដឈ្មោះថា ព្រះពុទ្ធហោសៈ ។

កាលព្រះពុទ្ធហោសៈ គង់នៅក្នុងវត្ត នាតំបន់ពុទ្ធគយានោះ បានរចនា
បករណ៍ឈ្មោះ ញាណោទ័យ ទុកក្នុងវត្ត ហើយផ្ដើមរចនាគម្ពីរអដ្ឋកថា ឈ្មោះ
អដ្ឋសាលិនី ដែលជាអដ្ឋកថាព្រះគម្ពីរធម្មសន្តិណីបករណ៍ និងគម្ពីរបរិត្តដ្ឋកថា
គឺ អដ្ឋកថាព្រះត្រៃបិដកច្បាប់សន្លេប ព្រះវេរតមហាថេរៈ បានឃើញអដ្ឋកថា
ដែលលោកបានរចនាហើយ ទើបណែនាំលោកថា ក្នុងជម្ងឺម្ល៉ាម្លាមានតែព្រះបាលី
ព្រះត្រៃបិដកប៉ុណ្ណោះ មិនមានអដ្ឋកថាបាលីព្រះត្រៃបិដកនៅឡើយ តែក្នុងលង្កា-
ទ្វីបនៅមាន ដោយព្រះថេរៈទាំងឡាយ មានព្រះសារីបុត្ត (ឈ្មោះដូចអគ្គសារីក)

ជាដើម បានរចនាទុក និងតមកព្រះមហិន្ទត្រូវបានត្រួតពិនិត្យ ហើយរចនាទុក
 ជាភាសាសីហឡៈ សូមឲ្យព្រះពុទ្ធហោសៈទៅលង្កាទ្វីប ត្រួតពិនិត្យមើលអង្គកថា
 ទាំងនេះ ហើយប្រែមកជាភាសាមគធៈវិញ នឹងបានជាប្រយោជន៍ និងសេចក្តី
 ចម្រើនដល់មនុស្សលោកទាំងពួង កាលព្រះថេរៈបានណែនាំយ៉ាងនេះ ហើយព្រះ
 ពុទ្ធហោសៈ ក៏មានបីតិសោមនស្ស ក្រាបបង្គំលាព្រះឧបជ្ឈរាជ្យ និងព្រះភិក្ខុសង្ឃ
 ហើយធ្វើដំណើរទៅកាន់លង្កាទ្វីបតាមទូក បានជួបព្រះពុទ្ធទត្តត្រូវ ដែលបាន
 និមន្តជ្រុសជ្រូតនៅកណ្តាលសមុទ្រ បានសន្ទនាគ្នា និងប្រាស្រ័យទាក់ទងរឿង
 ប្រែគម្ពីរជាភាសាមគធៈ ហើយធ្វើដំណើរតទៅរហូតដល់ កំពង់ផែក្រុងលង្កា
 សម័យនោះ គឺ ជាកាលរបស់ក្សត្រលង្កាទ្រង់ព្រះនាមថា **មហានាម** មាននាម
 ដទៃទៀតថា (សិរិនិវាស) ខ្លះ (សិរិកុបៈ) ខ្លះ (សិរិកុដ្ឋៈ) ខ្លះ ពុទ្ធសករាជ
 (៧៥២-៧៧៤) ។

កាលដែលព្រះពុទ្ធហោសៈទៅដល់លង្កា បានទៅជួបព្រះភិក្ខុសង្ឃក្នុង
 មហាវិហារនាគ្រុងអនុរាជបុរៈ ហើយបានទៅកាន់សម្លាក់របស់ព្រះសង្ឃបាលត្រូវ
 ដែលជាព្រះសង្ឃរាជនៅក្នុងគ្រុងអនុរាជបុរៈ នៃសម្លាក់មហាបធាន បានស្តាប់
 អង្គកថាជាភាសាសីហឡៈ និងថេរវាទទាំងអស់ហើយ បានធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា
 ជាពុទ្ធាធិប្បាយរបស់ព្រះមានព្រះភាគពិត ទើបបានសុំការអនុម័តិអំពីសង្ឃ
 ដើម្បីបានឱកាសរចនា អង្គកថាព្រះត្រៃបិដក ជាភាសាមគធៈ ។ ដើម្បីផ្សេងផ្សាត់
 ការចេះដឹង និងសមត្ថភាពរបស់ព្រះពុទ្ធហោសៈ គណៈសង្ឃលង្កា ដែលមាន
 ព្រះសង្ឃបាលត្រូវជាប្រធាន បានប្រគល់ព្រះគាថា ២ ព្រះគាថាឲ្យលោករចនា

សិន ទើបអនុញ្ញាតឲ្យលោកត្រួតពិនិត្យគម្ពីរទាំងអស់ ។ ព្រះពុទ្ធឃោយសៈបាន
 រចនាបករណ៍ឈ្មោះ វិសុទ្ធិមគ្គឡើង មានសេចក្តីយ៉ាងល្អប្រសើរ រហូតដល់
 ព្រះសង្ឃលង្កាទទួលស្តាប់នូវសេចក្តីជំនាញរបស់លោក តាមប្រវត្តិបាននិយាយ
 ថា ដើម្បីនឹងប្រកាសនូវភាពជំនាញរបស់ព្រះពុទ្ធឃោយសៈនោះឲ្យប្រាកដ ទេវតា
 បានបណ្តាលឲ្យគម្ពីរដែលរចនាស្រេចហើយ បាត់ទៅ ព្រះពុទ្ធឃោយសៈក៏បាន
 រចនាជាថ្មីម្តងទៀត ទេវតាក៏បណ្តាលឲ្យបាត់ទៀត លោកក៏បានរចនាឡើងម្តង
 ទៀតគម្រប់ ៣ ដង បន្ទាប់មក ក៏ថ្វាយគម្ពីរដែលបានរចនាទាំងពីរគម្ពីរនោះវិញ
 វេលានោះ ទើបបានគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ជា ៣ ចប់ ព្រះពុទ្ធឃោយសៈក៏បាននាំគម្ពីរ
 ទាំង ៣ ចប់នោះ ថ្វាយដល់ព្រះភិក្ខុសង្ឃ ព្រះភិក្ខុសង្ឃបានអានទាំងបីគម្ពីរ
 ប្រៀបធៀបគ្នាហើយមិនមានការខុសគ្នាទាំងដោយព្រះគម្ពីរ ឬអក្ខរៈ ឬដោយបទ
 ឬដោយព្យញ្ជនៈ ឬដោយអត្ថ ឬដោយបទដើម បទចុង ឬដោយថេរវាទ ឬ
 ដោយព្រះបាលី ទាំងឡាយក្នុងកន្លែងណានីមួយឡើយ ទាំងបីច្បាប់ដូចគ្នា ដើម្បី
 សម្តែងសេចក្តីអង្គអាចយ៉ាងក្រៃលែងរបស់លោក ទេវតាទាំងឡាយបានសាធុការ
 ព្រះសង្ឃប្រមាណ ១.០០០ អង្គ ប្រជុំគ្នាក្នុងមហាវិហារបានឃើញសេចក្តីអស្ចារ្យ
 នាំគ្នាត្រេកអរ កោតសរសើរ សោមនស្ស សាធុការបានប្រកាសថា លោកអង្គ
 នេះ ជាព្រះមេត្តេយ្យពោធិសត្វ ពិតប្រាកដ និងបានអនុម័តឲ្យលោកប្រែគម្ពីរ
 ពីភាសាសីហឡៈមកជាភាសាមគធៈ ។

ក្នុងគ្រានោះ ព្រះចៅមហានាមក្សត្រនៃលង្កា ទ្រង់បានស្តាប់កិត្តិគុណរបស់
 លោក ស្តេចបានចេញចាកពីព្រះនគរទៅដល់មហាវិហារ ទ្រង់នមស្ការព្រះសង្ឃ

ហើយនមស្ការព្រះពុទ្ធឃោសៈ និមន្តឲ្យគង់នៅក្នុងប្រាសាទមួយ ឈ្មោះ **បធា-
នយរ** នាទិសទក្សិណរបស់មហាវិហារ បានប្រែអង្គកថាភាសាសីហឡៈ ជាអង្គ-
កថាព្រះត្រៃបិដកភាសាមគធៈ ។

អង្គកថាក្នុងភាសាសីហឡៈពីបុរាណនោះមាន ៣ យ៉ាង គឺ ៖

១ មហាអង្គកថា

២ បច្ចុរិយអង្គកថា

៣ កុរុន្តីអង្គកថា អង្គកថាដែលបានលើកឡើងកាន់សង្ហាយនា

ព្រះមហិន្ទត្តរៈនាំមកពីជម្ពូទ្វីប ហើយរចនាទុកជាភាសាសីហឡៈឈ្មោះ

មហាអង្គកថា ។

អង្គកថា ដែលព្រះភិក្ខុទាំងឡាយប្រជុំគ្នារចនានៅក្នុងដែ (ផ្ទះទឹក)

ដែលក្នុងភាសាសីហឡៈហៅថា បច្ចុរិយៈ ឈ្មោះថា **បច្ចុរិយអង្គកថា ។**

អង្គកថា ដែលព្រះភិក្ខុសង្ឃទាំងឡាយប្រជុំគ្នារចនា ក្នុងកុរុន្តីវេទ្យវិហារ

ឈ្មោះថា **កុរុន្តីអង្គកថា ។**

វាទៈដែលអាចារ្យទាំងឡាយក្នុងកាលមុន មានព្រះអាចារ្យថ្នាក់ព្រះថេរៈ

ជាដើម បានរចនាទុកដោយកាន់យកន័យព្រះបាលីឈ្មោះថា **ថេរវាទ ។**

គម្ពីរអង្គកថាភាសាសីហឡៈ ដែលព្រះពុទ្ធឃោសៈបានប្រែមកជាអង្គ-

កថាព្រះត្រៃបិដកភាសាមគធៈ មានច្រើនជាងពាក់កណ្តាលនៃគម្ពីរអង្គកថា

ទាំងអស់ មានរាយនាមព្រះគម្ពីរដូច្នោះ ៖

១ សមន្តប្បាសាទិកា អង្គកថាព្រះវិន័យបិដក

- ២ កង្ខារវិតរណី ឬមាតិកដ្ឋកថា អដ្ឋកថាព្រះបាតិមោក្ខ
- ៣ សុមន្តលវិលាសនី អដ្ឋកថាទីយនិកាយ
- ៤ បបញ្ចសុទនី អដ្ឋកថាមជ្ឈិមនិកាយ
- ៥ សារត្តប្បកាសិនី អដ្ឋកថាសំយុត្តនិកាយ
- ៦ មនោរថបុរណី អដ្ឋកថាអង្គត្តនិកាយ
- ៧ បរមត្ថជាតិកា អដ្ឋកថាខុទ្ទកបាវៈ និងសុត្តនិបាត
- ៨ ធម្មបទដ្ឋកថា អដ្ឋកថាធម្មបទ
- ៩ ជាតកដ្ឋកថា អដ្ឋកថាជាតក
- ១០ អដ្ឋសាលិនី អដ្ឋកថាធម្មសន្តណីបករណ៍
- ១១ សម្មាហវិនោទនី អដ្ឋកថាវិកង្គបករណ៍
- ១២ បញ្ចករណដ្ឋកថា ឈ្មោះបរមត្ថទីបនី ជាព្រះអដ្ឋកថាព្រះអភិធម្មទាំង
ប្រាំគម្ពីរ គឺ ធាតុកថា កថាវត្ថុ បុគ្គលប្បញ្ញត្តិ យមក និងបដ្ឋាន ។
- ១៣ វិសុទ្ធិមគ្គ បករណវិសេសពោលដោយ សីល សមាធិ បញ្ញា ។
- ១៤ ញ្ញាណោទ័យ តែងមុនកាលនៅឥណ្ឌា ច្បាប់ដើមអន្តរធានហើយ ។
- ១៥ បរិត្តដ្ឋកថា អដ្ឋកថាព្រះត្រៃបិដកច្បាប់សង្ខេប ច្បាប់ដើមអន្តរធាន
ហើយ ។

ព្រះគម្ពីរទាំងនេះ បានជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង ចំពោះមនុស្សក្នុងប្រទេស
ផ្សេងៗ លោកពោលទុកថា គម្ពីរទាំងអស់ប្រើពេលវេលាត្រឹមតែ ១ ឆ្នាំ ក៏បាន
សម្រេច បានកើតសេចក្តីអស្ចារ្យ សូម្បីផែនដីក៏កម្រើកញាប់ញ័រ ។

លទ្ធផលការងារ វណ្ណកម្មរបស់ព្រះពុទ្ធឃោសៈ អ្នកសិក្សាភាសាបាលី
ទូទៅ បានសរសើរ និងរាប់អានលោកថា ជាបុរាណាចារ្យយ៉ាងសំខាន់ក្រៃលែង
របស់លោក ។

រាយនាមលោកអ្នកមានឧបការៈ

លោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិតធម្មាចារ្យ ប៊ុន សារវង្ស
លោកគ្រូធម្មបណ្ឌិត រស់ សុដាត
លោកគ្រូវិនិយាចារ្យ គាំ អ៊ុំ

- ឧទាសក ក្បាត ហ៊ុន   ឧទាសក ណាក់ ម៉ៅ
- ឧទាសក ទុំ ធួន   ឧទាសក ហុក ស៊ីង ហួត
- ឧទាសក ជីម ជំនិត   ឧទាសក កើត ទិត្យ
- ឧទាសក សន ម៉ារ ឌី   ឧទាសក ហាយ ចំរើន
- ឧទាសក អ៊ុំ ម វ៉ៃ យ៉ា   ឧទាសក សុក្រ ហិត
- ឧទាសក សោម រតនៈ   ឧទាសក សំ ឆាយ
- ឧទាសក ម៉ៅ ដុន   ឧទាសក ជា ស៊ី ចាន
- ឧទាសិកា ដា ប៉េ លឿម   ឧទាសិកា ហាយ សារ៉ាត់
- ឧទាសិកា ប៊ុន សុម៉ាលី   ឧទាសិកា យស សម្បត្តិ
- ឧទាសិកា ពូ ហ៊ាង   ឧទាសិកា ប៊ុន សេ ជា ដួង
- ឧទាសិកា ប៊ែន រមណី

ព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទក្នុង និងក្រៅប្រទេស

រាយនាមអ្នកប្រែសម្រួល

ព្រះសង្ឃអាស្រមព្រះគន្ធកុដិ

ព្រះភិក្ខុអគ្គធិន្ទោ ឆ្លូវ បូរ៉ា ប្រធានអាស្រម

ព្រះភិក្ខុចិត្តរត្នតោ សំ សម្បត្តិ ធម្មាចារ្យ

ព្រះភិក្ខុធម្មប្បញ្ញោ ធំ សារឿន ធម្មាចារ្យ

ព្រះភិក្ខុវរធម្មោ ដុត តៅ ធម្មាចារ្យ

ព្រះភិក្ខុតេជធរោ ធារ ធាន ធម្មាចារ្យ

សាមណេរ កោរិនោ ធឿន ស្រៀត សមណសិស្សសាលាសតិប្បដ្ឋាន

វៀង កុចាសក

កុចាសកហាយ ចំរើន

កុចាសក ជីម ជំនិត

បត្តិទានកថា

ការរៀបរៀង ប្រែសម្រួលអដ្ឋកថាព្រះត្រៃបិដកជាខេមរភាសា ដើម្បី
បូជាចំពោះព្រះតណៃត្រ ម្យ៉ាងទៀតដើម្បីតម្កល់ទុកជាសម្បត្តិវប្បធម៌ជាតិ
និងជាចំណែកចូលរួមក្នុងការតាំដំណើរនៃព្រះសន្តម្ភកម្រប ៥.០០០ព្រះវស្សា ។

យើងជាក្រុមប្រែសម្រួលអដ្ឋកថា សូមលើកនូវបុណ្យកុសលដែលកើត
ឡើងអំពីការងារនេះ:-

ឧទ្ទិសថ្វាយ និងគោរពជូន:

- ព្រះមហាវរក្សត្រ និងមហាវរក្សត្រិយានី
- ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
- សម្តេចព្រះសង្ឃរាជទាំងពីរគណៈ
- មាតាបិតានៃយើងទាំងអស់គ្នា
- លោកក្រុមអគ្គបណ្ឌិតធម្មបារម្ភ ប៊ុន សារវង្ស
- លោកក្រុមធម្មបណ្ឌិត រស់ សុដាត
- សព្វមុខមន្ត្រីរាជការ និងប្រជានុរាស្ត្រនៃកម្ពុជរដ្ឋ
- សព្វសត្វទាំងអស់ក្នុងត្រីយភព

សូមលោកត្រកអរ អនុមោទនានូវចំណែកបុណ្យនេះ

សូមអនុមោទនា ។.....

ក្រុមរៀបរៀង និងប្រែសម្រួល

បាតិកាធម៌

ឈ្មោះធម៌

ទំព័រ

ឧសកនិបាត បឋមបណ្ណសកៈ

អានិសង្ខវគ្គ ទី ១

អដ្ឋកថា កិមត្ថិយស្យត្រ	ទី ១	១
អដ្ឋកថា ចេតនាស្យត្រ	ទី ២	៣
អដ្ឋកថា សីលស្យត្រ	ទី ៣	៤
អដ្ឋកថា ឧបទិសាស្យត្រ	ទី ៤	៥
អដ្ឋកថា អាណន្តស្យត្រ	ទី ៥	៦
អដ្ឋកថា សមាធិស្យត្រ	ទី ៦	៧
អដ្ឋកថា សារីបុត្តស្យត្រ	ទី ៧	៩
អដ្ឋកថា សទ្ធាស្យត្រ	ទី ៨	១០
អដ្ឋកថា សន្តស្យត្រ	ទី ៩	១១
អដ្ឋកថា វិជ្ជយស្យត្រ	ទី ១០	១២

នាថករណវគ្គ ទី ២

អដ្ឋកថា សេនាសនស្យត្រ	ទី ១	១៣
អដ្ឋកថា អង្គស្យត្រ	ទី ២	១៥
អដ្ឋកថា សំយោជនស្យត្រ	ទី ៣	១៦
អដ្ឋកថា ទីលស្យត្រ	ទី ៤	១៧
អដ្ឋកថា អប្បមាទស្យត្រ	ទី ៥	១៨
អដ្ឋកថា អាហារនេយ្យស្យត្រ	ទី ៦	២១
អដ្ឋកថា បឋមនាថស្យត្រ	ទី ៧	២២
អដ្ឋកថា ទុតិយនាថស្យត្រ	ទី ៨	២៦
អដ្ឋកថា បឋមអិរិយវសស្យត្រ	ទី ៩	២៧
អដ្ឋកថា ទុតិយអិរិយវសស្យត្រ	ទី ១០	២៨

បហាវគ្គ ទី ៣

អដ្ឋកថា សីហស្សត្រ	ទី ១	៣២
អដ្ឋកថា អធិមុត្តិស្សត្រ	ទី ២	៥១
អដ្ឋកថា កាយស្សត្រ	ទី ៣	៥៤
អដ្ឋកថា មហាបុន្ទស្សត្រ	ទី ៤	៥៦
អដ្ឋកថា កសិណស្សត្រ	ទី ៥	៥៧
អដ្ឋកថា កាដ្ឋីស្សត្រ	ទី ៦	៦០
អដ្ឋកថា បឋមមហាបញ្ញាស្សត្រ	ទី ៧	៦៣
អដ្ឋកថា ទុតិយមហាបញ្ញាស្សត្រ	ទី ៨	៧១
អដ្ឋកថា បឋមកោសលស្សត្រ	ទី ៩	៧៣
អដ្ឋកថា ទុតិយកោសលស្សត្រ	ទី ១០	៧៨

ឧបាសិវគ្គ ទី ៤

អដ្ឋកថា បឋមឧចាលិស្សត្រ	ទី ១	៨៤
អដ្ឋកថា ទុតិយឧចាលិស្សត្រ	ទី ២	៩១
អដ្ឋកថា ឧទ្ធាហស្សត្រ	ទី ៣	៩២
អដ្ឋកថា ឧបសម្មទានស្សត្រ	ទី ៤	៩៤
អដ្ឋកថា ទិស្សយស្សត្រ	ទី ៥	មិនមានអដ្ឋកថា ៩៥
អដ្ឋកថា សាមណេរស្សត្រ	ទី ៦	មិនមានអដ្ឋកថា ៩៦
អដ្ឋកថា ឧចាលិសង្ឃកេនស្សត្រ	ទី ៧	៩៧
អដ្ឋកថា ឧចាលិសាមគ្គីស្សត្រ	ទី ៨	មិនមានអដ្ឋកថា ៩៨
អដ្ឋកថា អានន្ទសង្ឃកេនស្សត្រ	ទី ៩	៩៩
អដ្ឋកថា អានន្ទសាមគ្គីស្សត្រ	ទី ១០	១០០

អក្កោសវគ្គ ទី ៥

អដ្ឋកថា វិវាទស្សត្រ	ទី ១	មិនមានអដ្ឋកថា ១០១
អដ្ឋកថា បឋមវិវាទមូលស្សត្រ	ទី ២	មិនមានអដ្ឋកថា ១០២
អដ្ឋកថា ទុតិយវិវាទមូលស្សត្រ	ទី ៣	មិនមានអដ្ឋកថា ១០៣
អដ្ឋកថា កុសិណាស្សត្រ	ទី ៤	១០៤
អដ្ឋកថា បវេសនស្សត្រ	ទី ៥	១០៧

អង្គកថា សក្កសូត្រ	ទី ៦	១០៨
អង្គកថា មហាលិសូត្រ	ទី ៧	១១១
អង្គកថា អភិណ្ណប្ប...សូត្រ	ទី ៨	១១២
អង្គកថា សិរីរដ្ឋធម្មសូត្រ	ទី ៩	១២០
អង្គកថា ភណ្ណនសូត្រ	ទី ១០	១២១

ទុតិយបណ្ណាសកៈ

សច្ចិត្តវគ្គ ទី ១

អង្គកថា សច្ចិត្តសូត្រ	ទី ១	១២២
អង្គកថា សារីបុត្តសូត្រ	ទី ២ មិនមានអង្គកថា	១២៣
អង្គកថា បិតិសូត្រ	ទី ៣	១២៤
អង្គកថា សមថសូត្រ	ទី ៤	១២៥
អង្គកថា បរិហានសូត្រ	ទី ៥ មិនមានអង្គកថា	១២៦
អង្គកថា បឋមសញ្ញាសូត្រ	ទី ៦ មិនមានអង្គកថា	១២៧
អង្គកថា ទុតិយសញ្ញាសូត្រ	ទី ៧ មិនមានអង្គកថា	១២៨
អង្គកថា មូលសូត្រ	ទី ៨	១២៩
អង្គកថា បព្វជិតសូត្រ	ទី ៩	១៣០
អង្គកថា អាពាធសូត្រ	ទី ១០	១៣២

យមកវគ្គ ទី ២

អង្គកថា អវិជ្ជាសូត្រ	ទី ១	១៣៤
អង្គកថា តណ្ហាសូត្រ	ទី ២	១៣៥
អង្គកថា ទិដ្ឋាសូត្រ	ទី ៣	១៣៦
អង្គកថា អវេច្ចសូត្រ	ទី ៤	១៣៧
អង្គកថា បឋមសុខសូត្រ	ទី ៥	១៣៨
អង្គកថា ទុតិយសុខសូត្រ	ទី ៦	១៣៩
អង្គកថា បឋមនិទ្ទកថានសូត្រ	ទី ៧	១៤០
អង្គកថា ទុតិយនិទ្ទកសូត្រ	ទី ៨ មិនមានអង្គកថា	១៤២

អដ្ឋកថា បឋមវត្ថុកថាសូត្រ	ទី ៩	១៤៣
អដ្ឋកថា ទុតិយវត្ថុកថាសូត្រ	ទី ១០	១៤៩

អារក្ខវគ្គ ទី ៣

អដ្ឋកថា អាកង្កសូត្រ	ទី ១	១៥០
អដ្ឋកថា កណ្តកសូត្រ	ទី ២	១៥៩
អដ្ឋកថា ឥដ្ឋសូត្រ	ទី ៣	១៦០
អដ្ឋកថា វឿសូត្រ	ទី ៤	១៦១
អដ្ឋកថា មិតសាលាសូត្រ	ទី ៥	១៦២
អដ្ឋកថា អកពុសូត្រ	ទី ៦	មិនមានអដ្ឋកថា
អដ្ឋកថា កាកសូត្រ	ទី ៧	១៦៨
អដ្ឋកថា ធិកន្តសូត្រ	ទី ៨	មិនមានអដ្ឋកថា
អដ្ឋកថា អាយាតវត្ថុសូត្រ	ទី ៩	១៧០
អដ្ឋកថា អាយាតបដិវិនិយសូត្រ	ទី ១០	មិនមានអដ្ឋកថា

ថេរវគ្គ ទី ៤

អដ្ឋកថា វាហនសូត្រ	ទី ១	១៧២
អដ្ឋកថា អាណន្តសូត្រ	ទី ២	មិនមានអដ្ឋកថា
អដ្ឋកថា បុណ្ណិយសូត្រ	ទី ៣	១៧៤
អដ្ឋកថា ព្យាករណសូត្រ	ទី ៤	១៧៥
អដ្ឋកថា កត្តសូត្រ	ទី ៥	១៧៦
អដ្ឋកថា អញ្ញសូត្រ	ទី ៦	១៧៧
អដ្ឋកថា អធិការណសូត្រ	ទី ៧	១៧៨
អដ្ឋកថា ព្យសនសូត្រ	ទី ៨	១៨០
អដ្ឋកថា កោកាលិកសូត្រ	ទី ៩	១៨១
អដ្ឋកថា ពលសូត្រ	ទី ១០	មិនមានអដ្ឋកថា

អានិសឡវគ្គ ទី ៥

អដ្ឋកថា កាមភោគីសូត្រ	ទី ១	១៩៣
អដ្ឋកថា វេរសូត្រ	ទី ២	១៩៤

អង្គកថា ទិដ្ឋិសូត្រ	ទី ៣	១៩៦
អង្គកថា វណ្ណិយសូត្រ	ទី ៤	១៩៧
អង្គកថា ឧត្តិយសូត្រ	ទី ៥	២០០
អង្គកថា កោកន្ទនសូត្រ	ទី ៦	២០៣
អង្គកថា អាហុនេយ្យសូត្រ	ទី ៧	២០៦
អង្គកថា ថេរសូត្រ	ទី ៨	២០៧
អង្គកថា ឧចាលិសូត្រ	ទី ៩	២០៨
អង្គកថា អភព្វសូត្រ	ទី ១០	មិនមានអង្គកថា ២១២

បឋមបណ្ណាសកៈ

អាទិសង្ឃវគ្គវណ្ណនាទី ១

អដ្ឋកថា កិមត្ថិយសូត្រទី ១

ផលរបស់សីលដែលជាកុសល

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កិមត្ថិយសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[១] បទថា កុសលានិ សីលានិ (សីលដែលជាកុសល) បាន
 ដល់ សីលដែលមិនមានទោស ។ សីល ឈ្មោះថា មានការមិនក្តៅក្រហាយ
 ជាផល ក៏ព្រោះប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភាពជាអ្នកមិនស្តាយក្រោយ
 ការមិនក្តៅក្រហាយ ។ ឈ្មោះថា មានការមិនក្តៅក្រហាយជាអាទិសង្ឃ
 ក៏ព្រោះសីលនោះ មានការមិនក្តៅក្រហាយនោះឯងជាអាទិសង្ឃ ។ ក្នុងបទ
 ថា យថាកុតញ្ញាណទស្សនត្តោ (មានយថាកុតញ្ញាណទស្សនៈជាផល) ជា
 ដើម វិបស្សនាទន្ធន្តី ឈ្មោះថា យថាកុតញ្ញាណទស្សនៈ វិបស្សនាមាន
 កម្លាំង ឈ្មោះថា និព្វិទា ។ មគ្គ ឈ្មោះថា វិរាគៈ ។ អរហត្តផល ឈ្មោះ

-២- មនោវចន្តរណី អដ្ឋកថាអង្គតរទិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

ថា វិមុត្តិ ។ បច្ចុវេក្ខណញ្ញាណ ឈ្មោះថា ញ្ញាណទស្សនៈ ។ បទថា
អរហត្តាយ បូរេន្តិ (រមែងដល់អរហត្ត) បានដល់ រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
ប្រយោជន៍ដល់ព្រះអរហត្ត ។

ចប់អដ្ឋកថា កិមត្តិយស្ត្រទី ១

អដ្ឋកថា ចេតនាសូត្រទី ២

មិនចាំបាច់តាំងចេតនាឲ្យកើតអវិប្បជិសារៈ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ចេតនាសូត្រទី ២ ដូចតទៅនេះ ៖

[២] បទថា ន ចេតនាយ ករណីយំ (មិនចាំបាច់ធ្វើចេតនា)

បានដល់ មិនគិតនឹងកំណត់ធ្វើ ។ បទថា ធម្មតា ឯសា (នេះជាធម្មតា)

បានដល់ នោះជាសកាវធម៌ នេះជានិយមនៃហេតុ ។ បទថា អភិសន្ថេន្តិ

(រមែងហូរ) បានដល់ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។ បទថា បរិបូរេន្តិ (ឲ្យបរិបូរ)

បានដល់ ធ្វើឲ្យបរិបូរណ៍ ។ បទថា អបារាបារំ គមនាយ (ចាកទីមិនមែន

ត្រើយ ទៅដល់ត្រើយ) បានដល់ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការទៅកាន់ត្រើយ

នាយ គឺ ព្រះនិព្វាន ចាកវដ្តដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ដែលជាត្រើយ

អាយ ។

ចប់អដ្ឋកថា ចេតនាសូត្រទី ២

-៤- មនោវចន្តរណី អដ្ឋកថាអង្គនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

អដ្ឋកថា សីលសូត្រទី ៣

អវិប្បជិសារៈមិនមានដល់អ្នកទ្រុស្តសីល

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សីលសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣] បទថា ហត្ថបនិសោ (ឈ្មោះថាមានហេតុ... កម្ចាត់ហើយ)

សេចក្តីថា និព្វិទា និធិវិរាគៈ មានហេតុត្រូវកម្ចាត់ចេញហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា សីលសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា ឧបនិសាសូត្រទី ៤

អវិប្បជិសារៈ បុគ្គលទ្រុស្តសីលកម្ចាត់ចេញហើយ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ឧបនិសាសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤] ក្នុងឧបនិសាសូត្រទី ៤ និងអាណន្តសូត្រទី ៥ មានសេចក្តី

ផ្សេងគ្នាត្រង់ពាក្យដែលព្រះថេរៈទាំងពីរ (គឺព្រះសារីបុត្រ និងព្រះអាណន្ត)

ពោលទុកប៉ុណ្ណោះ ។

ចប់អដ្ឋកថា ឧបនិសាសូត្រទី ៤

-៦- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអង្គតរទិកាយ ធនកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

អដ្ឋកថា អានន្ទសូត្រទី ៥

អវិប្បជិសារៈមិនមានដល់បុគ្គលទ្រុស្តសីល

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អានន្ទសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[៥] ក្នុងឧបនិសាសូត្រទី ៤ និងអានន្ទសូត្រទី ៥ មានសេចក្តី

ផ្សេងគ្នាត្រង់ពាក្យដែលព្រះថេរៈទាំងពីរ (គឺព្រះសារីបុត្រ និងព្រះអានន្ទ)

ពោលទុកប៉ុណ្ណោះ ។

ចប់អដ្ឋកថា អានន្ទសូត្រទី ៥

អង្គកថា សមាធិសូត្រទី ៦

មិនគប្បីសម្គាល់ថា ដីក្នុងដីជាដើម

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សមាធិសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦] បទថា នេវ បបរិយំ បបរិសញ្ញី អស្ស (មិនគប្បីសម្គាល់
 ថា ដីក្នុងដី) សេចក្តីថា ខ្លួនធ្វើបបរិធាតុឲ្យជាអារម្មណ៍ហើយ មិនគប្បី
 មានការសម្គាល់ ដោយការសម្គាល់យ៉ាងនេះថា បបរិធាតុ ។ ក្នុងអាណា-
 ធាតុជាដើម ក៏មានន័យនេះដូចគ្នា ។ បទថា ន ឥធលោកេ (មិន... ក្នុង
 លោកនេះ) សេចក្តីថា មិនគប្បីមានការសម្គាល់ ដោយការសម្គាល់ថា
 ជាឈាន ៤ ឈាន ៥ នឹងកើតឡើងក្នុងលោកនេះ ។ បទថា ន
 បរលោកេ (មិន... ក្នុងលោកដទៃ) សេចក្តីថា មិនគប្បីមានការសម្គាល់
 ដោយការសម្គាល់ថា ឈាន ៤ ឈាន ៥ នឹងកើតក្នុងលោកខាងមុខ ។
 បទថា សញ្ញី ច បន អស្ស (ប៉ុន្តែថា គប្បីជាអ្នកមានសញ្ញា) សេចក្តី
 ថា ប៉ុន្តែថា ម្យ៉ាងទៀត គប្បីមានសមាបត្តិ គឺ គប្បីមានសមាបត្តិដែល
 មានវិតក្កៈនោះឯង ព្រោះហេតុនោះ លោកទើបពាលទុក ។

-៨- មនោរថប្បវណី អដ្ឋកថាអង្គនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

បទថា ឯតំ សន្តំ ឯតំ បណីតំ (នោះស្ងប់ នោះប្រណីត) សេចក្តី
ថា ចិត្តប្បាទរបស់បុគ្គលអង្គុយកំណត់ថា ស្ងប់ ស្ងប់ ក៏រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
ថា ស្ងប់ ស្ងប់ នោះឯង រហូតអស់ថ្ងៃ ចិត្តប្បាទរបស់បុគ្គលអង្គុយកំណត់
ថា ប្រណីត ប្រណីត ក៏រមែងប្រព្រឹត្តទៅថា ប្រណីត ប្រណីតនោះឯង
រហូតអស់ថ្ងៃ ។ បទថា យទិទំ សព្វសន្ធិរសមថោ (ស្ងប់សន្ធិរទាំងពួង)
សេចក្តីថា ចិត្តប្បាទរបស់បុគ្គលអង្គុយកំណត់ថា ការស្ងប់សន្ធិរទាំងពួង
ការស្ងប់សន្ធិរទាំងពួង ថា និព្វាន និព្វាន ក៏រមែងប្រព្រឹត្តទៅថា និព្វាន
និព្វាននោះឯង រហូតអស់ថ្ងៃ ។ ក៏ពាក្យទាំងអស់នោះ លោកពោលសំដៅ
យកសមាធិដែលជាផលសមាបត្តិ ។

ចប់អដ្ឋកថា អាណន្តសូត្រទី ៥

អដ្ឋកថា សារីបុត្តសូត្រទី ៧

មិនគប្បីសម្គាល់ថា ដីក្នុងដីជាដើម

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សមាធិសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧] បទថា សញ្ញី ច បនាហំ អារុសោ តស្មី សមយេ អហោសី

(លោកដ៏មានអាយុ ក៏ក្នុងសម័យនោះ ផលដែលមានសញ្ញា) សេចក្តីថា

លោកដ៏មានអាយុ ក្នុងសម័យនោះ ផលដែលមានការសម្គាល់ ដោយការ

សម្គាល់ថា ជាផលសមាបត្តិនេះថា ការរលត់ភព ជានិព្វាន ដូច្នោះ លោក

ពោលការពិចារណាទុកថា សមាបត្តិនោះ ឈ្មោះថា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយ

ចិត្ត យ៉ាងដូច្នោះ ។

អដ្ឋកថា សទ្ធាសូត្រទី ៨

ភិក្ខុមានសទ្ធាជាដើម រមែងឲ្យកើតការជ្រះថ្លាដោយជុំវិញ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សទ្ធាសូត្រទី ៨ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨] បទថា សមន្តប្បាសាទិកោ (ជាអ្នកឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយ
ជុំវិញ) សេចក្តីថា នាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយជុំវិញ ដោយប្រការទាំងពួង
នៃការធ្វើ មានការធ្វើតាមកាយជាដើម ដែលនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លានោះ
ឯង ។ បទថា សព្វាការបរិបូរោ (ជាអ្នកបរិបូរដោយអាការទាំងពួង)
បានដល់ បរិបូរណ៍ហើយដោយហេតុទាំងអស់ ។

ចប់អដ្ឋកថា សទ្ធាសូត្រទី ៨

អដ្ឋកថា សន្តសូត្រទី ៩

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ រមែងឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សន្តសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧] បទថា សន្តា (ស្ងប់) បានដល់ ស្ងប់ ព្រោះមានអារម្មណ៍
ស្ងប់ខ្លះ ព្រោះមានអង្គស្ងប់ខ្លះ ។ ដែលបានឈ្មោះយ៉ាងនេះថា វិមោក្ខ
ក៏ព្រោះរួចផុតចាកធម៌ដែលជាសត្រូវ និងព្រោះរួចផុតដោយល្អ ដោយប្រាស
ចាកសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអារម្មណ៍ ។ បទថា អតិក្កម្ម រូបេ (ព្រោះកន្លងរូប
ចេញបាន) បានដល់ កន្លងរូបឈាន ហើយប្រព្រឹត្តទៅ ។ ពាក្យដ៏សេស
ក្នុងទីគ្រប់កន្លែង មានសេចក្តីងាយហើយ ។

-១២- មនោវប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអង្គុតរនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

អដ្ឋកថា វិជ្ជយសូត្រទី ១០

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ រមែងឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា

[១០] សូត្រទី ១០ នេះ មិនមានអដ្ឋកថាកែសេចក្តីទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា វិជ្ជយសូត្រទី ១០

ចប់អាណិសង្សវគ្គវណ្ណនាទី ១

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាកែអត្ថ ០៥ សូត្រ

នាថករណវគ្គទី ២

អដ្ឋកថា សេនាសនសូត្រទី ១

ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ សេនាសនសនៈប្រកបដោយអង្គ ៥

គប្បីលះអាសវៈក្នុងវេលាមិនយូរ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សេនាសនៈសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[១១] បទថា បញ្ច័ន្តសមន្មាគតោ (បុគ្គលប្រកបដោយអង្គ ៥)

បានដល់ អ្នកប្រកបដោយអង្គគុណ ៥ ។ បទថា នាតិទូរំ ហោតិ នាច្ចាសន្នំ
(នៅមិនឆ្ងាយពេក មិនជិតពេក) សេចក្តីថា ទឹកនៃនឹងណាឆ្ងាយពេក ភិក្ខុ
ត្រាច់បិណ្ឌបាតទៅក្នុងទឹកនៃនឹងនោះ ក៏មានសេចក្តីលំបាកកាយ និងចិត្ត លោក
ក៏ធ្វើសមាធិដែលនៅមិនកើតឲ្យកើតឡើងមិនបាន ឬធ្វើសមាធិដែលកើត
ហើយឲ្យតាំងមាំមិនបាន ទីជិតពេកក៏ច្រើនទៅដោយមនុស្ស ។ ឯទឹកនៃនឹង
ដែលផុតចាកទោសទាំងពីរនោះ ក្នុងប្រទេសប្រមាណ ៤០ ឧសកៈ ក៏ឈ្មោះ
ថា ដល់ព្រមដោយការគមនាគម ។ បទថា ទិវា អបកិណ្ណំ (ពេលថ្ងៃ

-១៤- មនោវប្បវណ្ណី អង្គការអង្គការនិកាយ ធនករនិទាត បឋមបណ្ណាសកៈ

មិនអ៊ីអរ) បានដល់ មិនកុះករដោយមនុស្សច្រើន ក្នុងវេលាពេលថ្ងៃ ។

ចប់អង្គការ សេនាសនស្រុតី ១

អដ្ឋកថា អង្គសូត្រទី ២

ភិក្ខុលះអង្គ ៥ ប្រកបដោយអង្គ ៥ ជាឧត្តមបុរស

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អង្គសូត្រទី ២ ដូចតទៅនេះ ៖

[១២] បទថា **កេវលី** ប្រែថា អ្នកប្រកបដោយគុណទាំងអស់ ។

បទថា **វុសិតវា** ប្រែថា អ្នកនៅព្រហ្មចរិយៈចប់ហើយ ។ បទថា **អសេ-
ក្ខេន** (ជាបស្ច័ន្ត្រៈអសេក្ខេនៈ) បានដល់ លោកុត្តរធម៌ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុង
អសេក្ខេនធម៌ ។ បទថា **សីលក្ខន្ធន** (ដោយសីលក្ខន្ធន) បានដល់ ដោយ
កងនៃសីល ។ ក្នុងបទថា **វិមុត្តិក្ខន្ធន** (ដោយវិមុត្តិក្ខន្ធន) នេះ រៀរសីល
ជាដើមចេញ ផលធម៌ដ៏សេសទាំង ៣ ឈ្មោះថា វិមុត្តិ ។ វិមុត្តិញ្ញា-
ណទស្សនៈ ឈ្មោះថា បច្ចវេក្ខណញ្ញាណ ។ បច្ចវេក្ខណញ្ញាណនោះ ជា
លោកិយៈតែម្យ៉ាង ។

ចប់អដ្ឋកថា អង្គសូត្រទី ២

អដ្ឋកថា សញ្ញាជនសូត្រទី ៣

សំយោជនៈ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សញ្ញាជនសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[១៣] បទថា ឱរម្ហាគិយានិ (ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងក្រោម)

បានដល់ ជាចំណែកខាងក្រោម ។ បទថា ឧទ្ធកម្ហាគិយានិ (ប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងចំណែកខាងលើ) បានដល់ ជាចំណែកខាងលើ ។ ក្នុងសូត្រនេះ លោក
ពោលវដ្តៈតែម្យ៉ាង ។

ចប់អដ្ឋកថា សញ្ញាជនសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា ខ័លសូត្រទី ៤

ភាពរឹងត្អឹងនៃចិត្ត ៥ ចំណងរបស់ចិត្ត ៥

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ខ័លសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[១៤] កិលេសជាចម្រើននៃចិត្តដូចជាដៃកគោល ពោលទុកពិស្តារ
ហើយក្នុងបញ្ចកនិបាត ។ បទថា អាហេហបរិណាហេន (ដោយចំណែក
វែង និងធំ) បានដល់ ដោយចំណែកវែង និងធំ ។

ចប់អដ្ឋកថា ខ័លសូត្រទី ៤

អដ្ឋកថា អប្បមាទសូត្រទី ៥

ការមិនប្រមាទជាកំពូលនៃកុសលធម៌

គប្បីជាបរិនិច្ឆ័យក្នុង អប្បមាទសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[១៥] បទថា ឯវមេវ ខេ (ដូច្នោះឯង) សេចក្តីថា ការមិនប្រមាទ ជាហេតុឲ្យធ្វើកុសល គប្បីឃើញថា ជាកំពូលនៃកុសលធម៌គ្រប់យ៉ាង ដូច ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ជាកំពូលនៃសត្វទាំងពួង ដូច្នោះ ។ សួរថា ក៏ការ មិនប្រមាទនោះជាលោកិយៈ ចំណែកកុសលធម៌ទាំងឡាយ ជាលោកុត្តរៈ ក៏មាន ក៏ការមិនប្រមាទនេះជាការវាចរៈតែម្យ៉ាង ចំណែកកុសលធម៌ទាំង ឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងក្ខមិ ៤ មិនមែនឬ ក៏ការមិនប្រមាទនេះ ជាកំពូល នៃកុសលធម៌ពួកនោះបានយ៉ាងណា ។ ឆ្លើយថា ព្រោះអត្ថថា ជាហេតុ ឲ្យបាន ។ ពិតណាស់ កុសលធម៌ទាំងនោះ បុគ្គលរមែងបានដោយសេចក្តី មិនប្រមាទ ព្រោះដូច្នោះ សេចក្តីមិនប្រមាទនោះ ទើបឈ្មោះថា ជាកំពូល នៃកុសលធម៌នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ទើបត្រាស់ថា កុសលធម៌ទាំងអស់ នោះ មានសេចក្តីមិនប្រមាទជាមូល ។ បទថា ជន្តលានំ (ដែលត្រាច់ទៅ

លើផែនដី) បានដល់ អ្នកសញ្ជាតិទៅរហូតផុតផែនដី ។ បទថា បុណានំ
បានដល់ សត្វមានជើង ។ បទថា បទជាតានិ ប្រែថា ស្នាមជើង ។
បទថា សមោធានំ គច្ឆន្តិ (រមែងដល់ការរួមចុះ) បានដល់ រមែងរួមចុះ
គឺ ដាក់ចុះ ។ បទថា អគ្គមក្ខាយតិ (ពោលថាជាកំពូល) បានដល់ លោក
ពោលថា ប្រសើរ ។ បទថា យទិទំ ហន្តត្តេន (ព្រោះជារបស់ធំ) សេចក្តី
ថា លោកពោលថា ជាកំពូលលើស ព្រោះជាស្នាមជើងធំ មិនមែនពោល
ដោយគុណ ។ បទថា វស្សិកំ ប្រែថា ផ្កាម្លិះ ។ គេថា ព្រះរាជាកាតិ-
យមហារាជ ទ្រង់ស្តាប់ព្រះសូត្រនេះហើយ ទ្រង់បំណងនឹងសាកល្បង ទើប
ឲ្យយកផ្កាឈើក្រអូបមក ដោយរបស់ក្រអូប ៤ ប្រភេទដាក់ក្នុងបន្ទប់មួយៗ
ដាក់ផ្កាម្លិះមួយក្តាប់ទុកត្រង់កណ្តាលបន្ទប់ ធ្វើផ្កាឈើដ៏សេសមួយក្តាប់ ៗ
ទុកជុំវិញផ្កាម្លិះនោះ ហើយទ្រង់បិទទ្វារ ស្តេចក៏ចេញទៅខាងក្រៅ កាល
ទ្រង់សម្រាកខាងក្រៅមួយស្របក់ហើយ ទ្រង់បើកទ្វារស្តេចចូលទៅ ក្នុងផ្កា
ម្លិះក៏ជះក្នុងខ្ទប់ព្រះនាសិកមុនផ្កាឈើទាំងអស់ ។ ព្រះរាជាទ្រង់ចុះពីក្រឡា
បន្ទុំត្រង់ផ្ទៃនៃព្រះទ្រន់នោះឯង បែរព្រះក្រែក្រៅកាន់ព្រះមហាចេតិយ ទ្រង់

-២០- មនោរថប្បវណី អដ្ឋកថាអដ្ឋកថាវិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

ថ្វាយបង្គំព្រះចេតិយ ដោយទ្រង់ព្រមទទួលថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធកាលត្រាស់
ថា ផ្កាម្លិះជាកំពូលនៃបុប្ផកន្លងនោះឯង ឈ្មោះថា ត្រាស់ទុកល្អហើយ ។
បទថា កុដ្ឋរាជា ប្រែថា ព្រះរាជាតូច ។ បាវៈថា កុដ្ឋរាជា ដូច្នោះក៏មាន ។

ចប់អដ្ឋកថា អប្បមាទសូត្រទី ៥

អង្គកថា អាហុនេយ្យសូត្រទី ៦

អាហុនេយ្យបុគ្គល ១០ ពួក

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អាហុនេយ្យសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[១៦] បទថា គោត្រកូ (លោកជាគោត្រកូ) បានដល់ អ្នកប្រកប
ដោយគោត្រកូញាណ ដែលមាននិព្វានជាអារម្មណ៍ ដែលជាវិបស្សនាដល់
នូវទីបំផុតហើយ ។

ចប់អង្គកថា អាហុនេយ្យសូត្រទី ៦

អដ្ឋកថា បឋមនាថសូត្រទី ៧

ធម៌ជាទីពឹង ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បឋមនាថសូត្រទី ៧ ដូចតទៅនេះ ៖

[១៧] បទថា សនាថា (ជាអ្នកមានទីពឹង) សេចក្តីថា មានញាតិ គឺ មានញាតិច្រើន ។ ជនពួកណាធ្វើទីពឹង ហេតុនោះ ជនទាំងនោះឈ្មោះ ថា អ្នកធ្វើទីពឹង អធិប្បាយថា ធ្វើឲ្យមានទីពឹង គឺ ធ្វើទីពឹងនាក់ដល់ខ្លួន ។ ក្នុងបទថា កល្យាណមិត្តា (ជាអ្នកមានមិត្តល្អ) ជាដើម ឈ្មោះថា មាន កល្យាណមិត្ត ក៏ព្រោះមានមិត្តល្អ ដែលសម្បូរណ៍ដោយសីលជាដើម ។ ឈ្មោះថា មានសម្មាញ់ល្អ ក៏ព្រោះជនទាំងនោះជាសម្មាញ់របស់គេ ព្រោះ ទៅរួមគ្នាក្នុងឥរិយាបថ មានឈរអង្គុយជាដើម ។ ឈ្មោះថា មានមិត្តល្អ ក៏ព្រោះជាអ្នកនឹកចិត្តទៅតាមមិត្តល្អ ដោយកាយ និងចិត្ត ។

បទថា សុវចោ ហោតិ (ភិក្ខុជាអ្នកប្រដៅនិយម) សេចក្តីថា រមែង ជាអ្នកដែលគេគប្បីប្រដៅបាននិយម ដែលគេគប្បីទូន្មានបាននិយម ។ បទថា ខមោ (ជាអ្នកអត់ទ្រាំ) បានដល់ សូម្បីត្រូវពោលដោយពាក្យគ្រោតគ្រោត

ពាក្យធ្ងន់ ក៏អត់ទ្រាំបាន មិនក្រោធ ។ បទថា បទកិណគ្គាហិ អនុសាសនី
(ទទួលអនុសាសនីដោយគោរព) សេចក្តីថា មិនធ្វើដូចអ្នកខ្លះ កាលត្រូវ
លោកឲ្យខ្ញុំវាទើកទទួលយកខាងឆ្វេង (មិនគោរព) តបត ឬមិនស្តាប់ហើយ
ដើរចេញទៅ ដូច្នោះ ទទួលយកខាងស្តាំ គឺ (ដោយគោរព) ដោយពោល
ថា សូមលោកទូន្មានចុះ បើលោកមិនទូន្មាន អ្នកដទៃណានឹងទូន្មាន ។

បទថា ឧប្បវចានិ ប្រែថា ទាំងខ្ពស់ទាំងទាប ។ បទថា កិករណី-
យានិ (កិច្ចដែលគួរធ្វើដូចម្តេច) បានដល់ កិច្ចកម្មដែលសួរយ៉ាងនេះថា
ខ្ញុំនឹងធ្វើអ្វី ហើយក៏ធ្វើ ។ បណ្តាកិច្ចកម្មខ្ពស់ទាបទាំងនោះ ឈ្មោះថា
កិច្ចកម្មខ្ពស់ បានដល់ កិច្ចកម្ម ដូចជាធ្វើចីវរ ជ្រលក់ចីវរ បូកលាបព្រះ
ចេតិយ កិច្ចកម្មដែលគប្បីធ្វើក្នុងរោងឧបោសថ ផ្ទះព្រះចេតិយ និងផ្ទះព្រះ
ពោធិ៍ ដូច្នោះជាដើម ។ ឈ្មោះថា កិច្ចកម្មទាប បានដល់ កិច្ចកម្មតិចតួច
ដូចជាលាងជើង លាបប្រេងជាដើម ។ បទថា តត្រុបាយាយ (ជាឧបាយ
ក្នុងកិច្ចនោះ) បានដល់ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកិច្ចកម្មនោះ ។ បទថា អលំ
កាតុំ (អាចធ្វើ) បានដល់ ជាអ្នកអាចធ្វើបានឯង ។ បទថា អលំ សវិធាតុំ

-២៤- មនោវប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋតរណិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

(អាចចាត់ចែង) បានដល់ រមែងជាអ្នកអាចចាត់ការបាន ។

ភិក្ខុឈ្មោះថា ជាអ្នកប្រាថ្នាក្នុងធម៌ ព្រោះមានសេចក្តីស្រឡាញ់ធម៌
អធិប្បាយថា រមែងស្រឡាញ់ព្រះត្រៃបិដកពុទ្ធវចនៈ ។ បទថា បិយស-
មុទាហារោ (ជាអ្នកស្តាប់ និងសម្តែងធម៌ដែលជាទីស្រឡាញ់) សេចក្តីថា
កាលអ្នកដទៃពាលហើយ ក៏ស្តាប់ដោយគោរព ទាំងខ្លួនឯងក៏ប្រាថ្នានឹង
សម្តែងដល់អ្នកដទៃ ។ ក្នុងបទថា អភិធម្ម អភិវិន័យ (ក្នុងធម្មដ៏ក្រៃ-
លែង ក្នុងវិន័យដ៏ក្រៃលែង) នេះ គប្បីជ្រាប ៤ ពួក គឺ ធម្មៈ អភិធម្មៈ
វិន័យ អភិវិន័យ ។ ក្នុង ៤ ពួកនោះ ឈ្មោះថា ធម្មៈ បានដល់
ព្រះសុត្តន្តបិដក ឈ្មោះថា អភិធម្មៈ បានដល់ បករណ៍ទាំង ៧ ។
ឈ្មោះថា វិន័យ បានដល់ វិកង្គទាំងពីរ ភិក្ខុវិកង្គ ភិក្ខុនីវិកង្គ ឈ្មោះថា
អភិវិន័យ បានដល់ ខន្ធកៈ និងបរិវារៈ ។ ន័យម្យ៉ាងទៀត ទាំងសុត្តន្ត-
បិដក ទាំងអភិធម្មបិដក ឈ្មោះថា ធម្មៈ នោះឯង ។ មគ្គផលឈ្មោះថា
អភិធម្មៈ ។ វិន័យបិដកទាំងអស់ ឈ្មោះថា វិន័យ ការរម្ងាប់កិលេស
ឈ្មោះថា អភិវិន័យ អធិប្បាយថា ជាអ្នកមានបាមោជ្ជៈយ៉ាងឱ្យរក្សាក្នុងធម្មៈ

-២៥- នាថករណវគ្គទី ២ អដ្ឋកថា បឋមនាថសូត្រទី ៧

អភិធម្មៈ វិន័យ និងអភិវិន័យនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ បទថា កុស-
លេសុ ធម្មេសុ (ក្នុងកុសលទាំងឡាយ) ជាសត្តមីវិភត្តិចុះក្នុងអត្តតតិយា-
វិភត្តិ ។ អធិប្បាយថា ជាអ្នកមិនដាក់ធុរៈ ដើម្បីត្រូវការសម្រេចធម៌
ទាំងនោះ ព្រោះហេតុនៃកុសលធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៤ ។

ចប់អដ្ឋកថា បឋមនាថសូត្រទី ៧

-២៦- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអង្គុតរនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

អដ្ឋកថា ទុតិយនាថស្សត្រទី ៨

ធម៌ជាទីពឹង ១០ ប្រការ

គប្បីជាបរិនិច្ឆ័យក្នុង ទុតិយនាថស្សត្រទី ៨ ដូចតទៅនេះ ៖

[១៨] បទថា ថេរានុកម្មិតស្ស (ភិក្ខុដែលជាថេរៈ... អនុគ្រោះ

ហើយ) បានដល់ ភិក្ខុដែលព្រះថេរៈទាំងឡាយអនុគ្រោះដោយការបង្ហាញ

ប្រយោជន៍ដ៏សម្បូរ ដែលឧស្សាហ៍ក្នុងការឲ្យខ្ញុំវាទ និងទូន្មាន ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយនាថស្សត្រទី ៨

អដ្ឋកថា បឋមអរិយវាសសូត្រទី ៩

ធម៌ជាទីនៅនៃព្រះអរិយៈ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បឋមអរិយវាសសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[១៧] បទថា **អរិយវាសា** បានដល់ ដែលឈ្មោះថា **អរិយវាសៈ**

ក៏ព្រោះជាទីដែលព្រះអរិយៈទាំងឡាយនៅហើយ កំពុងនៅ និងនៅចប់

ព្រហ្មចរិយៈ ។ ពាក្យថា **យទរិយា** បានដល់ **យេ វាសេ អរិយា ។**

ចប់អដ្ឋកថា បឋមអរិយវាសសូត្រទី ៩

អដ្ឋកថា ទុតិយអរិយវាសសូត្រទី ១០

ធម៌ជាទីនៅនៃព្រះអរិយៈ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទុតិយអរិយវាសសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[២០] ក៏ព្រោះហេតុដែលភិក្ខុអ្នកដែនកុរុរដ្ឋ មានបញ្ញាជ្រាលជ្រៅ ខ្វល់ខ្វាយក្នុងវេលាដែលសមគួរ ដូច្នោះ ព្រះមានព្រះភាគទើបត្រាស់ព្រះសូត្រដ៏ជ្រាលជ្រៅនេះ នាំត្រៃលក្ខណ៍ដ៏ល្អិតសុខុមមក ដូច្នោះ ដូចដែលត្រាស់មហានិទានសូត្រជាដើម ក្នុងគម្ពីរទ័យនិកាយជាអាទិ៍ ដល់ភិក្ខុទាំងនោះ ។ បណ្ណាបទទាំងនោះ បទថា បញ្ចន្តិវិប្បហីនោ (ជាអ្នកលះអង្គ ៥ បានហើយ) សេចក្តីថា ភិក្ខុជាអ្នកមិនប្រកបដោយអង្គ ៥ អស់អាសវៈហើយ នៅចប់ព្រហ្មចរិយៈហើយ កំពុងនៅ នឹងនៅ ព្រោះដូច្នោះ ភិក្ខុនេះ ទើបត្រាស់ហៅថា អរិយវាសៈ ព្រោះមានធម៌គ្រឿងនៅសម្រាប់ព្រះអរិយៈ ព្រោះជាអ្នកលះអង្គ ៥ បានហើយ ក្នុងបទទាំងពួងក៏ន័យនេះ ។

បទថា ឯវំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឆឡន្តិសមន្មាគតោ ហោតិ (ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាអ្នកប្រកបដោយអង្គ ៦ យ៉ាងនេះឯង) សេចក្តីថា រមែង

ជាអ្នកប្រកបដោយឆឿន្តិបេក្ខា ។ សួរថា អ្វីឈ្មោះថា ឆឿន្តិបេក្ខា ។
ឆ្លើយថា ធម៌ទាំងឡាយ មានញាណជាដើម ។ កាលពោលថា ញាណ
រមែងបានកិរិយាចិត្តដែលសម្បយុត្តដោយញាណ ៤ ដួង ។ កាលពោល
ថា ធម៌ជាគ្រឿងនៅជាប់តគ្នា ក៏បានមហាចិត្ត ៨ ដួង ។ កាលពោលថា
សេចក្តីស្រឡាញ់ សេចក្តីក្រោធមិនមាន ក៏រមែងបានចិត្ត ១០ ដួង សោម-
នស្សញ្ញាណ ក៏បានដោយអំណាចអាសេវនប្បច្ច័យ ។

បទថា សតារក្ខេន ចេតសា (ចិត្តដែលរក្សាដោយសតិ) សេចក្តី
ថា ក៏សតិរបស់ព្រះខ័ណ្ឌស្រព រមែងឲ្យសម្រេច គឺ មាននាទីរក្សាក្នុង
ទ្វារទាំង ៣ គ្រប់វេលា ព្រោះហេតុនោះឯង ញាណទស្សនៈរបស់ព្រះ-
ខ័ណ្ឌស្រពនោះ សូម្បីដើរ ឈរ ដេក និងភ្ញាក់ លោកទើបហៅថា រមែង
ប្រាកដជាប់តគ្នា ប្រាកដព្រមហើយ ។ បទថា បុប្ផសមណព្រាហ្មណានំ
(របស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ច្រើន) បានដល់ របស់សមណៈ និងព្រាហ្មណ៍
ជាច្រើន ។ ក៏ក្នុងបទថា របស់សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ច្រើន នេះ ឈ្មោះថា
សមណៈ បានដល់ អ្នកបព្វជ្ជា ។ ដែលឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ បានដល់

-៣០- មនោវប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋតរណិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

អ្នកពោលថា លោកដ៏ចម្រើន ។

បទថា បុថុប្បវេច្ឆកសច្ចានិ (បរេច្ឆកសច្ចៈដ៏ច្រើន) បានដល់ សច្ចៈ
តែមួយផ្នែកជាច្រើន ។ អធិប្បាយថា សច្ចៈជាច្រើន ដែលប្រកាន់ជា
ផ្នែកៗ យ៉ាងនេះថា ការឃើញនេះប៉ុណ្ណោះជាសច្ចៈ ការឃើញនេះប៉ុណ្ណោះ
ជាសច្ចៈ ។ បទថា នុណ្ណានិ (ជារបស់ដែល... បន្ទាបនឹងបាន) បានដល់
ត្រូវនាំចេញហើយ ។ បទថា បនុណ្ណានិ (ដែល... កម្ចាត់ចេញហើយ)
បានដល់ ត្រូវនាំចេញដោយល្អហើយ ។ បទថា ចត្តានិ ប្រែថា ដែលគេ
លះបង់ហើយ ។ បទថា វន្តានិ ប្រែថា វិនាសហើយ ។ បទថា មុត្តានិ
(បានផុតហើយ) បានដល់ កាត់គ្រឿងចងបានហើយ ។ បទថា បហីនានិ
ប្រែថា ដែលលះចេញហើយ ។ បទថា បដិនិស្សដ្ឋានិ (រលាស់បានចំពោះ
ហើយ) បានដល់ លះបង់ដោយទស្សនៈប៉ុណ្ណោះ នឹងមិនឡើងកាន់ចិត្ត
ទៀត ។ ក៏គ្រប់បទទាំងនោះ ជាវេវចនៈរបស់បុគ្គលលះបង់សេចក្តីប្រកាន់
ដែលខ្លួនប្រកាន់ បានហើយ ។

បទថា សមវយសដ្ឋសនោ (ជាអ្នកស្វែងរកមិនធុរថយ ដែលលះ

បានហើយដោយល្អ) សេចក្តីថា អវិយា ប្រែថា មិនបន្តបន្តយ សង្ហា
ប្រែថា លះបានហើយ ។ ការស្វែងរកមិនធូរថយ ដែលលះបានហើយ
របស់ភិក្ខុនោះមានហើយ ហេតុនោះ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថា មានការស្វែង
រកមិនធូរថយដែលលះបានហើយដោយល្អ អធិប្បាយថា អ្នកស្វែងរកសច្ចៈ
ដែលខ្លួនលះបង់ហើយបានដោយល្អ ។ ដោយបទថា រាគា ចិត្តំ វិមុត្តំ
(ចិត្តផុតចាករាគៈ) ជាដើម ត្រាស់មគ្គធ្វើកិច្ច គឺ នាទីសម្រេច ។ បទថា
រាគា មេ បហីនោ (រាគៈយើងលះបានហើយ) ជាដើម ត្រាស់ផលដោយ
បច្ចវេក្ខណញ្ញាណ ។ ពាក្យដ៏សេសសក្តងទីគ្រប់កន្លែងនាយហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយអវិយវាសសូត្រទី ១០

ចប់នាថករណាវគ្គវណ្ណនាទី ២

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាកែអត្ថ ១០ សូត្រ

មហាវគ្គវណ្ណនាទី ៣

ធម្មកថា សីហសូត្រទី ១

កម្លាំងព្រះតថាគត ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សីហសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[២១] បទថា វិសមគតេ (ទៅក្នុងទីរកអាហារដែលមិនស្នើ) បាន
 ដល់ អ្នកទៅក្នុងទីរកចំណីដែលមិនរៀបរយ ។ បទថា សន្ស្រាជំ អាបាទេសី
 (ឲ្យដល់ការត្រូវសម្លាប់) ប្រែថា ឲ្យដល់ការធ្វើឃាត គឺ ការត្រូវសម្លាប់ ។
 ពិតហើយ រាជសីហ៍នោះ មានសេចក្តីអាណិតក្នុងពួកសត្វតូចៗ ព្រោះខ្លួន
 មានអំណាចច្រើន ។ ព្រោះដូច្នោះ ទើបគិតថា សត្វពួកណាអាចតាំងនៅ
 ក្នុងឋានជាសត្រូវ ទើបត្រូវសម្លាប់ពួកសត្វទាំងនោះចេញ សត្វពួកណា
 ខ្សោយកម្លាំង បំណងនឹងគេច ពួកសត្វទាំងនោះក៏គប្បីគេចចេញទៅ ទើប
 បន្តិសីហនាទ ហើយចេញទៅរកចំណី ។ បទថា តថាគតស្សតំ អធិវចនំ
 សេចក្តីថា ព្រះតថាគតឈ្មោះថា សីហៈ ព្រោះទ្រង់អត់ធន់ម្យ៉ាង ព្រោះ

ទ្រង់សម្លាប់ម្យ៉ាង ទើបទ្រង់អត់ធន់ក្នុងឥដ្ឋារម្មណ៍ និងអនិដ្ឋារម្មណ៍គ្រប់
យ៉ាង និងទ្រង់សម្លាប់ ដោយទ្រង់ញាំញីនូវវារៈរបស់ពួកអ្នកមានវារៈជា
សត្រូវគ្រប់គ្នា ។ បទថា ឥទមស្ស ហោតិ សីហនាទស្សី (នេះជាសីហនាទ
របស់តថាគត) បានដល់ នេះជាសីហនាទ គឺ ការបន្លឺដែលមិនមានសេចក្តី
ភ័យខ្លាចរបស់ព្រះតថាគតនោះ ។

បទថា តថាគតស្ស តថាគតពលានិ (កម្លាំងរបស់តថាគត) បាន
ដល់ ជាកម្លាំងរបស់ព្រះតថាគតប៉ុណ្ណោះ មិនទូទៅដល់បុគ្គលដទៃទៀត ។
អធិប្បាយថា ពលៈរបស់ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយអំពីកាលមុន មកហើយដោយ
សម្បត្តិ គឺ បុណ្យ និងយសយ៉ាងណា សូម្បីពលៈរបស់ព្រះតថាគតក៏
ដូច្នោះ ។ ក្នុងបទថា កម្លាំងរបស់តថាគត នេះ មានកំលាំង ២ យ៉ាង
គឺ កម្លាំងព្រះវរកាយ ១ កម្លាំងព្រះញាណ ១ ។ ក្នុងកម្លាំង ២ យ៉ាង
នោះ កម្លាំងព្រះវរកាយ គប្បីជ្រាបដោយការប្រៀបធៀបនឹងត្រកូលជីវី ។
សមដូចព្រះបុរាណចារ្យទាំងឡាយពោលទុកថា ៖

ត្រកូលជីវីទាំងនេះ គឺ កាឡាវកៈ ១ គង្គេយ្យៈ ១

-៣៤- មនោរថប្បវណ្ណំ អដ្ឋកថាអង្គតរាជិកាយ ធសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

បណ្ណរៈ ១ តម្កៈ ១ បិដ្ឋលៈ ១ គន្ធុៈ ១ មង្គលៈ ១

ហេមៈ ១ ឧបាសថៈ ១ ឆទ្គន្តៈ ១ ។

រួមដំរី ១០ ត្រកូលទាំងនេះ ។ បណ្ណាត្រកូលដំរីទាំងនោះ ត្រកូល
ដំរីកាឡាវកៈ គប្បីឃើញថា ជាត្រកូលដំរីធម្មតាៗ ។ កម្លាំងកាយបុរស
១០ នាក់ ស្មើនឹងកម្លាំងដំរីត្រកូលកាឡាវកៈ ១ ។ កម្លាំងកាយរបស់
ដំរីត្រកូលកាឡាវកៈ ១០ ស្មើនឹងកម្លាំងកាយដំរីត្រកូលគង្គេយ្យៈ ១ ។
កម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលគង្គេយ្យៈ ១០ ស្មើនឹងកម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូល
បណ្ណរៈ ១ ។ កម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលបណ្ណរៈ ១០ ស្មើនឹងកម្លាំង
កាយរបស់ដំរីត្រកូលតម្កៈ ១ ។ កម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលតម្កៈ ១០
ស្មើនឹងកម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលបិដ្ឋលៈ ១ ។ កម្លាំងកាយរបស់ដំរី
ត្រកូលបិដ្ឋលៈ ១០ ស្មើនឹងកម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលគន្ធុៈ ១ ។ កម្លាំង
របស់ដំរីត្រកូលគន្ធុៈ ១០ ស្មើនឹងកម្លាំងកាយដំរីត្រកូលមង្គលៈ ១ ។
កម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលមង្គលៈ ១០ ស្មើនឹងកម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូល
ហេមៈ ១ ។ កម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលហេមៈ ១០ ស្មើនឹងកម្លាំងកាយ

របស់ដំរីត្រកូលឧបោសថៈ ១ ។ កម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលឧបោសថៈ
១០ ស្មើនឹងកម្លាំងកាយរបស់ដំរីត្រកូលឆទ្គន្តៈ ១ ។ កម្លាំងកាយរបស់
ដំរីត្រកូលឆទ្គន្តៈ ១០ ទើបស្មើនឹងកម្លាំងព្រះវរកាយរបស់ព្រះតថាគតមួយ
ព្រះអង្គ កម្លាំងព្រះវរកាយរបស់ព្រះតថាគតនេះ ហៅថា កម្លាំងនរាយណ៍
ដូច្នោះក៏មាន កម្លាំងព្រះវរកាយរបស់ព្រះតថាគតនេះ កាលប្រៀបជាមួយ
ដំរីធម្មតាៗ ក៏ស្មើនឹងកម្លាំងដំរី ១ ពាន់កោដិ ។ កាលប្រៀបជាមួយ
បុរស ក៏ស្មើនឹងកម្លាំងបុរស ១ ម៉ឺនកោដិ នេះជាកម្លាំងព្រះវរកាយរបស់
ព្រះតថាគត ។

គប្បីជ្រាបកម្លាំងព្រះញាណដែលមកក្នុងបាលីជាមុន ព្រះទេសពល-
ញាណ មកក្នុងគម្ពីរមជ្ឈិមនិកាយ ចតុវេសារដ្ឋញាណ អកម្សនញាណ
ក្នុងបរិស័ទ ៨ ចតុយោនិបរិច្ឆេទញាណ បញ្ចគតិបរិច្ឆេទញាណ ញាណ
៧៣ ញាណ ៧៧ ដែលមកក្នុងគម្ពីរសំយុត្តនិកាយ រួមញាណដូចពោល
មកនេះ នឹងញាណច្រើនពាន់ដទៃទៀត ។ នេះឈ្មោះថា កម្លាំងព្រះញាណ ។
សូម្បីក្នុងសូត្រនេះ លោកក៏បំណងយកកម្លាំងព្រះញាណប៉ុណ្ណោះ ។ ពិត

-៣៦- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអង្គតរណិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

ណាស់ ព្រះញាណ លោកហៅថា ពលៈ ព្រោះអត្ថថា មិនញាប់ញ័រ
នឹងព្រោះអត្ថថា ឧបត្ថម្ភ ។

បទថា អាសកណ្ណនំ (ឋានៈដែលអង្គអាច) បានដល់ ឋានៈដ៏ប្រសើរ
បំផុត គឺ ឋានៈដែលខ្ពស់បំផុត ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធទាំងឡាយក្នុង
កាលមុន ឈ្មោះថា អាសកៈ អធិប្បាយថា ឋានៈអាសកៈ របស់ព្រះពុទ្ធ
ក្នុងកាលមុននោះឯង ។ ន័យមួយទៀត គោមេហ្មន្ទ ១០០ ក្បាល ឈ្មោះ
ថា ឧសកៈ , គោមេហ្មន្ទ ១.០០០ ក្បាល ឈ្មោះថា អាសកៈ ឬថា
គោមេហ្មន្ទ ១០០ ក្រោល ឈ្មោះថា ឧសកៈ , គោមេហ្មន្ទ ១.០០០
ក្រោល ឈ្មោះថា អាសកៈ ។ គោដែលប្រសើរបំផុតនៃគោទាំងឡាយ
អត់ទ្រាំដល់អន្តរាយគ្រប់យ៉ាងបាន ពណិស គួរស្រឡាញ់ អូសទាញរបស់
ធ្ងន់បានច្រើន សូម្បីត្រូវសំឡេងរន្ទះ ១០០ ដង ក៏មិនតក់ស្លុត ឈ្មោះថា
និសកៈ គោនិសកៈនោះ លោកប្រាថ្នាយកថា គោឧសកៈ ក្នុងសូត្រនេះ ។
ក៏ពាក្យនេះ ជាពាក្យបរិយាយរបស់ពាក្យថា ឧសកៈនោះ ។ បទថា នេះ...
របស់ឧសកៈ បានដល់ អាសកៈ ។ បទថា ឋានំ (ឋានៈ) បានដល់ ទី

ដែលគោរាសកៈឈរ យកជើងទាំង ៤ ឈូសផែនដី ។ ក៏ទីនេះ ដូចជា
អាសកៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា អាសកៈ (ដែលឈរយ៉ាងអង្គ
អាច) ។ ព្រោះប្រៀបដូចគោឧសកៈ ដែលរាប់បានថា គោនិសកៈ ប្រកប
ដោយកម្លាំងរបស់គោឧសកៈ យកជើងទាំង ៤ ឈូសត្រង់ទីដែលឈរ
ដោយមិនញាប់ញ័រ យ៉ាងណា សូម្បីព្រះតថាគត ទ្រង់ប្រកបដោយកម្លាំង
របស់ព្រះតថាគត ១០ ប្រការ ទ្រង់ប្រថាប់ផែនដី គឺ បរិស័ទ ៨ ដែល
ពួកបច្ចាមិត្តណាៗ ធ្វើឲ្យញាប់ញ័រមិនបាន ក៏ទ្រង់ប្រថាប់ឈរក្នុងទីដ៏មាំ
ដូច្នោះ កាលទ្រង់ប្រថាប់ឈរយ៉ាងនោះ ទ្រង់ក៏ប្តេជ្ញា ចូលដល់ មិនត្រាស់
គឺ ឋានៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដែលមានក្នុងព្រះអង្គ ព្រោះហេតុនោះ ទើបត្រាស់ថា
អាសកណ្ណានំ បដិជាទាតិ (ប្តេជ្ញាឋានៈដែលអង្គអាច) ។

បទថា បរិសាសុ (ក្នុងបរិស័ទ) បានដល់ ក្នុងបរិស័ទ ៨ គឺ
ខត្តិយបរិស័ទ ព្រាហ្មណបរិស័ទ គហបតិបរិស័ទ សមណបរិស័ទ ចាតុ-
ម្មហារាជិកបរិស័ទ តាវត្តិន្ទ្របរិស័ទ មារបរិស័ទ និងព្រហ្មបរិស័ទ ។ បទ
ថា សីហនាទំ នទតិ (បន្ទីសីហនាទ) ប្រែថា បន្ទី ការបន្ទីដ៏ប្រសើរបំផុត

-៣៨- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអង្គតរងិកាយ ធនកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

បន្តិការបន្តិរបស់បុគ្គលដែលមិនមានសេចក្តីខ្លាច ឬបន្តិការបន្តិ ដូចការបន្តិ
របស់រាជសីហ៍ ។ ក្នុងសេចក្តីនោះ មានឧបមាដូច្នោះ រាជសីហ៍ប្រកបដោយ
កម្លាំងរបស់រាជសីហ៍ ភ្ញៀវក្នុងទីគ្រប់កន្លែង ប្រាសចាកការព្រើរោម រមែង
បន្តិសីហនាទ យ៉ាងណា សូម្បីរាជសីហ៍ គឺ ព្រះតថាគត ទ្រង់ប្រកបដោយ
កម្លាំងរបស់ព្រះតថាគត ទ្រង់ភ្ញៀវក្នុងបរិស័ទទាំង ៨ ប្រាសចាក
ការព្រើរោម ទ្រង់បន្តិសីហនាទ ដែលព្រមដោយលំអនៃទេសនានាវិធី
ដោយន័យដូច្នោះថា សក្កាយៈជាដើមក៏ដូច្នោះ ដោយហេតុនោះ ទើបត្រាស់
ថា “បន្តិសីហនាទក្នុងបរិស័ទទាំងឡាយ” ។

ក៏ក្នុងបទថា ព្រហ្មចក្កំ បវត្តេតិ (ប្រកាសព្រហ្មចក្ក) នេះ បទថា
ព្រហ្មំ ប្រែថា ប្រសើរបំផុត ខ្ពស់បំផុត វិសេសបំផុត ។ បទថា ចក្កំ
បានដល់ ធម្មចក្ក ។ ក៏ធម្មចក្កនេះ មាន ២ យ៉ាង គឺ បដិវេធចញ្ញាណ ១
ទេសនាញ្ញាណ ១ ។ ក្នុង ២ យ៉ាងនោះ ធម្មចក្ក ដែលព្រះបញ្ញាអប់រំ
នាំអរិយផលមកឲ្យព្រះអង្គ ឈ្មោះថា បដិវេធចញ្ញាណ , ធម្មចក្កដែលព្រះ
ករុណាអប់រំ នាំអរិយផលមកឲ្យព្រះសាវកទាំងឡាយ ឈ្មោះថា ទេសនា-

ញាណ ។ ក្នុងញាណទាំងពីរនោះ បដិវេធសញាណ មាន ២ គឺ ដែលកំពុង
កើត និងកើតហើយ ។ ពិតហើយ បដិវេធសញាណនោះ ឈ្មោះថា កំពុង
កើត គឺ តាំងពីស្តេចចេញទ្រង់ព្រះផ្ទះសរហូតដល់ព្រះអរហត្តមគ្គ ។ ឈ្មោះ
ថា កើតហើយ ក្នុងខណៈនៃផលចិត្ត , ឬថា ឈ្មោះថា កំពុងកើត តាំង
ពីតុស្ថិតពិភពរហូតដល់ព្រះអរហត្តមគ្គត្រង់ពោធិបល្ល័ង្ក ឈ្មោះថា កើតហើយ
គឺ ក្នុងខណៈនៃផលចិត្ត , ឬថា ឈ្មោះថា កំពុងកើត ផ្ដើមតាំងពីសេចក្ដី
ប្រាថ្នាទៀបព្រះបាទនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមថា ទីបង្គំរ រហូតដល់ទ្រង់សម្រេច
ព្រះអរហត្តមគ្គ ឈ្មោះថា កើតហើយ ក្នុងខណៈនៃផលចិត្ត ។ ចំណែក
ទេសនាញាណ ក៏មាន ២ គឺ ដែលកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។
ពិតហើយ ទេសនាញាណនោះ ឈ្មោះថា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ រហូតដល់
សោតាបត្តិមគ្គរបស់ព្រះអញ្ញាកោណ្ឌញ្ញៈ ឈ្មោះថា ប្រព្រឹត្តទៅហើយ ក្នុង
ខណៈនៃផលចិត្ត (សោតាបត្តិផល) ។ ក៏ក្នុងញាណទាំង ២ នោះ បដិ-
វេធសញាណដែលកើតហើយ ជាលោកុត្តរៈ ទេសនាញាណដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ហើយ ជាលោកិយៈ ។ សូម្បីញាណទាំង ២ នោះ មិនទូទៅដល់សាវក

-៤០- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋកថាវិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

ដទៃៗ ជាញាណដែលកើតហើយក្នុងព្រះអង្គ របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ
ប៉ុណ្ណោះ ។

ឥឡូវនេះ ដើម្បីទ្រង់សម្តែងដោយពិស្តារដល់ព្រះពលៈ ដែលព្រះ
តថាគតទ្រង់ប្រកបហើយ ទ្រង់ប្តេជ្ញាឋានៈដែលខ្ពស់បំផុត ទើបត្រាស់ថា
កតមាទិ ទស ឥធិ ភិក្ខុវេ តថាគតោ ឋានញ ឋានតោ (១០ ប្រការ
ដូចម្តេច គឺ ១ ។ តថាគត... ឋានៈដោយជាឋានៈ... ក្នុងលោកនេះ) ជា
អាទិ៍ ។ បណ្តាបទទាំងនោះ បទថា ឋានញ ឋានតោ (ឋានៈដោយឋានៈ)
បានដល់ ហេតុដោយសភាពជាហេតុ ។ ពិតណាស់ ព្រោះហេតុដែលផល
តាំងនៅ កើត និងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងហេតុនោះ ព្រោះប្រព្រឹត្តទៅជាប់ដោយ
ហេតុនោះ ដូច្នោះ ហេតុ លោកទើបហៅថា ឋានៈ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
កាលទ្រង់ជ្រាបហេតុនោះៗ ថា ឋានៈ ព្រោះធម៌ដែលជាហេតុ ជាបច្ច័យ
នៃធម៌កើតឡើង ទ្រង់ជ្រាបហេតុនោះៗ ថា អឋានៈ ព្រោះធម៌ដែលមិន
មែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ច័យនៃធម៌កើតឡើង ឈ្មោះថា ទ្រង់ជ្រាបឋានៈ
ដោយជាឋានៈ អឋានៈដោយជាអឋានៈ តាមសេចក្តីពិត ។ តែក្នុងអភិធម្ម

ពាក្យនេះ លោកពោលទុកពិស្តារហើយ ដោយន័យជាដើមថា មគ្គញ្ញាណ
ទាំងនោះ ញ្ញាណដែលដឹងឋានៈថាជាឋានៈ និងដឹងអឋានៈថាជាអឋានៈ តាម
សេចក្តីពិតរបស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច ដូច្នោះ ។ បទថា យម្បិ ប្រែថា
ដោយញ្ញាណណា ។ បទថា ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ តថាគតស្ស (ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ នេះជា... របស់តថាគត) សេចក្តីថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឋានា-
ឋានញ្ញាណសូម្បីនេះ រមែងឈ្មោះថា តថាគតពលៈរបស់តថាគត ។ គប្បី
ជ្រាបការប្រកបសេចក្តីក្នុងបទទាំងពួង ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

បទថា កម្មសមាទានំ (នៃការកាន់យកការធ្វើ)បានដល់ របស់
កុសលកម្ម និងអកុសលកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយ ម្យ៉ាងទៀត កម្មនោះ
ឯង ឈ្មោះថា កម្មសមាទាន ។ បទថា ឋានសោ ហេតុសោ (ដោយ
ឋានៈ ដោយហេតុ) សេចក្តីថា ព្រោះជាបច្ច័យ និងព្រោះជាហេតុ ។ ក៏
ក្នុងកម្មសមាទាននោះ កថាពោលដល់ញ្ញាណនេះ ដោយពិស្តារថា កម្ម
ជាហេតុនៃវិបាក ព្រោះគតិ ឧបធិ កាល និងបយោគៈ ។ មកហើយក្នុង
អភិធម្ម ដោយន័យជាដើមថា កម្មសមាទានចំណែកអកុសលពួកខ្លះ មាន

-៤២- មនោវប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋកថាវិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

ហើយ ហាមគតិសម្បត្តិ ទើបមិនឲ្យវិបាក ។

បទថា សព្វគុតាមិនី (ជាហេតុឲ្យដល់ប្រយោជន៍ទាំងពួង) បានដល់
ដែលឲ្យដល់គតិទាំងពួង និងដែលមិនឲ្យដល់គតិ ។ បទថា បដិបទំ (បដិ-
បទា) បានដល់ មគ្គ ។ បទថា យថាកុតំ បជានាតិ (រមែងដឹងច្បាស់...
តាមសេចក្តីពិត) សេចក្តីថា កាលមនុស្សស្រម្លីដីច្រើន សម្លាប់សត្វតែមួយ
ប៉ុណ្ណោះ គេរមែងដឹងច្បាស់ដល់សភាពនៃការបដិបត្តិទាំងឡាយ ពោលគឺ
កុសលចេតនា និងអកុសលចេតនា ក្នុងវត្ថុតែមួយ ដោយមិនខុស តាម
ន័យនេះថា បុគ្គលនេះនឹងមានចេតនាទៅនរក បុគ្គលនេះនឹងមានចេតនាទៅ
កាន់កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ។ មួយទៀត កថាពោលដល់ញាណនេះ ដោយ
ពិស្តារ មកហើយក្នុងអភិធម្មដូចគ្នា ដោយន័យជាដើមថា បណ្តាញាណ
ទាំងនោះ ញាណដែលដឹងបដិបទាទៅកាន់គតិទាំងពួង តាមសេចក្តីពិត
របស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច ព្រះតថាគតក្នុងលោកនេះ ទ្រង់រមែងដឹងច្បាស់
ថា នេះមគ្គ នេះមិនមែនមគ្គ នេះបដិបទាដែលឲ្យទៅនរក ។

បទថា អនេកធាតុំ (មានធាតុជាអនេក) បានដល់ ធាតុជាច្រើន

ដោយចក្កធាតុជាដើម ឬដោយកាមធាតុជាដើម ។ បទថា នានាធាតុ (មាន
ធាតុផ្សេងៗ) បានដល់ ធាតុមានប្រការផ្សេងៗ ព្រោះធាតុទាំងនោះមាន
លក្ខណៈដោយចំពោះផ្សេងគ្នា ។ បទថា លោកំ (លោក) បានដល់ លោក
គឺ ខន្ធ អាយតនៈ និងធាតុ ។ បទថា យថាកុតំ បជានាតិ (រមែងដឹង
ច្បាស់...តាមសេចក្តីពិត) បានដល់ ទ្រង់ត្រាស់ដឹងសភាពរបស់ធាតុទាំងនោះ
ដោយមិនខុស ។ សូម្បីញាណនេះ លោកក៏ពោលទុកពិស្តារហើយ ក្នុង
អភិធម្ម ដោយន័យជាដើមថា បណ្តាញាណទាំងនោះ ញាណដែលដឹងធាតុ
ដ៏ច្រើន ធាតុផ្សេងៗ លោក តាមសេចក្តីពិតរបស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច ។
ព្រះតថាគតក្នុងលោកនេះ ទ្រង់រមែងដឹងច្បាស់សេចក្តីផ្សេងៗ នៃខន្ធ ។

បទថា នានាធិមុត្តិកតំ (សភាពនៃសត្វទាំងឡាយមានអធ្យាស្រ័យ
ផ្សេងៗ គ្នា) បានដល់ សភាពដែលសត្វទាំងឡាយមានអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ
គ្នា ដោយអធ្យាស្រ័យទាំងឡាយ មានអធ្យាស្រ័យអាក្រក់ជាដើម ។ ញាណ
សូម្បីនេះ លោកពោលទុកពិស្តារហើយក្នុងអភិធម្ម ដោយន័យជាដើមថា
បណ្តាញាណទាំងនោះ ញាណដែលដឹងសត្វទាំងឡាយមានអធ្យាស្រ័យផ្សេងៗ

-៤៤- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋតរណិកាយ ទសកនិទានត បឋមបណ្ណាសកៈ

គ្នា តាមសេចក្តីពិតរបស់ព្រះតថាគត ដូចម្តេច ។ ព្រះតថាគតក្នុងលោក
នេះ ទ្រង់រមែងដឹងច្បាស់ថា សត្វទាំងឡាយមានអធ្យាស្រ័យអាក្រក់ ក៏មាន ។

បទថា បរសត្តានំ (របស់សត្វដទៃ) បានដល់ សត្វដែលមានឥន្ទ្រិយ
ល្អ ។ បទថា បរហុគ្គលានំ (របស់ហុគ្គលដទៃ) បានដល់ សត្វដែលមាន
ឥន្ទ្រិយអាក្រក់ដទៃពីនោះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ពីរបទនេះ មានសេចក្តីតែម្យ៉ាង
ដូចគ្នា ត្រាស់ជា ២ ចំណែក ក៏ដោយអំណាចវេទនេយ្យសត្វ ។ បទថា
ឥន្ទ្រិយបរេបរិយត្តំ (នូវភាពចាស់ក្លា និងទន់ខ្ចីនៃឥន្ទ្រិយ) សេចក្តីថា ភាព
ចាស់ក្លា និងទន់ខ្ចី សេចក្តីចម្រើន និងសេចក្តីសាបសូន្យ នៃឥន្ទ្រិយទាំង
ឡាយ មានសទ្ធិនៃឥន្ទ្រិយជាដើម ។ កថាពោលដល់ញាណសូម្បីនេះ ដោយ
ពិស្តារ ក៏មកក្នុងអភិធម្មដូចគ្នា ដោយន័យជាដើមថា បណ្តាញាណទាំងនោះ
ញាណដែលដឹងសត្វដទៃ ហុគ្គលដទៃ មានឥន្ទ្រិយចាស់ក្លា និងទន់ខ្ចីតាម
សេចក្តីពិតរបស់ព្រះតថាគតនោះ ដូចម្តេច ។ ព្រះតថាគតក្នុងលោកនេះ
រមែងទ្រង់ដឹងអាសយៈ (អធ្យាស្រ័យល្អ) ទ្រង់ដឹងអនុសយៈ (អធ្យាស្រ័យ
អាក្រក់) របស់សត្វទាំងឡាយ ។

បទថា ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តិនំ (នៃឈាន វិមោក្ខ សមាធិ
និងសមាបត្តិ) បានដល់ នៃឈាន ៤ មានបឋមឈានជាដើម វិមោក្ខ ៨
មាន “បុគ្គលដែលចម្រើនរូបឈានឃើញរូបទាំងឡាយ” ដូច្នោះជាដើម ។
សមាធិ ៣ មានសមាធិដែលមានវិតក្កៈ ដែលមានវិចារៈជាដើម និងអនុ-
បុព្វវិហារសមាបត្តិ ៩ មានបឋមឈានសមាបត្តិជាដើម ។ បទថា សន្តិលេសំ
(សេចក្តីសៅហ្មង) បានដល់ ធម៌ចំណែកសាបសូន្យ ។ បទថា វោទានំ
(សេចក្តីផ្សព្វផ្សំ) បានដល់ ធម៌ចំណែកវិសេស ។ បទថា វុដ្ឋានំ (ការ
ចេញ) បានដល់ សូម្បីការចេញចាកសមាបត្តិនោះៗ ក៏ឈ្មោះថា វុដ្ឋានៈ
ឈានដែលជំនាញ កវន្តចិត្ត និងផលសមាបត្តិ លោកក៏ហៅដូច្នោះ ។
ពិតហើយ ឈានដែលជំនាញថ្នាក់ក្រោមៗ រមែងជាបទដ្ឋានរបស់ឈាន
ថ្នាក់ខ្ពស់ៗ ព្រោះដូច្នោះ សូម្បីវោទានៈ លោកក៏ហៅថា វុដ្ឋានៈ ។ ការ
ចេញចាកឈានទាំងពួង រមែងមានដោយកវន្តចិត្ត ។ ការចេញចាកនិរោធសមាបត្តិ រមែងមានដោយផលសមាបត្តិ ។ ខ្ញុំសំដៅយកប្រការនោះ ទើប
ពោលថា សូម្បីការចេញចាកសមាធិនោះៗ ឈ្មោះថា វុដ្ឋានៈ ។ សូម្បីញាណ

-៤៦- មនោវប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋតរណិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

នេះ លោកក៏ពោលទុកពិស្តារហើយក្នុងអភិធម្ម ដោយន័យជាដើមថា បណ្ណា
ញាណទាំងនោះ ញាណដែលដឹងសេចក្តីសៅហ្មង សេចក្តីផ្តុំផង ការចេញ
ចាកឈាន វិមោក្ខ សមាធិ និងសមាបត្តិ តាមសេចក្តីពិតរបស់ព្រះតថាគត
ដូចម្តេច ។ បទថា ឈាយី បានដល់ អ្នកមានឈាន ៤ អ្នកមានឈាន
ខ្លះ ជិតស្និទ្ធនឹងសមាបត្តិដែលមានហើយនោះឯង ។ ការវិនិច្ឆ័យក្នុងកថា
ពោលដល់ញាណទាំងឡាយដោយពិស្តារថា **សព្វវិបត្តិ** ជាដើម ក៏ពោល
ទុកហើយក្នុងអដ្ឋកថាគម្ពីរវិភង្គ (អភិធម្ម) ឈ្មោះថា សម្មោហវិនោទនី ។
កថាដែលពោលដោយបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ និងទិព្វចក្ខុញ្ញាណ ក៏
ពោលទុកពិស្តារហើយក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ។ កថាពោលដោយអាសវក្ខុ-
យញ្ញាណ ក៏ពោលទុកហើយក្នុងខាងក្រោយនោះឯង ។

ក្នុងរឿងព្រះញាណរបស់ព្រះតថាគតនោះ មានពាក្យឆ្លើយរបស់
ព្រះបរវាទីថា ញាណមួយផ្នែកដែលឈ្មោះថា ទសពលញ្ញាណ មិនមាន ។
នេះក៏ជាប្រភេទនៃព្រះសព្វញ្ញតញ្ញាណនុ៎ះឯង ។ ពាក្យនោះ មិនគួរឃើញ
យ៉ាងនោះ ។ ព្រោះថា ទសពលញ្ញាណក៏ញាណមួយ ព្រះសព្វញ្ញតញ្ញាណ

ក៏ញ្ញាណមួយ ។ ពិតណាស់ ព្រះទេសពលញ្ញាណ ក៏ដឹងចំពោះកិច្ចរបស់
ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។ ព្រះសព្វញ្ញតញ្ញាណ រមែងដឹងទាំងកិច្ចរបស់ខ្លួនផង ទាំង
កិច្ចដ៏សេសក្រៅចាកពីរបស់ខ្លួនផង ។ ការពិត ក្នុងព្រះទេសពលញ្ញាណ
ទាំងឡាយ ព្រះញ្ញាណទី ១ ដឹងហេតុ និងមិនមែនហេតុ ព្រះញ្ញាណទី ២
ដឹងកម្មដទៃ និងវិបាកដទៃ ព្រះញ្ញាណទី ៣ ដឹងការកំណត់កម្ម ព្រះញ្ញាណ
ទី ៤ រមែងដឹងហេតុនៃធាតុដែលផ្សេងៗ គ្នា ព្រះញ្ញាណទី ៥ រមែងដឹង
អធិមុត្តិ គឺ អធ្យាស្រ័យរបស់សត្វទាំងឡាយ ព្រះញ្ញាណទី ៦ រមែងដឹង
ឥន្ទ្រិយរបស់សត្វទាំងឡាយថា ចាស់ក្លា និងទន់ខ្លី ព្រះញ្ញាណទី ៧ រមែង
ដឹងសេចក្តីសៅហ្មងជាដើមរបស់ធម៌ទាំងនោះ ព្រមទាំងញ្ញាណជាអាទី ព្រះ
ញ្ញាណទី ៨ រមែងដឹងសន្តតិ (ការបន្តនៃខន្ធដែលអាស្រ័យក្នុងជាតិមុនៗ)
ព្រះញ្ញាណទី ៩ រមែងដឹងចុតិ និងបដិសន្ធិរបស់សត្វទាំងឡាយ ព្រះញ្ញាណ
ទី ១០ រមែងដឹងសច្ចៈ ។ ចំណែកព្រះសព្វញ្ញតញ្ញាណ រមែងដឹងប្រការ
ដែលព្រះញ្ញាណទាំងនោះគួរដឹង និងប្រការដែលច្រើនជាងព្រះញ្ញាណទាំង
នោះ ។ ក៏ព្រះសព្វញ្ញតញ្ញាណ មិនធ្វើកិច្ចរបស់ព្រះញ្ញាណគ្រប់យ៉ាងទាំង

-៤៨- មនោវប្បវណ៌ អដ្ឋកថាអដ្ឋតរនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

នោះទេ ។ ពិតណាស់ ព្រះសព្វញ្ញតញ្ញាណនោះ មិនមែនជាឈានដែល
ជិតស្និទ្ធ មិនមែនជាឥទ្ធិសម្តែងឬទ្ធិផ្សេងៗ ទេ មិនមែនជាមគ្គធ្វើកិលេស
ទាំងឡាយឲ្យអស់ទៅទេ ។

មួយទៀត បរវាទីត្រូវសួរយ៉ាងនេះថា “ធម្មតាព្រះទសពលញ្ញាណ
នេះ មានវិតក្កមានវិចារៈ មិនមានវិតក្កមានវិចារៈ ឬមិនមានវិតក្កមិនមាន
វិចារៈ ជាកាមាវចរៈ រូបាវចរៈ ឬអរូបាវចរៈ ជាលោកិយៈ ឬលោកុត្តរៈ”
កាលដឹង ក៏នឹងឆ្លើយថា “ព្រះញ្ញាណ ៧ តាមលំដាប់ មានវិតក្កមានវិចារៈ”
នឹងឆ្លើយថា “ព្រះញ្ញាណ ២ ក្រៅពីព្រះញ្ញាណ ៧ នោះ មិនមានវិតក្ក
មិនមានវិចារៈ” ។ នឹងឆ្លើយថា “អាសវក្ខយញ្ញាណ មានវិតក្កមានវិចារៈ
ក៏មាន មិនមានវិតក្កមានត្រឹមតែវិចារៈ ក៏មាន មិនមានវិតក្កមិនមានវិចារៈ
ក៏មាន” នឹងឆ្លើយថា “ព្រះញ្ញាណ ៧ តាមលំដាប់ក៏ដូចគ្នា ជាកាមាវចរៈ
ព្រះញ្ញាណ ២ ក្រៅពីព្រះញ្ញាណ ៧ នោះ ជារូបាវចរៈ ព្រះញ្ញាណចុង
ក្រោយជាលោកុត្តរៈ” នឹងឆ្លើយថា “ព្រះសព្វញ្ញតញ្ញាណ មានវិតក្កមានវិចារៈ
ជាកាមាវចរៈ ជាលោកិយៈនោះឯង” ។ លុះដឹងការពណ៌នាតាមបទ ក្នុង

ព្រះញាណរបស់ព្រះតថាគតនោះ យ៉ាងនេះហើយ ឥឡូវនេះ ព្រោះហេតុ
 ដែលព្រះតថាគតទ្រង់ឃើញការមិនមានកិលេសជាគ្រឿងរារាំងចិត្ត ដែល
 ជាឋានៈ និងអឋានៈ នៃការសម្រេចធម៌ជាទីអស់អាសវៈ និងមិនសម្រេច
 របស់វេនេយ្យសត្វទាំងឡាយ ដោយឋានាឋានញាណមុន ព្រោះទ្រង់ឃើញ
 សម្មាទិដ្ឋិជាដើម ដែលជាលោកិយៈ និងព្រោះទ្រង់បានឃើញការមិនមាន
 និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ លំដាប់នោះ ទើបទ្រង់ឃើញការមិនមានវិបាកជាគ្រឿងរារាំង
 ដោយកម្មវិបាកញាណ ព្រោះទ្រង់ឃើញបដិសន្ធិរបស់សត្វ ដែលមានត្រៃ
 ហេតុ ទ្រង់ឃើញការមិនមានកម្មជាគ្រឿងរារាំង ដោយសព្វត្ថតាមិនីបដិ-
 បទាញាណ ព្រោះទ្រង់ឃើញការមិនមានអនន្តរិយកម្ម ដូច្នោះ ទើបទ្រង់
 ឃើញសេចក្តីវិសេសនៃចរិយារបស់ពួកសត្វដែលមិនមានគ្រឿងរារាំង ដោយ
 អនេកធាតុនានាធាតុញាណ ដើម្បីទ្រង់សម្តែងធម៌អនុកូល ព្រោះទ្រង់ឃើញ
 ធាតុផ្សេងគ្នា ។ តពីនោះ ក៏ទ្រង់ឃើញអធិមុត្តិ (អធ្យាស្រ័យ) របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដោយនានាធិមុត្តិកញាណ សូម្បីទ្រង់មិនកាន់យកប្រយោគ ក៏
 ទ្រង់សម្តែងធម៌ដោយអំណាចអធិមុត្តិ ទ្រង់ឃើញសត្វមានឥន្ទ្រិយចាស់ក្លា

និងទន់ខ្លី ដោយឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តិញ្ញាណ ដើម្បីទ្រង់សម្តែងធម៌តាមការ
អាច និងតាមកម្លាំង ដោយអំណាចពួកសត្វដែលទ្រង់ឃើញអធិមុត្តិហើយ
នោះឯង ព្រោះទ្រង់ឃើញឥន្ទ្រិយរបស់សត្វទាំងឡាយ មានសទ្ធាជាដើម
ចាស់ក្លា និងទន់ខ្លី តែសត្វទាំងនោះ ក៏ទ្រង់កំណត់ដឹងថា មានឥន្ទ្រិយចាស់
ក្លា និងទន់ខ្លីយ៉ាងនោះ បើនៅឆ្ងាយពីទីនោះ ក៏ស្តេចនឹងចូលទៅជិតសត្វ
ទាំងនោះយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដោយសេចក្តីវិសេសនៃឫទ្ធិ ព្រោះទ្រង់ជំនាញ
ក្នុងឈានជាដើម ដោយឈានាទិញ្ញាណ លុះស្តេចចូលទៅជិតហើយ កាល
ទ្រង់ឃើញការរបស់សត្វទាំងនោះក្នុងជាតិមុនៗ ដោយបុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាណ កាលទ្រង់ឃើញសេចក្តីវិសេសនៃសម្បត្តិដែលសត្វសម្រេចហើយ
ដោយចេតោបរិយញ្ញាណដែលគប្បីសម្រេច ព្រោះអានុភាពនៃទិព្វចក្ខុញ្ញាណ
ទើបទ្រង់សម្តែងធម៌ ដល់បដិបទាដែលនឹងឲ្យដល់ធម៌ជាទីអស់អាសវៈ ដើម្បី
ការអស់ទៅនៃអាសវៈ ព្រោះជាអ្នកប្រាសចាកសេចក្តីវង្វែងហើយ ដោយ
អានុភាពនៃអាសវក្ខយញ្ញាណ ដូច្នោះ គប្បីជ្រាបតាមលំដាប់នេះថា ត្រាស់
ពលៈទាំងឡាយ ដោយលំដាប់នេះ ។

អដ្ឋកថា អធិមុត្តិសូត្រទី ២

កម្លាំងព្រះតថាគត ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អធិមុត្តិសូត្រទី ២ ដូចតទៅនេះ ៖

[២២] បទថា យេ តេ ធម្មា (ធម៌ពួកណា) បានដល់ ធម៌ គឺ ព្រះទេសពលញ្ញាណ និងព្រះសព្វញ្ញាតញ្ញាណនោះឯង ។ បទថា អធិមុត្តិ-
 បទានំ (អធិមុត្តិបទ) បានដល់ បទ គឺ ឈ្មោះ អធិប្បាយថា ធម៌ គឺ
 ខន្ធ អាយតនៈ ធាតុ ។ ពិតណាស់ ឈ្មោះ លោកហៅថា អធិមុត្តិ ព្រោះ
 ជាបទដ្ឋាននៃទេសនា ដែលជាបទនៃធម៌ទាំងនោះ ។ ពិតហើយ សូម្បីព្រះ
 ពុទ្ធទាំងឡាយដែលកន្លងទៅហើយ (អតីត) ក៏ត្រាស់ធម៌ទាំងនោះដូចគ្នា
 សូម្បីព្រះពុទ្ធដែលមិនទាន់មក (អនាគត) ក៏ត្រាស់ធម៌ទាំងនោះដូចគ្នា ព្រោះ
 ដូច្នោះ ធម៌ទាំងឡាយ មានខន្ធជាដើម ទើបឈ្មោះថា អធិមុត្តិបទ ។ នៃ
 អធិមុត្តិបទនោះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ទិដ្ឋិទាំងឡាយ លោកហៅថា អធិមុត្តិ
 ព្រោះគ្របសង្កត់ការពិត មិនកាន់យកតាមសេចក្តីពិតប្រព្រឹត្តទៅ ។ បទ
 នៃទិដ្ឋិទាំងឡាយ ឈ្មោះថា អធិមុត្តិបទ អធិប្បាយថា ពាក្យដែលសម្តែង

ទិដ្ឋិ នៃអធិមុត្តិបទ គឺ ពាក្យនៃទិដ្ឋិទាំងនោះ ។

បទថា អភិញ្ញាសច្ចិកិរិយាយ (ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញា ដ៏ក្រៃលែង) សេចក្តីថា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការដឹងហើយ ធ្វើឲ្យប្រច័ក្ស ។
បទថា វិសារទោ (ជាអ្នកក្លៀវក្លា) បានដល់ ដល់សោមនស្សដែលប្រកប ដោយញ្ញាណ ។ បទថា តត្ថ ប្រែថា ក្នុងធម៌ទាំងនោះ ។ បទថា តេសំ តេសំ តថា តថា ធម្មំ ទេសេតុំ (ដើម្បីសេចក្តីដឹងដែលអាស្រ័យធម៌ ទាំងនោះ ហើយសម្តែងធម៌ដោយប្រការដែល) សេចក្តីថា ទ្រង់ដឹងអាសយៈ (អធ្យាស្រ័យដែលល្អ) របស់ពួកសត្វនោះៗ ដែលមានទិដ្ឋិ ឬក្រៅពីនេះ ហើយទ្រង់សម្តែងធម៌ដោយប្រការនោះៗ ។ បទថា ហិនំ វា ហិនន្តិ ញស្សតិ (នឹងដឹងនូវធម៌អាក្រក់ថា អាក្រក់ខ្លះ) សេចក្តីថា ឬនឹងដឹងធម៌ អាក្រក់ថា ជាធម៌អាក្រក់ ។ បទថា ញាតយ្យំ ប្រែថា គប្បីដឹង ។ បទថា ទិដ្ឋយ្យំ ប្រែថា គប្បីឃើញ ។ បទថា សច្ចិកតយ្យំ ប្រែថា គប្បី ធ្វើឲ្យច្បាស់ ។ បទថា តត្ថ តត្ថ យថាកុតញ្ញាណំ (យថាកុតញ្ញាណក្នុង ធម៌ទាំងនោះ) បានដល់ ញ្ញាណដែលដឹងតាមសេចក្តីពិតក្នុងធម៌ទាំងនោះ

-៥៣- មហាវគ្គទី ៣ អដ្ឋកថា អធិមុត្តិសូត្រទី ២

ទ្រង់សម្តែងព្រះសព្វញ្ញតញ្ញាណយ៉ាងនេះហើយ កាលទ្រង់សម្តែងព្រះទេស-
ពលញ្ញាណទៀត ទើបត្រាស់ថា “១០ ប្រការ” ជាដើម ។ ពិតណាស់
សូម្បីព្រះទេសពលញ្ញាណ ក៏គឺ ព្រះញ្ញាណដែលដឹងតាមសេចក្តីពិតក្នុងធម៌
នោះៗ នុ៎ះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា អធិមុត្តិសូត្រទី ២

អដ្ឋកថា កាយសូត្រទី ៣

ធម៌ដែលលះដោយកាយវាចាមិនបាន តែលះបានដោយបញ្ញា

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កាយសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៣] បទថា អាបន្នោ ហោតិ កញ្ចិទេវ ទេសំ (ជាអ្នកត្រូវ
អាបត្តិចំណែកខ្លះដែលជាអកុសល) សេចក្តីថា ជាអ្នកត្រូវចំណែកនៃអាបត្តិ
យ៉ាងខ្លះ ។ បទថា អនុវិច្ច (ពិចារណាហើយ) បានដល់ ចូលទៅពិចារណា
គឺ ជៀងមើលរឿយៗ ។ បទថា កាយទុច្ចរិតំ (កាយទុច្ចរិត) បានដល់
កាយទុច្ចរិត ៣ យ៉ាង ។ បទថា វចីទុច្ចរិតំ (វចីទុច្ចរិត) បានដល់
វចីទុច្ចរិត ៤ យ៉ាង ។ បទថា បាបិកា ឥស្សា (សេចក្តីច្រណែនដ៏លាមក)
បានដល់ សេចក្តីឫស្សាដ៏ថាកទាប ។ បទថា បញ្ញាយ ទិស្វា ទិស្វា
(ឃើញច្បាស់ដោយបញ្ញា) បានដល់ មើលឃើញហើយ គប្បីលះចេញដោយ
មគ្គប្បញ្ញាត្រមដោយវិបស្សនា ។ បទថា ឥជ្ឈតិ (រមែងសម្បូរ) បានដល់
រមែងសម្រេចត្រម គឺ ដល់ត្រម ។ បទថា ឧបវាសស្ស (អ្នកចូលទៅ
អាស្រ័យ) បានដល់ អ្នកចូលទៅអាស្រ័យហើយ ។ បទថា អភិកុយ្យ

-៥៥- មហាវគ្គទី ៣ អដ្ឋកថា កាយសូត្រទី ៣

(គ្របសង្កត់) បានដល់ គ្របសង្កត់ គឺ ញាំញី ។ បទថា ឥរិយតិ ប្រែថា
ប្រព្រឹត្តទៅ ។ ក្នុងព្រះសូត្រនេះ ត្រាស់មគ្គព្រមដោយវិបស្សនា ។

ចប់អដ្ឋកថា កាយសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា ចុន្ទសូត្រទី ៤

ព្រះមហាចុន្ទៈទូន្មានភិក្ខុ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ចុន្ទសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៤] ព្រះមហាចុន្ទៈ ពោលអាការៈនៃញាណទស្សនៈ ដោយបទ
 ថា ជានាមិមំ ធម្មំ (យើងរមែងជឿនធម៌នេះ) ។ លោកពោលវាទៈសូម្បីទាំង
 ២ រួមគ្នាក្នុងវាទៈទី ៣ នៃការវាទាវាទៈ ដោយបទថា ការិតក្កាយោម្ហិ (យើង
 ជាអ្នកមានកាយអប់រំហើយ) ជាដើម ។ ក៏វាទៈសូម្បីទាំង ៣ នោះ រមែង
 ប្តេជ្ញាព្រះអរហត្តដូចគ្នា ។ បទថា អឡំវាទំ វទេយ្យ (គប្បីពោលអួត
 ថាជាអ្នកស្មុកស្មម) សេចក្តីថា គប្បីពោលអួតថា ខ្ញុំជាអ្នកមានស្មុកស្មម ។
 បទថា ឧបនីហត្ថំ (ដើម្បីនាំ) បានដល់ ដើម្បីនាំចេញឲ្យ ។

ចប់អដ្ឋកថា ចុន្ទសូត្រទី ៤

អដ្ឋកថា កសិណសូត្រទី ៥

ពោលដោយកសិណ ១០

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កសិណសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៥] ឈ្មោះថា កសិណ ព្រោះអត្ថថា ទាំងអស់ ។ ឈ្មោះថា អាយតនៈ ព្រោះអត្ថថា ជាខេត្តនៃធម៌ទាំងឡាយ ដែលមានកសិណនោះ ជាអារម្មណ៍ ឬព្រោះអត្ថថា តាំងទុក ហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា កសិណាយតនៈ អណ្តូងកើតនៃអារម្មណ៍ដែលជាកសិណ ។ បទថា ឧទ្ធំ (ក្នុង ខាងលើ) បានដល់ ឆើយមើលផ្ទៃអាកាសខាងលើ ។ បទថា អធា (ខាង ក្រោម) បានដល់ មើលផែនដីខាងក្រោម ។ បទថា តិរិយំ (ខាងទទឹង) បានដល់ កំណត់ដោយជុំវិញវាលស្រែ ។ ពិតហើយ ព្រះយោគាវចររូប ខ្លះ ចម្រើនកសិណខាងលើប៉ុណ្ណោះ រូបខ្លះក៏ខាងក្រោម រូបខ្លះក៏ទាំងអស់ ដោយអាការនោះៗ ទៅដោយជុំវិញ ដូចត្រូវការនឹងមើលរូបដែលមានពន្លឺ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះថេរៈទើបពោលថា បុគ្គលខ្លះ រមែងជីនបបរីកសិណ ក្នុងខាងលើ ខាងក្រោម ខាងទទឹង ។ ក៏បទថា អទ្ធិយំ (មិនមានពីរ) នេះ

-៥៨- មនោវចប្បវណី អដ្ឋកថាអដ្ឋតរនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

លោកពោលដល់កសិណណាមួយមិនប្រែប្រួលជាយ៉ាងដទៃ ដូចជាថា កាល
ព្រះយោគាវចរចូលទៅកាន់ទឹក (អាបោកសិណ) គ្រប់ទិសក៏មានទឹកតែ
ម្យ៉ាង មិនមានអ្វីយ៉ាងដទៃ យ៉ាងណា បឋវិកសិណ ក៏ដូច្នោះ រមែងជា
បឋវិកសិណតែម្យ៉ាង មិនលាយឡំកសិណដទៃ ។ ក្នុងកសិណទាំងពួង
ក៏នយនេះដូចគ្នា ។ បទថា អប្បមាណំ (រកប្រមាណមិនបាន) នេះ លោក
ពោលដោយអំណាចផ្សាយកសិណនោះៗ ទៅ មិនមានប្រមាណ ។ ពិត
ហើយ ព្រះយោគាវចរកាលផ្សាយកសិណនោះដោយចិត្ត រមែងផ្សាយទូទៅ
នោះឯង មិនប្រមាណថា នេះជាផ្នែកខាងដើមរបស់កសិណនោះ នេះជាផ្នែក
កណ្តាល ។ ក៏ក្នុងបទថា វិញ្ញាណកសិណំ (វិញ្ញាណកសិណ) នេះ វិញ្ញាណ
ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអាកាសដែលបើកជាកសិណ ។ ពិតហើយ វិញ្ញាណនោះ
លោកហៅថា វិញ្ញាណ ។ គប្បីជ្រាបសេចក្តីជាខាងលើ ខាងក្រោម ខាង
ទទឹង ក្នុងវិញ្ញាណដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវិញ្ញាណកសិណនោះ ក៏ដោយអំណាច
អាកាសដែលបើកជាកសិណ ។ នេះជាសេចក្តីសង្ខេបក្នុងវិញ្ញាណកសិណ
នោះ ។ ចំណែកកសិណ មានបឋវិកសិណជាដើមនោះ ក៏ពោលទុកពិស្តារ

-៥៩- មហាវគ្គទី ៣ អដ្ឋកថា កសិណសូត្រទី ៥

ហើយក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ដោយន័យនៃកម្មដ្ឋានការវិនាសនោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា កសិណសូត្រទី ៥

អដ្ឋកថា កាលីសូត្រទី ៦

កាលីខុបាសិកាស្សរបញ្ញាដល់ព្រះមហាកថាយនៈ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កាលីសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៦] បទថា កុមារីបញ្ចេសុ (កុមារីបញ្ញា) បានដល់ ក្នុងពាក្យ
 ស្សរបស់ធីតាមារដែលនៅក្រមុំ ។ ត្រាស់ព្រះអរហត្តតែម្យ៉ាង ដោយបទ
 ទាំងពីរថា អត្តស្ស បត្តិ ហទយស្ស សន្តិ (ការសម្រេចប្រយោជន៍ជា
 សេចក្តីស្ងប់នៃព្រះហឫទ័យ) ។ បទថា សេនំ (សេនា) បានដល់ កងទ័ព
 កិលេស មានរាគៈជាដើម ។ បទថា ចិយសាតរូបំ (ដែលមានរូបជាទី
 ស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត) បានឈ្មោះយ៉ាងនេះ ក៏ព្រោះកិលេសកើតក្នុង
 វត្ថុទាំងឡាយដែលគួរស្រឡាញ់ និងគួររីករាយ ។ បទថា ឯកោហំ ឈាយី
 សុខមានុពោធិ (តថាគត... តែម្នាក់សម្លឹងហើយ បានដឹងដោយលំដាប់នូវ
 សេចក្តីសុខ) សេចក្តីថា តថាគតតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះ ស្គាល់កងទ័ពកិលេស
 នេះ ទើបចូលឈានត្រាស់ដឹងបានដោយនិយាយ ។ បទថា សក្ខី (មិត្តធម៌)
 សេចក្តីថា បានដល់ ជាមិត្តធម៌ដែលដល់កាតជាសាក្សី ។ បទថា សក្ខី

ន សម្បជ្ជតិ កេនចីមេ (ភាពជាមិត្ត ព្រោះនរណាៗ រមែងមិនសម្រេច
ដល់តថាគតឡើយ) សេចក្តីថា តថាគតមិនមានមិត្តធម៌ជាមួយនរណាៗ ។

បទថា បបរីកសិណសមាបត្តិបរមា ខោ ភគិនិ ឯកេ សមណ-
ព្រាហ្មណា អត្តាភិនិព្វត្តេសុំ (បួនស្រី សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ញ៉ាំង
ប្រយោជន៍ទាំងឡាយ ដែលមានបបរីកសិណសមាបត្តិដ៏យ៉ាងក្រៃលែងឲ្យ
កើតចំពោះហើយ) សេចក្តីថា សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ប្រកាន់ថា បបរី-
កសិណសមាបត្តិ ជាប្រយោជន៍យ៉ាងក្រៃលែងបំផុត ទើបធ្វើឲ្យកើត ។

បទថា យាវតា ខោ ភគិនិ បបរីកសិណសមាបត្តិបរមតា (ប្រយោជន៍
មានបបរីកសិណសមាបត្តិជាយ៉ាងក្រៃលែង) សេចក្តីថា ប្រយោជន៍ មាន
បបរីកសិណសមាបត្តិដ៏ខ្ពស់បំផុត ប្រមាណត្រឹមណា ។ បទថា តទភិ-
ញាសិ ភគវា (ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដឹងហើយនូវប្រយោជន៍ មាន
បបរីកសិណសមាបត្តិដ៏យ៉ាងក្រៃលែងនោះ) បានដល់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់បានដឹងច្បាស់នូវបបរីកសិណសមាបត្តិនោះ ដោយការដឹងដ៏ក្រៃលែង
នូវប្រយោជន៍នោះ ដោយព្រះបញ្ញា ។ បទថា អាទិមទូស្ស (ទ្រង់បាន

-៦២- មនោវចប្បវណី អដ្ឋកថាអង្គតរុទិកាយ ធនកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

ឃើញខាងដើម) បានដល់ ទ្រង់បានឃើញសមុទ័យសច្ចៈ ។ បទថា អាទិ-
នវមទូស្ស (ទ្រង់បានឃើញទោស) បានដល់ ទ្រង់ឃើញទុក្ខសច្ចៈ ។ បទ
ថា និស្សរណមទូស្ស (ទ្រង់បានឃើញធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញ) បានដល់
ទ្រង់ឃើញនិរោធសច្ចៈ ។ បទថា មគ្គមគ្គញ្ញាណទស្សនមទូស្ស (ទ្រង់បាន
ឃើញញ្ញាណទស្សនៈថា ជាផ្លូវ និងមិនមែនផ្លូវ) បានដល់ ទ្រង់បានឃើញ
មគ្គសច្ចៈ ។ បទថា អត្តស្ស បត្តិ (ការសម្រេចប្រយោជន៍) បានដល់
ការសេពប្រយោជន៍ ពោលគឺ ព្រះអរហត្ត ព្រោះឃើញសច្ចៈទាំង ៤ នេះ
ជាសេចក្តីស្ងប់នៃព្រះហឫទ័យ ព្រោះសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ និងសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
ស្ងប់ម្លាប់អស់ហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា កាលសូត្រទី ៦

អដ្ឋកថា បឋមមហាបញ្ញាសូត្រទី ៧

បញ្ញា ខទេស វេយ្យាករណ៍ តែមួយ មាន ១០

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បឋមមហាបញ្ញាសូត្រទី ៧ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៧] បទថា អភិជានាថ (ចូរដឹងដីក្រែលែង) បានដល់ ចូរដឹង
 ក្រែលែង ធ្វើឲ្យប្រថក្ស ។ បទថា អភិញ្ញាយ ប្រែថា ដឹងក្រែលែង ។
 បទថា ឥធិ (ក្នុង...នេះ) បានដល់ ក្នុងធម៌ទេសនា ឬអនុសាសន៍នេះ ។
 បទថា ធម្មទេសនាយ វា ធម្មទេសនំ (ធម៌ទេសនា និងធម៌ទេសនា)
 សេចក្តីថា ពួកតិរិយពោលថា ពួកលោកប្រារព្ធធម៌ទេសនារបស់យើងជាមួយ
 ព្រះធម៌ទេសនារបស់ព្រះសមណគោតម ឬព្រះធម៌ទេសនារបស់ព្រះសម-
 ណគោតមជាមួយធម៌ទេសនារបស់យើង ហើយពោលថាផ្សេងគ្នា ក៏ផ្សេង
 គ្នាយ៉ាងណា ។ សូម្បីក្នុងបទទី ២ ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។ ដូច្នោះ ពួកតិរិយ
 ទាំងនោះ ទើបតាំងលទ្ធិរបស់ខ្លួនប្រៀបជាមួយព្រះសាសនាថា មានគុរៈ
 ស្មើគ្នាត្រឹមតែដោយពាក្យនិយាយ ដូចតាំងដុំមាសទុកត្រង់កណ្តាល ដូច្នោះ
 បទថា នេវ អភិនន្តិសុ (មិនត្រេកអរ) បានដល់ មិនយល់ព្រមថា ប្រការ

នោះ យ៉ាងនោះឯង ។ បទថា ន បដិក្កាសីសុ (មិនជំទាស់) បានដល់
មិនបដិសេធថា ប្រការនេះមិនដូច្នោះទេ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ។ បានឮថា
ពួកភិក្ខុទាំងនោះ មិនយល់ព្រម ដោយគិតថា ដែលឈ្មោះថា ពួកតិរិយ
ជាពួកមនុស្សខ្វាក់ ដឹង ឬមិនដឹង ក៏ចេះតែនិយាយទៅ ។ បទថា នេវ
សម្បាយិស្សន្តិ (មិនអាចព្យាករណ៍ឲ្យដល់ព្រមបាន) បានដល់ នឹងមិនអាច
ញ៉ាំងពាក្យព្យាករណ៍ឲ្យដល់ព្រម ហើយពោលបាន ។

បទថា ឧត្តរិចិ វិយាតំ (សេចក្តីលំបាកខ្លាំងឡើង) បានដល់ នឹង
ប្រសព្វទុក្ខក្រៃលែងឡើង ព្រោះតបមិនបាន ។ កាលពួកតិរិយតបមិនបាន
ក៏កើតទុក្ខ ។ ក៏បទថា តំ ក្នុងបាលីថា យថាតំ ភិក្ខុវេ វិសយស្មី នេះ
ត្រឹមតែជានិបាត ។ បទថា យថា ជាពាក្យពោលដល់ហេតុ ។ អធិប្បាយ
ថា ពួកតិរិយ ត្រូវសួរបញ្ជាក់ក្នុងវត្ថុដែលមិនមែនវិស័យ ព្រោះហេតុណា ។
បទថា ឥតោ វា បន សុត្វា (ឬអ្នកដែលស្តាប់ពីសាវករបស់តថាគត
នេះ) បានដល់ ក៏ឬថា ស្តាប់ពីសាសនារបស់តថាគតនេះ ។ ពិតហើយ
គេស្តាប់ចាកពីសាសនានេះ គឺ ពីព្រះតថាគតខ្លះ ពីសាវករបស់ព្រះតថាគត

ខ្លះ ហើយញ៉ាំងចិត្តឲ្យត្រេកអរ ព្រោះហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា ញ៉ាំងចិត្ត
ឲ្យត្រេកអរ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងថា ឈ្មោះថា សេចក្តីត្រេកអរ
ដោយប្រការដទៃ មិនមាន ។ បទថា ឯកធម្មេ ប្រែថា ក្នុងធម៌មួយ ។
ទ្រង់សម្តែងឧទេសដោយបទនេះ ។

ដោយបរន័យ ទ្រង់សម្តែងបញ្ហាដោយបទនេះថា កតមស្មី ឯកធម្មេ
(ក្នុងធម៌មួយ ដូចម្តេច) ។ ក៏បទថា សព្វេ សត្តា អាហារជ្ជិតិកា (សត្វ
ទាំងពួងមានអាហារជាទីតាំង) នេះ ជាពាក្យវេយ្យាករណ៍ឆ្លើយក្នុងសេចក្តី
នេះ ។ សូម្បីក្នុងបញ្ហាដ៏សេស ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។ ក៏ក្នុងបទថា សម្មា
និព្វិន្ទមារោ (កាលនឿយណាយដោយល្អ) ជាដើម សេចក្តីថា កាលបើ
នឿយណាយ គឺ នឿយណាយដោយនិព្វិទារិបស្សនាញាណ ប្រាសចាក
តម្រេកដោយវិភាគនុបស្សនាញាណ ដឹងឧបាយនៃការរួចផុតហើយ រួចផុត
ដោយបដិសន្ធិនុបស្សនាញាណ ឬរួចផុតដោយអំណាចអធិមោក្ខ ធ្វើទុក
ក្នុងចិត្តដោយប្រពៃ គឺ ដោយហេតុ ដោយន័យ ។ ឈ្មោះថា មានប្រក្រតី
ឃើញទីបំផុតដោយល្អ ព្រោះកំណត់ដោយការកើត និងសេចក្តីរលត់ហើយ

-៦៦- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋតរនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

ឃើញខាងដើមខាងចុង ។ បទថា សម្មត្តាភិសមេច្ច (សម្រេចប្រយោជន៍
ដោយល្អ) បានដល់ ត្រាស់ជឿនប្រយោជន៍នៃសភាវៈដោយល្អ ដោយញ្ញាណ ។
បទថា ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ (រមែងជាអ្នកធ្វើទីបំផុតទុក្ខបាន) បានដល់
ធ្វើទីបំផុតនៃវដ្តទុក្ខទាំងអស់ ។ បទថា សព្វេ សត្តា (សត្វទាំងពួង) បាន
ដល់ សត្វគ្រប់ប្រភេទ គ្រប់ភព មានកាមភពជាដើម មានសញ្ញាកពជា
ដើម និងមានឯកវេកាការភពជាដើម ។ បទថា អាហារដ្ឋិតិកា (ជាអ្នកមាន
អាហារជាទីតាំង) បានដល់ សត្វទាំងពួងឈ្មោះថា អាហារដ្ឋិតិកា ព្រោះ
ចិញ្ចឹមជីវិតបានដោយអាហារ ។ ធម៌មួយ ឈ្មោះថា អាហារ ព្រោះជាហេតុ
តាំងនៅនៃសត្វទាំងពួង ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ក្នុងធម៌មួយនោះ ។ សួរ
ថា បើដូច្នោះ ពាក្យណាត្រាស់ថា អសញ្ញីទេវៈ មិនមានហេតុ មិនមាន
អាហារ មិនមានផស្សៈ ដូច្នោះជាដើម ពាក្យនោះ ក៏នឹងខុសឬ ។ ឆ្លើយ
ថា មិនខុស ។ ព្រោះឈានរបស់អសញ្ញីសត្វនោះ រមែងជាអាហារ ។
សួរថា បើដូច្នោះ សូម្បីពាក្យថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារ ៤ សូម្បី
នេះ ក៏ខុសឬ ។ ឆ្លើយថា មិនខុស ។ ព្រោះក្នុងព្រះសូត្រនោះ ធម៌ទាំងឡាយ

ដែលមានលក្ខណៈជាអាហារ ត្រាស់ថា “អាហារដោយត្រង់” ។ ចំណែក
 ក្នុងព្រះសូត្រនេះ បច្ច័យទាំងឡាយត្រាស់ថា “អាហារដោយអម” ។ ពិត
 ហើយ បច្ច័យនៃធម៌ទាំងអស់គ្នាបានឈ្មោះថា អាហារ ព្រោះថា បច្ច័យ
 នោះញ៉ាំងផលណាៗ ឲ្យកើត ក៏ឈ្មោះថា រមែងនាំផលនោះៗ មក ព្រោះ
 ដូច្នោះ បច្ច័យលោកហៅថា អាហារ ។ ដោយហេតុនោះឯង ព្រះមាន-
 ព្រះភាគទើបត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សូម្បីអវិជ្ជា
 ក៏មានអាហារ មិនពោលថា មិនមានអាហារ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្វីជា
 អាហាររបស់អវិជ្ជា គប្បីពោលថា នីវរណៈ ៥ ។ ក្នុងព្រះសូត្រនេះ ទ្រង់
 បំណងយកបច្ច័យាហារនេះ ។ ក៏កាលទ្រង់កាន់យកបច្ច័យាហារមួយហើយ
 ទាំងអាហារដោយអម ទាំងអាហារដោយត្រង់ ក៏ទ្រង់កាន់យកទាំងអស់នោះ
 ឯង ។

ក្នុងអសញ្ញីកថានោះ ក៏រមែងបានបច្ច័យាហារ ។ កាលព្រះពុទ្ធទ្រង់
 មិនទាន់ឧបត្តិ សត្វទាំងឡាយបួសក្នុងលទ្ធិត្រិវិយ ធ្វើបរិកម្មក្នុងវាយោកសិណ
 ធ្វើឈានឲ្យកើត ចេញចាកឈាននោះហើយ កើតសេចក្តីពេញចិត្តថា ចិត្ត

-៦៨- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋតរនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

នេះ បើមិនមានចិត្តទើបមិនទោមនស្ស ព្រោះអាស្រ័យចិត្ត ទើបកើតទុក្ខ
មានការសម្លាប់ ការចាប់ចងដើមជាបច្ច័យ កាលមិនមានចិត្ត ទុក្ខនោះក៏
មិនមាន ដូច្នោះ កាលឈានមិនវិនាស ធ្វើកាល (ស្លាប់) ក៏កើតក្នុងអសញ្ញា
ភព ។ ឥរិយាបថណា ដែលតាំងទុកហើយក្នុងមនុស្សលោក បុគ្គលនោះ
កើតតាមឥរិយាបថនោះ ដូចជារូបចិត្រកម្ម តាំងនៅ ៥០០ កប្ប ។ ដូចជា
ដេកលក់ដូច្នោះ ។ ពួកសត្វបែបនេះ ក៏បានបច្ច័យជាអាហារ ។ ពិតហើយ
សត្វទាំងនោះ ចម្រើនឈានណាៗ កើតហើយ ឈាននោះឯងជាបច្ច័យ
របស់សត្វទាំងនោះ ។ កូនសរដែលបាញ់ទៅ ព្រោះកម្លាំងនៃខ្សែឆ្នុណា
កម្លាំងនៃខ្សែឆ្នុនៅមាន កូនសរក៏នៅស្ងុះទៅបានដរាបនោះ យ៉ាងណា កាល
បច្ច័យនៃឈាននៅមាន ដរាបនោះសត្វទាំងឡាយក៏តាំងនៅបាន ដូច្នោះ ។
កាលបច្ច័យនៃឈាននោះអស់ហើយ សត្វទាំងនោះក៏ធ្លាក់ទៅ (គឺត្រូវចុតិ)
ដូចកូនសរដែលអស់កម្លាំងដូច្នោះ ។ សួរថា សត្វនរកពួកណា លោកពោល
ថា មិនមែនអាស្រ័យផលនៃសេចក្តីប្រឹងប្រែងរស់នៅ មិនមែនអាស្រ័យ
ផលនៃបុណ្យរស់នៅ សត្វនរកទាំងនោះ មានអ្វីជាអាហារ ។ ឆ្លើយថា

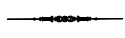
សត្វនរកទាំងនោះ មានកម្មតែម្យ៉ាងជាអាហារ ។ សួរថា អាហារមាន ៥
ឬ ។ ឆ្លើយថា មិនគួរពោលថា អាហារមាន ៥ អាហារមានមិនសូម្បី
៥ ។ សួរថា បច្ច័យជាអាហារមិនមែនឬ ។ ឆ្លើយថា លោកពោលទុក
យ៉ាងនេះថា ព្រោះដូច្នោះ សត្វទាំងឡាយកើតក្នុងនរកព្រោះកម្មណា កម្ម
នោះឯងជាអាហារ ព្រោះជាបច្ច័យនៃការតាំងនៅបាននៃសត្វទាំងនោះ ព្រោះ
ហេតុនោះ លោកសំដៅយកកម្មណា ទើបពោលពាក្យនេះថា សត្វនរក
នឹងមិនធ្វើកាលៈ ដរាបណាដែលបាបកម្មនោះមិនទាន់អស់ ។

សូម្បីប្រាព្វកវឡិដ្ឋិរាហារ (អាហារ គឺ ដុំបាយ) ក៏មិនគួរជំទាស់
គ្នាក្នុងរឿងអាហារនេះ ។ ការពិត សូម្បីទឹកមាត់ដែលកើតឡើងក្នុងមាត់
ក៏សម្រេចកិច្ចជាអាហារសម្រាប់សត្វទាំងនោះ ព្រោះថា ទឹកមាត់ក៏ជាទុក្ខ-
វេទន៏យប្បច្ច័យ (បច្ច័យដែលឲ្យសោយទុក្ខ) ក្នុងនរក ជាសុខវេទន៏យប្ប-
ច្ច័យ (បច្ច័យដែលឲ្យសោយសុខ) ក្នុងសួគ៌ ។ ព្រោះហេតុនេះ ក្នុងកាម-
ភព ទើបមានអាហារ ៤ ដោយត្រង់ ។ ក្នុងបណ្ណារូបភព និងអរូបភព
រៀរអសញ្ញភព អាហារ ៣ រមែងមានដល់ព្រហ្មដ៏សេស , បច្ច័យាហារ

-៧០- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋកថាវិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

រមែងមានដល់អសញ្ញាសត្វ និងសត្វដ៏សេស ព្រោះហេតុនោះ ទើបគួរជ្រាប
ថា សត្វទាំងអស់តាំងនៅបានដោយអាហារ ដោយទំនងនេះ ។ ក្នុងរឿង
អាហារនោះ គប្បីធ្វើការប្រកបសេចក្តីក្នុងទីគ្រប់កន្លែង ដោយអំណាចសច្ចៈ
៤ យ៉ាងនេះថា អាហារ ៤ ឬបច្ចុយាហារណាមួយ ជាទុក្ខសច្ចៈ ។ តណ្ហា
មុនៗ ដែលមានអាហារជាសមុដ្ឋាន ជាសមុទយសច្ចៈ ។ ការមិនប្រព្រឹត្ត
ទៅនៃសច្ចៈទាំង ២ ជានិរោធសច្ចៈ ។ បញ្ញាដ៏និរោធសច្ចៈ ជាមគ្គសច្ចៈ ។

ចប់អដ្ឋកថា បឋមមហាបញ្ញាសូត្រទី ៧

ឧបសម្ព័ន្ធ ទុតិយមហាបញ្ញាសូត្រទី ៨

ឧបាសកអ្នកក្រុងកជ្ឈលៈសួរបញ្ញានីតកជ្ឈលាភិក្ខុនី

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទុតិយមហាបញ្ញាសូត្រទី ៨ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៨] បទថា កជ្ឈលាយំ (ជិតកជ្ឈលៈ) បានដល់ ជិតនគរមាន
ឈ្មោះយ៉ាងនេះ ។ បទថា កជ្ឈលា ប្រែថា អ្នកក្រុងកជ្ឈលៈ ។ បទថា
មហាបញ្ញេសុ (ក្នុងមហាបញ្ញាទាំងឡាយ) បានដល់ ក្នុងបញ្ញាដែលកំណត់
សេចក្តីធំៗ ។ បទថា យថាមេត្ត ជាយតិ (ក្នុងព្រះពុទ្ធភាសិតនេះ រមែង
ប្រាកដដល់យើងដូចម្តេច) សេចក្តីថា រមែងប្រាកដដល់ខ្ញុំក្នុងសេចក្តីនេះ
ដោយប្រការណា ។ បទថា សម្មាសុភារិតចិត្តោ (អ្នកមានចិត្តដែលអប់រំ
ហើយដោយល្អ) បានដល់ អ្នកមានចិត្តដែលអប់រំដោយល្អ ដោយហេតុ
ដោយន័យ ។ បទថា ឯសោ ចេវ តស្ស អត្តោ (និងអត្តនៃពាក្យនោះ
យ៉ាងនេះឯង) សេចក្តីថា បញ្ញាជាដើមថា “ធម៌ ៤ ប្រការ” ដូច្នោះ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់វិសជ្ជនាដោយន័យជាដើមថា “អាហារ ៤ យ៉ាង” ដូច្នោះ
ជាដើមក៏ពិត តែព្រោះហេតុកាលកំណត់ដឹងអាហារ ៤ ហើយ សតិប្បដ្ឋាន

-៧២- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអដ្ឋកថាវិកាយ ធនកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

៤ ក៏ជាការអប់រំហើយ និងកាលអប់រំសតិប្បដ្ឋាន ៤ ហើយ អាហារ ៤
ក៏ជាការកំណត់ជីវិតហើយ ដូច្នោះ ក្នុងបញ្ញាប្រការនេះ ទើបផ្សេងគ្នាត្រឹម
តែព្យញ្ជនៈ ព្រោះជាលំអរនៃទេសនាប៉ុណ្ណោះ ចំណែកអត្ថក៏ដូចគ្នានោះ
ឯង ។ ក្នុងធម៌មានឥន្ទ្រិយជាដើម ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។ ព្រោះហេតុនោះ
ទើបត្រាស់ថា នោះឯងជាខ្លឹមសារនៃកាសិកសន្ធិបរបស់តថាគតនោះ ។
ពិតហើយ បើពោលដោយអត្ថ សូម្បីទាំង ២ ពាក្យនោះ ក៏ដូចជាមាស
ដែលប្រហោងខាងក្នុង ដូច្នោះ ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយមហាបញ្ញាសូត្រទី ៨

អង្គកថា បឋមកោសលសូត្រទី ៩

ព្រះមានព្រះភាគដោះស្រាយពាក្យពោល

របស់សមណព្រាហ្មណ៍ក្រៅសាសនា

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បឋមកោសលសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[២៩] បទថា យាវតា ប្រែថា មានប្រមាណប៉ុនណា ។ បទថា កាសីកោសលា (អ្នកវ័ជនកាសី និងកោសល) បានដល់ អ្នកវ័ជនកាសី និងកោសលជនបទ ។ បទថា អត្តេវេ អញ្ញបត្តំ ប្រែថា ភាពជាយ៉ាងដទៃ មានពិត ។ បទថា អត្តិ វិបរិណាមោ ប្រែថា សូម្បីសេចក្តីប្រែប្រួល ក៏មាន ។ បទថា តស្មិបិ និព្វិន្ទតិ (រមែងនឿយណាយសូម្បីការតាំងនៅ ក្នុងសមាបត្តិនោះ) បានដល់ រមែងធុញទ្រាន់ក្នុងការវះនោះ ដែលតាំងនៅ ដោយសម្បត្តិ ។ បទថា អត្តេ វិរជ្ជតិ (រមែងមិនត្រេកអរក្នុងភាពនៃខ្លួន ជាអ្នកប្រសើរ) បានដល់ រមែងប្រាសចាកតម្រេក សូម្បីក្នុងការវះជាព្រះ រាជាកោសលដែលប្រសើរដោយសម្បត្តិ ។ បទថា បគេវេ ហីនស្មី (នឹង ចាំបាច់ពោលថ្វីក្នុងវត្ថុដ៏ថោកទាប) សេចក្តីថា នឹងចាំបាច់ពោលទៅថ្វីក្នុង

កាមគុណ ៥ របស់ពួកមនុស្សដ៏សេសដែលថោកទាបជាងនោះ ។ បទថា
មនោមយា (ជាអ្នកសម្រេចដោយចិត្ត) សេចក្តីថា ដែលបង្កើតដោយចិត្ត
ដែលសមយុត្តដោយឈាន ។

បទថា ពារាណសេយ្យកំ ប្រែថា ដែលកើតឡើងក្នុងក្រុងពារា-
ណសី ។ ពិតហើយ ក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ សូម្បីកប្បាសក៏ទន់ល្អ ដុំ
សរសៃអំបោះក្តី ការត្បាញក្តី ក៏ធ្វើដោយសេចក្តីឆ្ងាត សូម្បីទឹកក៏ស្អាត
សាបល្អ ។ បទថា ឧកតោកាតវិមជ្ជំ (មានសាច់មជ្ជទាំងពីរខាង) បាន
ដល់ ប្រាកដថាមជ្ជល្អទាំង ២ ខាង ទន់ល្អ សាច់ជូរផង ។ ទ្រង់ត្រាស់
បដិបទា ៤ លាយគ្នា ទាំងលោកិយៈ និងលោកុត្តរៈ ។

បណ្ឌិតសញ្ញាទាំងឡាយ សញ្ញាទី ១ គឺ កាមាវចរសញ្ញា សញ្ញា
ទី ២ គឺ រូបាវចរសញ្ញា សញ្ញាទី ៣ គឺ លោកុត្តរសញ្ញា សញ្ញាទី ៤
គឺ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ។ តែព្រោះហេតុដែលសញ្ញានោះ នាំមកថា
ជាក់ព្រល ដូច្នោះ ទ្រង់មិនបានបញ្ញត្តិសញ្ញាដទៃក្រៅពីនោះ ដូច្នោះ ទើប
ត្រាស់ថាជាក់ព្រល ។ បទថា ពាហិរកានំ (ក្រៅព្រះសាសនា) បានដល់

ទិដ្ឋិដែលប្រព្រឹត្តទៅខាងក្រៅព្រះសាសនា ។ បទថា នោ ចស្សំ នោ ច
មេ សិយា (ប្រសិនបើយើងមិនមាន អត្តភាពនេះក៏មិនគប្បីមានដល់យើង)
សេចក្តីថា យើងមិនធ្លាប់មានក្នុងអតីត សូម្បីបច្ចុប្បន្នអត្តភាពនេះរបស់យើង
ក៏មិនគប្បីមាន ។ បទថា ន ភវិស្សាមិ ន មេ ភវិស្សតិ (បើយើងនឹង
មាន សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងអ្វី នឹងមិនមានដល់យើង) សេចក្តីថា សូម្បីក្នុង
អនាគត យើងនឹងមិនមាន សេចក្តីកង្វល់អ្វីរបស់យើងក៏នឹងមិនមាន ។

បទថា អគ្គេ វិវជ្ជតិ (រមែងមិនត្រេកអរក្នុងវត្ថុដ៏ប្រសើរ) បានដល់
រមែងមិនត្រេកអរក្នុងឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ។ ពិតណាស់ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ឈ្មោះថា ជា
កំពូល ព្រោះជាក្រឡឹងរារាំងព្រះនិព្វានក្នុងព្រះសាសនានេះ ។ បទថា
បរមយក្ខិវិសុទ្ធិ ប្រែថា សេចក្តីបរិសុទ្ធក្នុងសត្វដ៏ប្រសើរ ។ ពាក្យនេះ
ជាឈ្មោះរបស់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសមាបត្តិ ។ ពិតហើយ អាកិញ្ច-
ញ្ញាយតនៈ ឈ្មោះថា ប្រសើរ ព្រោះជាបទដ្ឋាននៃវិបស្សនា នេវសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនៈឈ្មោះថា ប្រសើរ ព្រោះមានអាយុវែងនោះឯង ។

បទថា បរមទិដ្ឋធម្មនិព្វានំ (និព្វានដែលប្រសើរក្រៃលែងក្នុងបច្ចុប្បន្ន)

បានដល់ និព្វានជាកំពូលក្នុងអត្តភាពនេះឯង ។ បទថា **អនុបាទាវិមោក្ខា**
(ការរួចផុតព្រោះមិនប្រកាន់មាំ) បានដល់ ការរួចផុតនៃចិត្ត ព្រោះមិនប្រកាន់
ដោយឧបាទាន ៤ ។ ពាក្យនេះ ជាឈ្មោះរបស់ព្រះអរហត្ត ។ បទថា
បរិញ្ញំ (ការកំណត់ដឹង) បានដល់ ការឈានកន្លង ។ ក្នុងពាក្យនោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្តិការកំណត់ដឹងកាមទាំងឡាយ ដោយបឋម-
ឈាន ទ្រង់បញ្ញត្តិការកំណត់ដឹងរូបទាំងឡាយ ដោយអរុបាវចរឈានទាំង
ឡាយ ទ្រង់បញ្ញត្តិការកំណត់ដឹងវេទនាទាំងឡាយ ដោយអនុបាទាបរិនិព្វាន ។
ក៏ព្រះនិព្វាន ឈ្មោះថា កំណត់ដឹងវេទនាទាំងឡាយ ព្រោះលះបង់វេទនា
នោះឯង ។ បទថា **អនុបាទាបរិនិព្វានំ** (អនុបាទាបរិនិព្វាន) បានដល់
អបច្ចយបរិនិព្វាន (និព្វានដែលរកបច្ច័យមិនបាន) ។ តែព្រះមានព្រះភាគ
កាលត្រាស់ព្រះសូត្រនេះ ទ្រង់ឃើញភិក្ខុ ៥០០ រូប ត្រូវសេចក្តីមិនត្រេកអរ
បៀតបៀន ទើបត្រាស់ដើម្បីបន្ទាបនឹងសេចក្តីមិនត្រេកអររបស់ពួកភិក្ខុនោះ ។
សូម្បីភិក្ខុទាំងនោះ បន្ទាបនឹងការមិនត្រេកអរបានហើយ ជម្រះញាណតាម
ក្រសែទេសនា ក៏ជាសោតាបន្ន ក្រោយមកចម្រើនវិបស្សនា ក៏សម្រេចជា

-៧៧- មហាវគ្គទី ៣ អង្គកថា បឋមកោសលសូត្រទី ៩

ព្រះអរហត្តឯង ។

ធម៌អង្គកថា បឋមកោសលសូត្រទី ៩

ធម្មកថា ទុតិយកោសលសូត្រទី ១០

(ព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់នមស្ការព្រះមានព្រះភាគ)

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទុតិយកោសលសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣០] បទថា ឧយេរាធិកាយ និវត្តោ ហោតិ ប្រែថា ស្តេចត្រឡប់
មកពីការច្បាំង ។ បទថា លទ្ធាធិប្បរោយោ (សមតាមព្រះរាជបំណងហើយ)
សេចក្តីថា បានឮថា ព្រះបាទមហាកោសល កាលថ្វាយព្រះធីតាដល់ព្រះ
បាទពិម្ពិសារ ក៏ព្រះរាជទានកាសីជនបទ ដែលមានតម្លៃមួយសែន ចន្លោះ
ដែនរបស់ព្រះរាជាទាំងពីរ ដល់ព្រះធីតា ។ កាលព្រះបាទអជាតសត្តជ្ឈាប្រះ
ព្រះជន្មព្រះជនកហើយ សូម្បីព្រះមាតារបស់ព្រះអង្គ មិនយូរប៉ុន្មានក៏ទិវង្គត
ដោយសេចក្តីសោកសៅ ហេតុវិបយោគដល់ព្រះរាជស្វាមី ។ គ្រានោះ
ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រិះរិះថា ព្រះបាទអជាតសត្តជ្ឈាប្រះជន្ម
ព្រះជនកព្រះជននី កាសីជនបទក៏គួរធ្លាក់មកជាសម្បត្តិរបស់ព្រះបិតាយើង
ទើបទ្រង់សាងរោងច្បាំង ដើម្បីត្រូវការកាសីជនបទនោះ ។ ដើម្បីប្រាថ្នា
ដល់ជនបទនោះ ស្តេចអ៊ំ និងស្តេចកួយ ទាំងពីរព្រះអង្គ ទ្រង់ទើបលើកចតុ-

រង្គតិនិសេនាច្បាំងគ្នា ។ ក្នុងសង្គ្រាមនោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់
ចាញ់ ២ ដង ទើបស្តេចត្រឡប់ចូលព្រះនគរ លើកទី ៣ ទ្រង់ត្រិះរិះថា
យើងគប្បីឈ្នះបានយ៉ាងណាហ្ន៎ ទ្រង់បានដឹងអាការដែលគួរច្បាំងដោយវិធី
ស៊ើបការណ៍ ។ ទើបទ្រង់សម្តែងកងទ័ពលោមព័ទ្ធទាំងពីរខាង ចាប់ព្រះបាទ
អជាតសត្រូវបានដោយរហ័ស ទើបទ្រង់បានឈ្មោះថា ទ្រង់បានសមតាម
ព្រះបំណង ព្រោះទ្រង់បានជ័យជំនះសមតាមប្រាថ្នា ។

បទថា យេនារាមោ តេន បាយាសិ (ស្តេចបានទៅកាន់អារាម)

សេចក្តីថា ទ្រង់ឲ្យតាំងបន្ទាយច្នុងជ័យក្រៅព្រះនគរ ទ្រង់ត្រិះរិះថា អ្នក
ព្រះនគរតាក់តែងព្រះនគរហើយត្រឹមណា យើងនឹងថ្វាយបង្គំព្រះសាស្តាត្រឹម
នោះ ព្រោះថា វេលាដែលចូលព្រះនគរហើយក៏នឹងយឺតយូរ ទ្រង់មានពួក
អាមាត្រហែហមហើយ ស្តេចក៏ទ្រង់យាងទៅព្រះអារាម ហើយស្តេចចូល
ទៅកាន់ព្រះអារាម ។ សួរថា ស្តេចចូលទៅវេលាណា ។ ឆ្លើយថា កាល
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធប្រទានឱវាទដល់ពួកភិក្ខុដែលត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត ស្តេច
ចូលព្រះគន្ធកុដិ និងកាលភិក្ខុសង្ឃទទួលព្រះឱវាទហើយ ចូលទៅកាន់ទី

សម្រាកពេលយប់ និងទឹសម្រាកពេលថ្ងៃរបស់ខ្លួន ។

បទថា ចន្តមន្តិ (ដើរចង្រ្កម) សួរថា ភិក្ខុទាំងឡាយកំពុងចង្រ្កម ក្នុងវេលានោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ឆ្លើយថា ភិក្ខុទាំងនោះចង្រ្កមវេលាថ្ងៃ ដើម្បីបន្ទាបនឹងបីនិមិ្ភ្ភៈ (សេចក្តីងងឹយងើកនឹក) ព្រោះការឆាន់កោជន ដែលប្រណីតជាបច្ច័យ ។ ពិតហើយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះចង្រ្កមខាងក្រោយ ឆាន់អាហារ ងូតទឹកជម្រះខ្លួនហើយ អង្គុយធ្វើសមណធម៌ ទើបចិត្តនឹងមាន អារម្មណ៍តែមួយ ។ បទថា យេន តេ ភិក្ខុ (ភិក្ខុទាំងនោះ) សេចក្តីថា ន័យថា ព្រះបាទបសេនទិកោសលនោះ ទ្រង់ត្រិះរិះថា ព្រះសុគតប្រថាប់ នៅទីណា ដូច្នោះ ស្តេចយាងមើលទូទាំងបរិវេណ ដោយមានព្រះបំណង នឹងចូលទៅទូលសួរ ទ្រង់ទតឃើញពួកភិក្ខុដែលសមាទានបង្សកូលិកង្ក- ធុតង្កកំពុងចង្រ្កមក្នុងទីចង្រ្កមធំ ដូចជីវីក្នុងព្រៃ ទើបស្តេចចូលទៅរកភិក្ខុ ទាំងនោះ ។ លោកសំដៅយកសេចក្តីនោះ ទើបពោលពាក្យនេះ ។

បទថា ទស្សនកាមា ប្រែថា បំណងនឹងគាល់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ សំដៅយកព្រះគន្ធកុដិ ទើបពោលថា ព្រះវិហារ ។ បទថា អតរមាទោ

ប្រែថា មិនប្រញាប់ប្រញាល់ អធិប្បាយថា សន្សឹមៗ ដាក់ព្រះបាទចុះលើ
ទីដីសមគួរដល់ព្រះបាទ មិនឲ្យខ្សាច់ដែលប្រៀបដូចជាកែវមុក្តា ឬឈើកៀ
ខ្សាច់ដែលរាបស្មើល្អ ត្រូវវិនាស ។ បទថា អាឡិន្ទំ ប្រែថា រេហៀង ។
បទថា អគ្គឡំ (ទ្វា) បានដល់ សន្ទុះទ្វារ ។ បទថា ឧក្កាសិត្វា (ទ្រង់
គ្រហែម) បានដល់ ធ្វើសំឡេងគ្រហែម ។ បទថា អាគោដេហិ (ទ្រង់
គោះ) លោកអធិប្បាយថា យកចុងក្រចកគោះតិចៗ ជិតប្រហោងរនុក ។
គេថា ពួកអមនុស្ស គោះទ្វារខ្ពស់ ពួកទីយជាតិ គោះខាងក្រោម ព្រះបាទ
បសេនទិកោសលគោះ គប្បីទ្រង់គោះត្រង់កណ្តាលជិតប្រហោងរនុក ព្រោះ
ដូច្នោះ អាចារ្យពួកខ្លះសម្តែងថា នេះជាធម្មទំនៀមនៃការគោះទ្វារ ។

បទថា វិវិ កគវា ទ្វារំ (ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បើកទ្វារ) សេចក្តី
ថា ព្រះមានព្រះភាគស្តេចមិនក្រោកឡើងទៅបើកទ្វារ តែទ្រង់លាព្រះហស្ត
ត្រាស់ថា បើកចុះ ។ អំពីនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះតម្រិះថា កាល
ព្រះអង្គឲ្យទានមកច្រើនកោដិកប្ប មិនធ្លាប់ធ្វើការបើកទ្វារដោយដៃខ្លួនឯង
ដូច្នោះ ទ្វារក៏បើកឯង ។ តែព្រោះហេតុដែលទ្វារនោះបើកដោយព្រះហឫទ័យ

របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះ ទើបគួរពោលថា ព្រះមានព្រះភាគ (ទ្រង់
មិនបានក្រោកឡើង) ទៅបើកទ្វារ ។ បទថា មេត្តបហារំ (ថ្វាយ
សេចក្តីរាប់អានដែលប្រកបដោយមេត្តា) បានដល់ ការបង្ហោនចូលទៅផ្លូវ
កាយ និងវាចាប្រកបដោយមេត្តា ។ បទថា កតញ្ញតំ (កតញ្ញ) សេចក្តីថា
ក៏ព្រះរាជាព្រះអង្គនេះ ពីមុន ទ្រង់មានព្រះសរីរៈធាត់ សោយបាយមួយ
នាឡិ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រទានឱ្យវាទដល់ស្តេច យ៉ាងនេះ
ថា ៖

បុគ្គលអ្នកមានសតិគ្រប់កាល ស្គាល់ប្រមាណក្នុងកោដន
ដែលបានហើយ គេក៏មានវេទនាស្រាលខ្លះ អាហារដែល
បរិភោគក៏រលួយល្អ រមែងរក្សាអាយុទុកបាន ។

ស្តេចតាំងនៅក្នុងព្រះឱវាទនេះ បន្ថយអាហារម្តងបន្តិចៗ រាល់ៗ ថ្ងៃ
មកនៅត្រឹមល្មម ដែលមានបាយមួយនាឡិជាយ៉ាងខ្ពស់ មកដោយលំដាប់
សូម្បីព្រះវរកាយរបស់ស្តេច ក៏ស្រាលរឹងមាំ ។ ស្តេចទ្រង់សំដៅយក
ឧបការៈដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើហើយនោះ ទើបក្រាបទូលថា ខ្ញុំព្រះអង្គ

ឃើញកតញ្ញាកតវេទិនោះឯង ។ បទថា អរិយញ្ញាយេ (អរិយញ្ញាយធម៌)
 បានដល់ មគ្គព្រមទាំងវិបស្សនា ។ បទថា ពុទ្ធសីលោ ប្រែថា អ្នកមាន
 សីលដ៏ចម្រើន ។ បទថា អរិយសីលោ (អ្នកមានសីលដ៏ប្រសើរ) បាន
 ដល់ អ្នកប្រកបដោយសីលដែលមិនមែនរបស់បុថុជ្ជន ។ បទថា កុសល-
 សីលោ (មានសីលជាកុសល) បានដល់ អ្នកប្រកបដោយសីលទាំងឡាយ
 ដែលមិនមានទោស ។ បទថា អារញ្ញកោ (ទ្រង់កាន់យកការនៅព្រៃ
 ជាវត្ត) សេចក្តីថា ស្តេចកាលទ្រង់សម្តែងថា ព្រះមានព្រះភាគសូម្បីកើត
 ក៏កើតក្នុងព្រៃ សូម្បីត្រាស់ជីងក៏ត្រាស់ជីងក្នុងព្រៃ សូម្បីនៅក្នុងព្រះគន្ធកុដី
 ដែលដូចទេវវិមាន ក៏ប្រថាប់នៅក្នុងព្រៃដូចគ្នា ទើបក្រាបទូលយ៉ាងនេះ ។
 ពាក្យដ៏សេសក្នុងគ្រប់ៗ បទ មានសេចក្តីងាយហើយនោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយកោសលសូត្រទី ១០

ចប់មហាវគ្គវណ្ណនាទី ៣

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាកែអត្ថ ១០ សូត្រ

ឧបាលិចគ្គវណ្ណនាទី ៤

អដ្ឋកថា បឋមឧបាលិសូត្រទី ១

ព្រះតថាគតទ្រង់អាស្រ័យប្រយោជន៍ ១០ ប្រការ

ទ្រង់បញ្ញត្តិសិក្ខាបទ និងសម្តែងបាតិមោក្ខ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បឋមឧបាលិសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣១] ឈ្មោះថា សង្ឃសុដ្ឋតាយ (ដើម្បីសេចក្តីល្អនៃសង្ឃ) បាន
 ដល់ សេចក្តីល្អនៃសង្ឃ គឺ ដែលសង្ឃព្រមព្រៀងដោយពាក្យដែលគួរ
 ស្រឡាញ់ថា “ករុណា ព្រះអង្គ” ដូចក្នុងអនាគតស្ថានថា ករុណា ទេវៈ ។
 ក៏សង្ឃណាទទួលព្រះតម្រាស់របស់ព្រះតថាគតយ៉ាងនោះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់សង្ឃរហូតអស់កាល ព្រោះដូច្នោះ
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ក៏ដើម្បីសង្ឃទទួលដោយពាក្យដែល
 គួរស្រឡាញ់ថា “ព្រះករុណា ព្រះអង្គ” ព្រះមានព្រះភាគគ្រាទ្រង់សម្តែង
 ទោសក្នុងការមិនទទួល និងអាទិសង្ឃក្នុងការទទួល កាលទ្រង់ធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ក្នុងសេចក្តីនេះថា ទ្រង់មិនបានកាន់អំណាចដោយពលការ ទើបត្រាស់

ថា “ដើម្បីសេចក្តីល្អនៃសង្ឃ” ។ បទថា សង្ឃជាសុតាយ (ដើម្បីការ
នៅជាសុខនៃសង្ឃ) បានដល់ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដើម្បីការមានជីវិតរួម
គ្នានៃសង្ឃ អធិប្បាយថា ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការនៅជាសុខ ។

បទថា ទុម្ពន្តំ បុគ្គលានំ និគ្គហាយ (ដើម្បីគ្របសង្កត់បុគ្គល
អ្នកមិនអៀនខ្មាស) សេចក្តីថា បុគ្គលដែលទ្រុស្តសីល ឈ្មោះថា
អ្នកមិនអៀនខ្មាស ។ បុគ្គលពួកណា សូម្បីត្រូវគេធ្វើឲ្យដល់សេចក្តីអៀន
ខ្មាស ក៏មិនទោមនស្ស កាលប្រព្រឹត្តកន្លងសិក្ខាបទ ឬធ្វើហើយ ក៏មិន
ខ្មាសបាប , ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការគ្របសង្កត់បុគ្គលទាំងនោះ ។ ពិត
ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ កាលសិក្ខាបទមិនមាន ក៏នឹងបៀតបៀនសង្ឃថា
ពួកលោកឃើញអ្វី បានឮអ្វី ពួកខ្ញុំធ្វើអ្វី ទើបពួកលោកលើកអាបត្តិ ក្នុង
វត្តដែលណាមកគ្របសង្កត់ពួកខ្ញុំ តែកាលសិក្ខាបទមានហើយ សង្ឃនឹង
សម្តែងសិក្ខាបទដល់ភិក្ខុទាំងនោះ គ្របសង្កត់ដោយសហធម៌ ព្រោះហេតុ
នោះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា ដើម្បីគ្របសង្កត់បុគ្គលដែលមិនអៀនខ្មាស ។

បទថា បេសហានំ (អ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់) បានដល់ ដើម្បី

ប្រយោជន៍ដល់ការនៅជាសុខរបស់ពួកភិក្ខុ ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ។
ពិតណាស់ ភិក្ខុដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ដឹងប្រការទីគួរធ្វើ និងមិនគួរ
ធ្វើ ប្រការដែលមានទោស និងមិនមានទោស បន្ទាត់ និងព្រំដែន ព្យាយាម
ធ្វើត្រៃសិក្ខាឲ្យបរិបូណ៌ រមែងមិនលំបាក ព្រោះហេតុនោះ ការបញ្ញត្តិ
សិក្ខាបទ ទើបប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនៅជាសុខនៃភិក្ខុទាំងនោះ ឬការគ្របសង្កត់
បុគ្គលដែលមិនអៀនខ្មាសនោះឯង ជាការនៅជាសុខនៃភិក្ខុទាំងនោះ ។
អាស្រ័យបុគ្គលដែលទ្រុស្តសីល ឧបោសថ និងបវារណាក៏តាំងនៅមិនបាន
សង្ឃកម្មក៏ប្រព្រឹត្តទៅមិនបាន មិនមានការសាមគ្គីគ្នា ភិក្ខុទាំងឡាយមាន
អារម្មណ៍ច្រើន ក៏ប្រកបឧទ្ទេសជាដើមមិនបាន តែកាលបុគ្គលដែលទ្រុស្ត-
សីលត្រូវគ្របសង្កត់ហើយ ឧបទ្វរៈសូម្បីទាំងអស់ក៏មិនមាន តពីនោះ ភិក្ខុ
ដែលមានសីលជាទីស្រឡាញ់ រមែងនៅជាសុខ ។ ក្នុងពាក្យថា បេសហានំ
ភិក្ខុនំ ផាសុវិហារាយ (ដើម្បីការនៅសប្បាយនៃភិក្ខុទាំងឡាយអ្នកមាន
សីលជាទីស្រឡាញ់) នេះ គប្បីជ្រាបអត្ថពីរចំណែក ដោយប្រការដូច្នោះ ។

បទថា ទិដ្ឋធម្មិកានំ អាសវានំ សវរាយ (ដើម្បីរករាំងអាសវៈទាំង

ឡាយដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ន) សេចក្តីថា ទុក្ខពិសេសមានការប្រហារ
 ដោយបាតដៃ ប្រហារដោយកំណាត់ឈើ ប្រហារដោយសស្ត្រា កាត់ដៃ កាត់
 ជើង វិនាសកិត្តិយស និងសេចក្តីក្តៅក្រហាយចិត្ត ជាអ្នកតាំងនៅក្នុងការ
 មិនសង្រួម គប្បីមានក្នុងអត្តភាពនោះប៉ុណ្ណោះ ឈ្មោះថា អាសវៈដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដើម្បីរារាំងការពារ គឺ បិទផ្លូវមកនៃអាសវៈដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននោះ ។ បទថា **សម្បរាយិកានំ** (ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងភពខានីមុខ) សេចក្តីថា ទុក្ខពិសេសមានបាបកម្មដែលធ្វើហើយជាមូល
 ដែលបុគ្គលតាំងនៅក្នុងការមិនសង្រួម គប្បីដល់អបាយ មាននរកជាដើម
 ក្នុងភពខានីមុខ ឈ្មោះថា អាសវៈដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខានីមុខ ដើម្បីជា
 ប្រយោជន៍ដល់ការរម្ងាប់អាសវៈដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខានីមុខនោះ ។

បទថា **អប្បសន្នានំ** (នៃបុគ្គលទាំងឡាយដែលនៅមិនទាន់ជ្រះថ្លា)

សេចក្តីថា កាលមានការបញ្ញត្តិសិក្ខាបទ មនុស្សសូម្បីពួកណាជាបណ្ឌិត
 ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ដឹងការបញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ឬឃើញភិក្ខុបដិបត្តិសិក្ខាបទ
 តាមដែលទ្រង់បញ្ញត្តិ មនុស្សទាំងនោះ រមែងដល់សេចក្តីជ្រះថ្លាថា សមណៈ

ទាំងនេះ រៀបចំជាទីតាំងនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ សេចក្តីក្រោធ សេចក្តី
រវង្សនៃមហាជនក្នុងលោក ឈ្មោះថា ធ្វើកិច្ចដែលធ្វើបានលំបាកហ្ន៎ ឃើញ
គម្ពីរក្នុងព្រះវិន័យបិដកក៏ជ្រះថ្លា ដូចកតវេទិត្រាហ្ន៎ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដោយ
ហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគទើបត្រាស់ថា ដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លានៃបុគ្គល
ដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា ។

បទថា បសន្ទានំ (នៃបុគ្គលទាំងឡាយដែលជ្រះថ្លាហើយ) សេចក្តីថា
កុលបុត្រពួកណាជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសាសនាហើយ កុលបុត្រពួកនោះដឹងការ
បញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ឬឃើញភិក្ខុបដិបត្តិតាមសិក្ខាបទដែលទ្រង់បញ្ញត្តិ រមែង
ជ្រះថ្លាក្រែកលែងឡើងៗ ថា ឱ! លោកម្ចាស់របស់ខ្ញុំតែមួយ រក្សាព្រហ្មចរិយៈ
សង្រួមដរាបអស់ជីវិត ឈ្មោះថា ធ្វើកិច្ចដែលធ្វើបានលំបាកហ្ន៎ ព្រោះហេតុ
នោះ ព្រះមានព្រះភាគទើបត្រាស់ថា ដើម្បីសេចក្តីជ្រះថ្លាក្រែកលែងឡើងៗ
របស់អ្នកដែលជ្រះថ្លាហើយ ។

បទថា សទ្ធម្មដ្ឋិតិយា (ដើម្បីការតាំងមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម) សេចក្តីថា
សទ្ធម្ម មាន ៣ យ៉ាង គឺ បរិយត្តិសទ្ធម្ម បដិបត្តិសទ្ធម្ម អធិគមសទ្ធម្ម ។

បណ្ណាសទ្ធម្ម ៣ យ៉ាងនោះ ព្រះពុទ្ធវចនៈទាំងអស់ ឈ្មោះថា **បរិយត្តិ-
សទ្ធម្ម** , សទ្ធម្មនេះ គឺ ធុតង្គគុណ ១៣ ចារិតសីល វារិតសីល សមាធិ
វិបស្សនា ឈ្មោះថា **បដិបត្តិសទ្ធម្ម** ។ លោកុត្តរធម៌ ៧ ឈ្មោះថា **អធិ-
គមសទ្ធម្ម** ។ ព្រះសទ្ធម្មសូម្បីទាំងអស់នោះ ព្រោះហេតុមានការបញ្ញត្តិ
សិក្ខាបទ ភិក្ខុទាំងឡាយ រមែងរៀនសិក្ខាបទ វិភង្គនៃសិក្ខាបទនោះ និង
ព្រះពុទ្ធវចនៈដទៃ ដើម្បីបំភ្លឺសេចក្តីនៃសិក្ខាបទ និងវិភង្គនោះ និងកាល
បដិបត្តិសិក្ខាបទតាមដែលទ្រង់បញ្ញត្តិ បំពេញវត្ថុបដិបត្តិ រមែងបានសម្រេច
លោកុត្តរធម៌ដែលគប្បីសម្រេចដោយវត្ថុបដិបត្តិ ដូច្នោះ ព្រះសទ្ធម្មទើបតាំង
នៅយំនយ្យព្រោះការបញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ដោយហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគ
ទើបត្រាស់ថា **ដើម្បីសេចក្តីតាំងមាំនៃព្រះសទ្ធម្ម** ។

បទថា **វិនយានុគ្គហាយ (ដើម្បីអនុគ្រោះព្រះវិន័យ)** សេចក្តីថា
កាលមានការបញ្ញត្តិសិក្ខាបទ ក៏ជាការអនុគ្រោះ ឧបត្ថម្ភគាំទ្រព្រះវិន័យ
សូម្បីទាំង ៤ យ៉ាង គឺ សំវរវិន័យ បហានវិន័យ សមថវិន័យ បញ្ញត្តិ-
វិន័យ ព្រោះហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគទើបត្រាស់ថា **ដើម្បីអនុគ្រោះដល់**

-៩០- មនោរថប្បវណ្ណី អដ្ឋកថាអង្គនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

ព្រះវិន័យ ។

ចប់អដ្ឋកថា បឋមទទាលិសូត្រទី ៧

អដ្ឋកថា ទុតិយឧទាហរណ៍សូត្រទី ២^(១)

ការបញ្ឈប់ការសូត្របាតិមោក្ខ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទុតិយឧទាហរណ៍សូត្រទី ២ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣១] បទថា បារាជិកា (ភិក្ខុត្រូវបារាជិក) បានដល់ អ្នកត្រូវ
អាបត្តិបារាជិក ។ បទថា បារាជិកកថា វិប្បកតា ហោតិ (កថាប្រារព្ធ
បារាជិក ជារឿងធ្វើមិនស្រេច) សេចក្តីថា រឿងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលឈ្មោះ
ឯណោះ ត្រូវអាបត្តិបារាជិកឬប្តី ជាការផ្ដើមទុកហើយនៅមិនទាន់ចប់ ក្នុង
បទទាំងពួង ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយឧទាហរណ៍សូត្រទី ២

---

(១) សូត្រនេះ បិដកសម្ដែងរួមជាមួយសូត្រទី ១ តែអដ្ឋកថា ជាសូត្រទី ២ ដូច្នេះហើយ
បានជាលេខឃ្លាប រក្សានៅដដែល ។

អដ្ឋកថា ឧព្វាហសូត្រទី ៣

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ សង្ឃសន្មតឲ្យសើរើអធិករណ៍

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ឧព្វាហសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣២] បទថា ឧព្វាហិកាយ (ដើម្បីឲ្យជាអ្នកសើរើអធិករណ៍)

បានដល់ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការសើរើលើកឡើងដោយសង្ឃ ក្នុងការ
រម្ងាប់អធិករណ៍ដែលមកដល់ហើយ ។ បទថា វិនយេ ខោ បន បិតោ
ហោតិ (ភិក្ខុនោះជាអ្នកខ្ជាប់ខ្ជួនក្នុងព្រះវិន័យ) បានដល់ ជាអ្នកតាំងនៅ
ក្នុងលក្ខណៈនៃវិន័យ ។ បទថា អសំហិរោ (មិនញាប់ញ័រ) បានដល់
មិនលះចោលលទ្ធិរបស់ខ្លួន ដោយហេតុត្រឹមតែពាក្យនិយាយរបស់បុគ្គល
ដទៃ ។ បទថា បដិពលោ (ជាអ្នកអង់អាច) បានដល់ ប្រកបដោយកម្លាំង
កាយខ្លះ កម្លាំងប្រាជ្ញាខ្លះ ។ បទថា សញ្ញាបេតុំ ប្រែថា ឲ្យព្រមព្រៀង ។
បទថា និជ្ឈាបេតុំ (ឲ្យសម្ង័ងមើល) បានដល់ ឲ្យសម្ង័ងមើល ។ បទថា
បេក្ខាតុំ ប្រែថា ឲ្យឃើញ ។ បទថា បសារទេតុំ (ឲ្យជ្រះថ្លា) បានដល់
ធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ។ បទថា អធិករណ៍ (អធិករណ៍) បានដល់

អធិករណ៍ ៤ មានវិវាទាធិករណ៍ជាដើម ។ បទថា អធិករណសមុទយំ
(ហេតុជាទីកើតឡើងនៃអធិករណ៍) បានដល់ ហេតុកើតនៃអធិករណ៍ មាន
មូលវិវាទជាដើម ។ បទថា អធិករណនិរោធំ (ការរលត់នៃអធិករណ៍)
បានដល់ ការរម្ងាប់អធិករណ៍ ។ បទថា អធិករណនិរោធគាមិនីបដិបទំ
(ផ្ទុវបដិបត្តិជាគ្រឿងដល់ការរលត់អធិករណ៍) បានដល់ អធិករណសមថៈ
៧ យ៉ាង ។

ចប់អដ្ឋកថា ឧទ្ទាហស្ត្រដី ៣

អដ្ឋកថា ឧបសម្បទាសូត្រទី ៤

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ គប្បីឲ្យកុលបុត្តឧបសម្បទា

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ឧបសម្បទាសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣៣] បទថា អនភិរតី (ការមិនត្រេកអរ) បានដល់ ភាពជាអ្នក
អជ្ឈក ។ បទថា រូបកាសេតុំ (ដើម្បីរំលឹកបំភ្លឺ) បានដល់ កម្ចាត់ ។ បទ
ថា អធិសីលេ (ក្នុងអធិសីល) បានដល់ ក្នុងសីលដ៏ក្រៃលែង ។ សូម្បី
ក្នុងចិត្ត និងបញ្ញា ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។

ចប់អដ្ឋកថា ឧបសម្បទាសូត្រទី ៤

-៩៥- ឧទាហរណ៍ ៤ អង្គកថា និស្សយសូត្រទី ៥

អង្គកថា និស្សយសូត្រទី ៥

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ គប្បីឲ្យនិស្ស័យ

[៣៤] ក្នុងសូត្រនេះ មិនមានសេចក្តីកែរបស់ព្រះអង្គកថាទេ ។

ចប់អង្គកថា និស្សយសូត្រទី ៥

-៩៦- មណោវច្ចរណី អដ្ឋកថាអង្គករនិកាយ ទសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

អដ្ឋកថា សាមណេរសូត្រទី ៦^(១)

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ គប្បីឲ្យសាមណេរឧបដ្ឋាក

[៣៤] ភ្នំសូត្រនេះ មិនមានសេចក្តីកែរបស់ព្រះអដ្ឋកថាទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា និស្សយសូត្រទី ៥

---

(១) សូត្រនេះ ក៏រាប់បញ្ចូលក្នុងសូត្រទី ៥ ដែរ ដើម្បីលេខយូររាប់យកដូចគ្នា ។

អង្គការ ឧបសម្ព័ន្ធភូតាណូមី ៧

វគ្គ ១០ ប្រការ ធ្វើឲ្យកម្ពុជាប្រកាស

គប្បីជាបរិច្ឆេទក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធភូតាណូមី ៧ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣៥] បទថា វគ្គហិ ប្រែថា ហេតុទាំងឡាយ ។ បទថា អវក-
ស្សន្តិ (លះបង់គ្នា) បានដល់ ឃ្លាតចេញ ប្រាសទៅ លះបង់ នូវបរិស័ទ
ទុកមួយឡែក ។ បទថា បវកស្សន្តិ (បែកពីគ្នា) បានដល់ ទីបំផុតរមែង
ឃ្លាតចេញទៅ គឺ រមែងធ្វើដោយប្រការដែលនឹងបែកពីគ្នា ។ បទថា អារ-
និកកម្មានិ ករោន្តិ ប្រែថា ធ្វើសង្ឃកម្មផ្សេងគ្នា ។

អដ្ឋកថា ខុទ្ទកនិទានសុត្តនិទាន ៨

វគ្គ ១០ ប្រការ ដែលធ្វើឲ្យសង្ឃព្រមព្រៀងគ្នា

[៣៦] ក្នុងសុត្តនេះ មិនមានសេចក្តីកែរបស់ព្រះអដ្ឋកថាទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា ខុទ្ទកនិទានសុត្តនិទាន ៨

អង្គការ អានុសង្ឃកេនសូត្រទី ៩

អ្នកព្រមព្រៀងគ្នាបំបែកសង្ឃ រមែងសោយផលក្នុងនរកមួយកប្ប

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អានុសង្ឃកេនសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣៧-៣៨] បទថា កប្បដ្ឋិយំ (តាំងនៅអស់កប្ប) បានដល់ ហេតុនៃ
ការតាំងនៅក្នុងនរករហូតអស់អាយុកប្ប ។ បទថា កិព្វិសំ បសវតិ (នឹង
ប្រសព្វផលដ៏ក្តៅ) សេចក្តីថា រមែងបានវិបាកនៃបាប ។ បទថា អាបា-
យិកោ (ជាអ្នកចូលដល់អបាយ) បានដល់ ទៅកាន់អបាយ ។ បទថា
នេរយិកោ (ចូលដល់នរក) បានដល់ កើតក្នុងនរក ។ បទថា វគ្គរតោ
(ត្រេកអរហើយក្នុងការបែកគ្នា) បានដល់ ពេញចិត្តក្នុងការបែកគ្នា ។ បទ
ថា យោគក្ខេមតោ ធីសតិ (រមែងឃ្នាតចាកធម៌ជាដែនក្សេមចាកយោគៈ)
បានដល់ ឃ្នាតចាកព្រះអរហត្ត ដែលជាដែនក្សេមចាកយោគៈ ។

អដ្ឋកថា អានន្ទសាមគ្គីសូត្រទី ១០

បុគ្គលធ្វើសមានក្នុងសង្ឃដែលបែកគ្នា រមែងរីករាយ

ក្នុងស្មតិអស់នៃកប្ប

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អានន្ទសាមគ្គីសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៣៩-៤០] បទថា អនុគ្គហោ (សេចក្តីអនុគ្រោះ) បានដល់ សេចក្តី
សង្រ្គោះ អនុគ្រោះដល់គ្នានិងគ្នា ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងទីគ្រប់កន្លែង មាន
សេចក្តីងាយហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា អានន្ទសង្ឃសាមគ្គីសូត្រទី ១០

ចប់ឧបាសិវគ្គវណ្ណនាទី ៤

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាកែអត្ថ ០៧ សូត្រ

អក្ខរាសវគ្គទី ៥

អដ្ឋកថា វិវាទសូត្រទី ១

ហេតុបច្ច័យឲ្យសង្ឃវិវាទគ្នា

[៤១] ក្នុងសូត្រនេះ មិនមានអដ្ឋកថាកែទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា វិវាទសូត្រទី ១

អដ្ឋកថា បឋមវិវាទមូលសូត្រទី ២

មូលហេតុនៃការវិវាទ ១០ ប្រការ

[៤២] ភ្នំសូត្រនេះ មិនមានអដ្ឋកថាកែវទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា បឋមវិវាទមូលសូត្រទី ២

អដ្ឋកថា ទុតិយវិវាទមូលសូត្រទី ៣

មូលហេតុនៃការវិវាទ ១០ ប្រការ

[៤៣] ភ្នំសូត្រនេះ មិនមានអដ្ឋកថាកែទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយវិវាទមូលសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា កុសិនារាសូត្រទី ៤

ភិក្ខុបំណងនឹងចោទអ្នកដទៃ គប្បីពិចារណា

ធម៌ ៥ ប្រការក្នុងខ្លួន

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កុសិនារាសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៤] បទថា កុសិនារាយំ (ជិតក្រុងកុសិនារា) បានដល់ នគរ
មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ ជនទាំងឡាយរមែងនាំពលីទៅបួងសួង ដើម្បីប្រយោជន៍
ដល់ទេវតាទាំងឡាយក្នុងទីនោះ ហេតុនោះ ទីនោះទើបឈ្មោះថា ពលិ-
ហរណៈ (ជាទីនាំពលីទៅសែន) ។ ក្នុងទីនាំពលីទៅដូច្នោះ ។ ក្នុងបទថា
អច្ឆិទ្ទេន អប្បជិមំសេន (មិនដាច់ មិនខ្វះ) ជាដើម គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យ
ដូច្នោះ សេចក្តីប្រមាទ ឬអនេសនាកម្ម មានវេជ្ជកម្មជាដើម ដែលភិក្ខុរូប
ណាមួយធ្វើហើយ កាយសមាចាររបស់ភិក្ខុនោះ រមែងដូចជាស្លឹកត្នោត
ដែលពួកសត្វកណ្តៀរជាដើមកាត់ហើយ នឹងឈ្មោះថា ខ្វះខាត ព្រោះអាច
នឹងចាប់កំហុសបាន គឺ ចាប់ត្រង់ទីណាមួយបាន ។ កាយសមាចារដែល
ផ្ទុយគ្នា ឈ្មោះថា មិនមានចន្លោះ មិនខ្វះខាត ។ ចំណែកវិចីសមាចារ

ឈ្មោះថា ជាចន្លោះ និងខ្វះខាត ព្រោះនិយាយកុហក និយាយចាក់ដោត
និយាយសឹកសៀត ចោទដោយអាបត្តិដែលមិនមានមូលជាដើម ។ វចី-
សមាចារជ្ជុយគ្នា ឈ្មោះថា មិនមានចន្លោះ មិនខ្វះខាត ។ បទថា មេត្តំ
នុ ខោ មេ ចិត្តំ (យើង... មេត្តាចិត្ត...ឬហ្ន៎) បានដល់ មេត្តាចិត្តដែលកិក្ខុកាត់
កន្លងបានមកដោយការប្រកបរឿយៗ នូវកម្មដ្ឋានការវេទនា ។ បទថា អនា-
យាតំ (មិនអាយាត) បានដល់ រៀរអាយាត អធិប្បាយថា កម្មាត់អាយាត
ដោយការគ្របសង្កត់ ។ បទថា កត្ត វុត្តំ (ត្រាស់ហើយក្នុងទីណា) សេចក្តី
ថា សិក្ខាបទនេះ ទ្រង់ត្រាស់ទុកក្នុងនគរណា ។

ក្នុងបទថា កាលេន វក្ខាមិ (នឹងពោលតាមកាលដែលគួរ) ជាដើម
គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នោះ កិក្ខុឲ្យកិក្ខុដទៃធ្វើឱកាសមួយហើយចោទ ឈ្មោះ
ថា ពោលដោយកាល ។ ចោទកណ្តាលសង្ឃ កណ្តាលគណៈ ត្រង់
រោងស្នាក់ រោងយាគូ រោងភត្ត រោងពិចារណា តាមផ្លូវកិក្ខាចារ និង
សាលាធាន់ ត្រង់សាលារក្សា (ទំនុកបម្រុង) ឬក្នុងខណៈដែលពួកឧបដ្ឋាក
បវារណា ឈ្មោះថា ពោលមិនតាមកាល ។ ពោលដោយរឿងដែលពិត

ឈ្មោះថា ពោលដោយរឿងពិត ។ កាលពោលថា លោកឪដីចម្រើន តា
ចាស់ លោកឪទម្ងាយបរិស័ទ លោកឪអ្នកកាន់បង្សក្បូល លោកឪអ្នកទេសក៍
នេះសមគួរដល់លោកឪឬ ឈ្មោះថា ពោលដោយពាក្យគ្រោតគ្រាត ។ កាល
ពោលថា លោកឪដីចម្រើន លោកដែលមានវ័យចាស់ លោកជាអ្នកអនុ-
គ្រោះបរិស័ទ លោកជាអ្នកទ្រង់សំពត់បង្សក្បូល លោកធម្មកថិក នេះសមគួរ
ដល់លោកឬ ឈ្មោះថា ពោលដោយពាក្យព័រោះ ។ កាលពោលអាស្រ័យ
ហេតុ ឈ្មោះថា ពោលដោយពាក្យអាងប្រយោជន៍ ។ បទថា មេត្តាចិត្តា
វក្ខាមិ នោ ទោសន្តរោ (ពោលដោយមេត្តាចិត្ត ពោលដោយមិនសម្លឹង
ទោស) សេចក្តីថា យើងនឹងតាំងមេត្តាចិត្តហើយពោល មិនមានចិត្តប្រទុស្ត
ហើយពោល ។

ចប់អដ្ឋកថា កុសិនារាសូត្រទី ៤

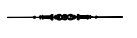

អដ្ឋកថា បវេសនសូត្រទី ៥

ទោសការចូលទៅក្នុងព្រះរាជវាំង ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បវេសនសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៥] បទថា ភតំ វា ករិស្សន្តិ វា (ធ្វើហើយ ឬនឹងធ្វើ) បាន
 ដល់ ធ្វើការល្មើសក្នុងមេប៉ុនហើយ ឬនឹងធ្វើការល្មើសក្នុងមេប៉ុននោះ ។
 បទថា រតនំ (រតនៈ) បានដល់ បណ្តារតនៈ មានមណីរតនៈជាដើមណា
 មួយ ។ បទថា បរត្តតិ (រមែងប្រាថ្នា) បានដល់ ប្រាថ្នានឹងឲ្យស្លាប់ ។
 បទថា ហត្ថិសម្ពាធំ (យាត់យ៉ាងដោយជំរើ) បានដល់ ដែលបៀតបៀន
 ដោយជំរើ ។ បាវៈថា ហត្ថិសមទុំ ក៏មាន ។ ពាក្យនោះមានសេចក្តីថា
 ឈ្មោះថា ហត្ថិសមទុះ ព្រោះជាទីដែលមានជំរើជាន់ ។ ក្នុងពាក្យដ៏សេស
 ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។ បទថា រជនីយានិ រូបសទុគ្គន្ធរសផោដ្ឋព្វានិ សេចក្តី
 ថា អារម្មណ៍ទាំងឡាយ មានរូបជាដើម ដែលធ្វើឲ្យរាគៈកើតនោះ រមែង
 ជារបស់ធ្លាក់ក្នុងសេចក្តីនោះ ។

អដ្ឋកថា សក្កសូត្រទី ៦

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជាសំតៀនឧបាសក

អ្នកដែនសក្កៈឲ្យរក្សាឧបាសថជានិច្ច

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សក្កសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៦] បទថា សោកសកយេ ប្រែថា មានភ័យព្រោះសេចក្តី
 សោក ។ បាវៈថា សោកកយេ ដូច្នោះខ្លះ ។ មានអត្ថតែមួយដូចគ្នា ។
 ក្នុងបទទី ២ ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។ បទថា យេន កម្មជ្ជានេន (ដោយការ
 ងារ) សេចក្តីថា បណ្តាការងារទាំងឡាយ មានការក្អែកក្អាត ការធ្វើជំនួញ
 ជាដើម ការងារណាមួយ ។ បទថា អនាបជ្ជ អកុសលំ (មិនប៉ះពាល់
 អកុសល) សេចក្តីថា មិនចូលដល់អកុសលណាៗ ។ បទថា និព្វិសេយ្យ
 (គប្បី... ឲ្យកើតឡើង) បានដល់ គប្បីឲ្យកើតឡើង គឺ មិនគប្បីឲ្យវិនាស
 ទៅ ។ បទថា ទេក្ខា ប្រែថា អ្នកឈ្លាស ។ បទថា ឧដ្ឋានសម្បុរន្តា
 (បរិច្ចរដោយសេចក្តីព្យាយាម) បានដល់ ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីប្រឹង
 ប្រែងព្យាយាម ។ បទថា អលំ វចនាយ ប្រែថា សមគួរនឹងពោល ។

បទថា ឯកន្តសុខបដិសំវេទី វិហរេយ្យ (នឹងគប្បីសោយដោយចំណែកមួយ)
សេចក្តីថា ទទួលការសោយសុខតាមផ្លូវកាយ និងផ្លូវចិត្ត តែម្យ៉ាងដោយ
ញាណ ។

បទថា អនិច្ចា (ជារបស់មិនទៀង) បានដល់ មានហើយក៏មិនមាន ។
បទថា តុច្ចា (ជារបស់ទទេ) បានដល់ រៀបចាកសេចក្តីរីករាយ ។ បទថា
មុសា (ជារបស់កុហក) បានដល់ កាម សូម្បីនឹងប្រាកដថាទៀង ស្អាត
នឹងសុខ ក៏មិនដូច្នោះ ហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា មុសា ។ មោសធម្មា
(ជារបស់មានការវិនាសជាធម្មតា) បានដល់ មានការវិនាសទៅជាសការៈ ។
ព្រោះដូច្នោះ ទើបទ្រង់ត្រាស់ថា អាស្រ័យកាមទាំងនោះ ទើបកើតទុក្ខ ។
ពាក្យថា វោ ក្នុងបទថា ឥធិ ខោ បន វោ នេះ ជានិបាត ។ បទថា
អបណ្ណកំ វា សោតាបន្នោ (ជាសោតាបន្នបដិបត្តិមិនខុសក៏មាន) សេចក្តី
ថា ឬថា ជាសោតាបន្នបដិបត្តិមិនខុសតែម្យ៉ាង ។ សូម្បីបុគ្គលនោះ ធ្វើ
ឈានឲ្យកើតហើយ ក៏ទៅព្រហ្មលោក ឬសោយសុខតែម្យ៉ាងក្នុងកាមាវា-
ចរស្ថិតិ ៦ ជាន់ ។ ក្នុងព្រះសូត្រនេះ ព្រះសាស្តាត្រាស់គុណរបស់ខ្មោច-

-១១- មនោវិញ្ញាណំ អដ្ឋកថាអង្គនិកាយ ទិសកនិទាន បឋមបណ្ណាសកៈ

សថ ប្រកបដោយអង្គ ៨ ។

ចប់អដ្ឋកថា សក្កសូត្រទី ៦

អដ្ឋកថា មហាលិសូត្រទី ៧

ហេតុនៃការធ្វើបាបកម្ម និងកល្យាណកម្ម

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង មហាលិសូត្រទី ៧ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៧] បទថា មិច្ឆាបណិហិតំ ប្រែថា ដែលបុគ្គលតម្កល់ទុកខុស ។

បទថា អធម្មចរិយវិសមចរិយា (ឈ្មោះថា ការប្រព្រឹត្តមិនស្មើ គឺ ការប្រព្រឹត្តអធម៌) សេចក្តីថា គប្បីជ្រាបវិសមចរិយា (ការប្រព្រឹត្តមិនរៀបរយ) ពោលគឺ អធម្មចរិយា (ការប្រព្រឹត្តអធម៌) បាន ក៏ដោយអំណាចអកុសលកម្មបថ ចរិយាក្រៅពីនេះក៏គប្បីជ្រាបដោយអំណាចកុសលកម្មបថ ។ ក្នុងព្រះសូត្រនេះ ត្រាស់ចំពោះវដ្តៈប៉ុណ្ណោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់អដ្ឋកថា មហាលិសូត្រទី ៧

អដ្ឋកថា អភិណ្ណប្បច្ចវេក្ខណធម្មសូត្រទី ៨

ធម៌ដែលបព្វជិតគប្បីពិចារណារឿយៗ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អភិណ្ណប្បច្ចវេក្ខណធម្មសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៨] បទថា បព្វជិតេន (ដែលបព្វជិត) បានដល់ អ្នកលះបង់
យរាវាស (ការគ្រប់គ្រងផ្ទះ) ចូលដល់ការបួសក្នុងព្រះសាសនា ។ បទថា
អភិណ្ណំ (រឿយៗ) ប្រែថា រឿយៗ គឺ ញយៗ ។ បទថា បច្ចវេក្ខិតព្វា
(គប្បីពិចារណា) ប្រែថា គប្បីពិចារណាមើល គឺ គប្បីកំណត់មើល ។

បទថា វេវណ្ណិយំ (ការមានភេទផ្សេង) សេចក្តីថា ការមានភេទ
ផ្សេង គឺ មានរូបផ្សេងៗ ។ ក៏ការមានភេទផ្សេងនោះ មាន ២ យ៉ាង គឺ
ការមានភេទផ្សេងដោយសរីរៈ ១ ការមានភេទផ្សេងដោយបរិក្ខារ ១ ។
បណ្ណាការមានភេទផ្សេង ២ យ៉ាងនោះ ការមានភេទផ្សេងដោយសរីរៈ
គប្បីជ្រាបបានដោយការកោរសក់ និងពុកមាត់ ។ ក៏មុនបួស សូម្បីស្បៀក
សំពត់ ក៏ត្រូវប្រើសំពត់ល្អ សាច់ល្អិត ជ្រលក់ពណ៌ផ្សេងៗ សូម្បីបរិកោគ
ក៏ត្រូវបរិកោគអាហារមានរសត្វាញ់ផ្សេងៗ ជាក់ក្នុងភាជនៈមាស និងប្រាក់

សូម្បីដេក អង្គុយ ក៏ត្រូវដេកក្នុងទីដេក ទីអង្គុយយ៉ាងល្អ ក្នុងបន្ទប់ស្អាត
សូម្បីប្រកបថ្នាំ ក៏ត្រូវប្រើទឹកដោះថ្នាំ ទឹកដោះខាប់ជាដើម តែតាំងពីបួស
ហើយ ចាំបាច់ត្រូវស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាត់ដាច់ សំពត់ប៉ះ សំពត់ជ្រលក់
ទឹកចត់ ចាំបាច់ត្រូវឆាន់តែបាយក្នុងបាត្រដៃក ឬបាត្រដី ចាំបាច់ត្រូវដេក
តែលើគ្រែក្រាលដោយស្មៅជាដើម ក្នុងសេនាសនៈ មានគល់ឈើជាអាទិ៍
ចាំបាច់ត្រូវអង្គុយលើកំណាត់ស្បែក និងកន្ទេលផែនជាដើម ចាំបាច់ត្រូវ
ប្រកបថ្នាំដោយទឹកម្សៅស្អុយជាដើម ។ គប្បីជ្រាបការមានរោគផ្សេងដោយ
បរិក្ខារក្នុងសេចក្តីនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ក៏បព្វជិតពិចារណាយ៉ាងនេះ
រមែងលះសេចក្តីទាស់ចិត្ត (កោធនៈ) និងមានៈ ការប្រកាន់ខ្លួនបាន ។

បទថា បរមជិតទ្វា មេ ជីវិកា (ការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់យើង ជាប់
ទាក់ទងនឹងអ្នកដទៃ) សេចក្តីថា បព្វជិតពិចារណាយ៉ាងនេះថា ការរស់នៅ
ដោយបច្ច័យ ៤ របស់យើង ទាក់ទងក្នុងអ្នកដទៃ គឺ ទាក់ទងជាមួយអ្នក
ដទៃ ដូច្នោះ ឥរិយាបថក៏សមគួរ អាជីវៈ (ការចិញ្ចឹមជីវិត) ក៏បរិសុទ្ធ ទាំង
ជាការគោរពកោតក្រែងក្នុងបិណ្ឌបាត្រ ឈ្មោះថា ជាអ្នកបរិភោគមិនពិចារ-

រណាក្នុងបច្ច័យ ៤ ក៏មិនមែន ។

បទថា អញ្ញោ មេ អាកប្បកិរិយា ករណីយោ (អាកប្បកិរិយាដទៃ ដែលយើងគួរធ្វើ) សេចក្តីថា បព្វជិតគប្បីពិចារណាថា អាកប្បកិរិយាដើរ ណា របស់ពួកគ្រហស្ថ គឺ ឈានដើរមិនកំណត់ ដោយអាការអើត.ក យ៉ាងសន្តិ យើងគប្បីធ្វើអាកប្បកិរិយាផ្សេងពីអាកប្បកិរិយារបស់គ្រហស្ថ នោះ យើងគប្បីមានឥន្ទ្រិយស្ងប់ មានចិត្តស្ងប់ មើលមួយជួរនឹម ឈាន ដើរកំណត់ឲ្យល្មម (មិនឈានវែងពេក) គប្បីដើរទៅ ដូចរទេះផ្ទុកទឹកបរ ក្នុងទីរលាក់ ព្រោះថា បព្វជិតពិចារណាយ៉ាងនេះ រមែងមានអាកប្បកិរិយា សមគួរ សិក្ខា ៣ រមែងបរិបូរណ៍ ។

ស័ព្ទថា កច្ចិ នុ ខោ រួមនិបាតចុះក្នុងសេចក្តីកំណត់ ។ បទថា អត្តា (ខ្លួនឯង) បានដល់ ចិត្ត ។ បទថា សីលតោ ន ឧបវទតិ (រមែង តិះដៀល... ដោយសីលបានឬទេ) បានដល់ មិនតិះដៀលខ្លួនឯង ព្រោះ សីលជាបច្ច័យយ៉ាងនេះថា សីលរបស់យើងមិនបរិបូរណ៍ ។ ព្រោះថា ហិរិ (ការខ្មាសបាប) រមែងតាំងឡើងខាងក្នុងបព្វជិតអ្នកពិចារណាយ៉ាងនេះ

ហិរិនោះ ក៏ឲ្យសម្រេចការសង្គ្រមក្នុងទ្វារទាំង ៣ ។ ការសង្គ្រមក្នុងទ្វារ
ទាំង ៣ រមែងជាចតុប្បារិសុទ្ធិសីល ។ បព្វជិតអ្នកតាំងនៅក្នុងចតុប្បារិ-
សុទ្ធិសីល ចម្រើនវិបស្សនាហើយ រមែងកាន់យកព្រះអរហត្តបាន ។

បទថា អនុវិច្ឆ វិញ្ញូ សព្វហូចារី (សព្វហូចារីទាំងឡាយ ដែល
ជាវិញ្ញូជនពិចារណាហើយ) សេចក្តីថា ពួកសព្វហូចារីដែលប្រព្រឹត្តព្រហ្ម-
ចរិយៈ បុគ្គលជាបណ្ឌិតពិចារណាហើយ ។ ព្រោះថា បព្វជិតពិចារណា
ហើយយ៉ាងនេះ ឱត្តប្បៈ (សេចក្តីខ្លាចបាប) ខាងក្រៅរមែងតាំងឡើង ។
ឱត្តប្បៈនោះ រមែងឲ្យសម្រេចការសង្គ្រមក្នុងទ្វារទាំង ៣ ដូច្នោះ ទើបគួរ
ជ្រាបដោយន័យក្នុងលំដាប់បន្ទាប់មកនោះឯង ។

បទថា នានាការោ វិនាការោ (មានការព្រាត់ប្រាស) សេចក្តីថា
សភាពផ្សេងៗ ព្រោះកើតមក សេចក្តីព្រាត់ប្រាសព្រោះមរណៈ ។ ព្រោះ
ថា បព្វជិតពិចារណាហើយយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា មិនមានអាការ គឺ ប្រមាទ
ក្នុងទ្វារទាំង ៣ ។ មរណស្សតិ (ការរលឹកដល់សេចក្តីស្លាប់) ក៏រមែង
តាំងចុះដោយល្អ ។

ក្នុងបទថា កម្មស្សកោម្ហិ (ជាអ្នកមានកម្មជារបស់ខ្លួន) ជាដើម គប្បី
 ជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នោះ កម្មជារបស់យើង គឺ ជាសម្បត្តិរបស់ខ្លួន ហេតុនោះ
 យើងទើបជាអ្នកមានកម្មជារបស់របស់ខ្លួន ។ ផលដែលកម្មគប្បីឲ្យ ឈ្មោះ
 ថា ទាយៈ ផលនៃកម្ម ឈ្មោះថា កម្មទាយៈ (ផលនៃកម្ម) យើងរមែង
 ទទួលផលនៃកម្មនោះ ហេតុនោះ យើងទើបជាអ្នកទទួលផលនៃកម្ម ។
 កម្មជាកំណើត គឺ ហេតុរបស់យើង ហេតុនោះ យើងទើបជាអ្នកមានកម្ម
 ជាកំណើត ។ កម្មជាដៅពន្យ ជាញាតិរបស់យើង ហេតុនោះ យើងទើប
 ជាអ្នកមានកម្មជាដៅពន្យ ។ កម្មជាទីពឹងអាស្រ័យរបស់យើង ហេតុនោះ
 យើងទើបជាអ្នកមានកម្មជាទីពឹង គឺ ទីអាស្រ័យ ។ បទថា តស្ស ទាយាទោ
 កវិស្សាមិ (យើងនឹងជាអ្នកទទួលផលរបស់កម្មនោះ) បានដល់ យើងនឹង
 ជាទាយាទនៃកម្មនោះ គឺ ជាអ្នកទទួលផលដែលកម្មនោះឲ្យហើយ ។ ព្រោះ
 ថា បព្វជិតកាលពិចារណាដល់ភាពដែលខ្លួនមានកម្មជារបស់របស់ខ្លួនហើយ
 យ៉ាងនេះ រមែងមិនឈ្មោះថាធ្វើបាប ។

បទថា កថម្ហតស្ស មេ រត្តិនិវា វិតិបត្តិ (ថ្ងៃយប់កន្លងទៅៗ

ឥឡូវនេះយើងធ្វើអ្វី) សេចក្តីថា យប់ថ្ងៃកន្លងទៅ ប្រែប្រួលទៅ យើងជា
អ្វី គឺ យើងកំពុងធ្វើវត្តបដិបត្តិហើយឬ ឬថាមិនទាន់ធ្វើ ទេន្ទេញព្រះពុទ្ធ-
វចនៈហើយឬ ឬថាមិនទេន្ទេញ កំពុងធ្វើកិច្ចកម្មក្នុងយោនិសោមនសិការ
ហើយឬ ឬថាមិនទាន់ធ្វើ ។ ព្រោះថា បព្វជិតពិចារណាយ៉ាងនេះ សេចក្តី
មិនប្រមាទ រមែងបរិច្ចរណ៍ ។

បទថា សុញ្ញាគារេ អភិរមាមិ (រមែងត្រេកអរក្នុងផ្ទះស្ងាត់) សេចក្តី
ថា យើងតែម្នាក់នៅគ្រប់ឥរិយាបថ ក្នុងឱកាសដែលស្ងាត់ ញ៉ាំងសេចក្តី
ត្រេកអរហើយឬហ្ន៎ ។ ព្រោះថា បព្វជិតពិចារណាយ៉ាងនេះ កាយវិវេក
រមែងបរិច្ចរណ៍ ។

បទថា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា (ឧត្តរិមនុស្សធម៌) សេចក្តីថា ធម៌ទាំងឡាយ
មានឈានជាដើម របស់លោកអ្នកបានឈាន និងរបស់ព្រះអរិយៈ ដែល
ជាមនុស្សដ៏ប្រសើរ ជាមនុស្សថ្នាក់ឧក្រិដ្ឋ ឬធម៌ទាំងឡាយក្រៃលែងជាង
ដែលប្រសើរជាងមនុស្សធម៌ ពោលគឺ កុសលកម្មបថ ១០ គឺ មាននៅ
ក្នុងសន្តានយើងឬ ។ បទថា អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសោ (ញ្ញាណ-

ទស្សនៈវិសេសដែលអាចកម្ចាត់កិលេសជាអរិយៈ) សេចក្តីថា ឈ្មោះថា ញាណ ព្រោះអត្ថថា ឲ្យកើតមហគតប្បញ្ញា និងលោកុត្តរប្បញ្ញា ឈ្មោះ ថា ទស្សនៈ ព្រោះអត្ថថា ឃើញធម៌ដោយធ្វើឲ្យប្រចក្ស ដូចឃើញដោយ ចក្ខុ ហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា ញាណទស្សនៈ ។ ញាណទស្សនៈដែល ជាអរិយៈ គឺ បរិសុទ្ធខន្លង់ខ្លស់ ហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា អរិយញាណ- ទស្សនៈ ។ អរិយញាណទស្សនៈដែលអាច គឺ ជាអរិយៈអាចកម្ចាត់កិលេស មានហើយក្នុងធម៌នោះ ឬដល់ធម៌នោះ ហេតុនោះ ធម៌នោះ ទើបឈ្មោះ ថា អលមរិយញាណទស្សនៈ បានដល់ ធម៌របស់មនុស្សអ្នកក្រែកលែង មានឈានជាដើម ។ អលមរិយញាណទស្សនៈនោះផង វិសេសផង ហេតុ នោះ ទើបឈ្មោះថា អលមរិយញាណទស្សនវិសេស ។ ន័យមួយទៀត គុណវិសេស គឺ ញាណទស្សនៈដែលបរិសុទ្ធ អាចកម្ចាត់កិលេសបាននោះ ឯង ហេតុនោះ ទើបឈ្មោះថា អលមរិយញាណទស្សនវិសេស ក៏បាន ។ បទថា អធិគតោ (ដែលយើងបានសម្រេច) បានដល់ សេចក្តីវិសេសដែល យើងតម្កល់ទុកហើយ មានហើយឬហ្ន៎ ។ បទថា សោហំ (យើងនោះ)

បានដល់ យើងមានគុណវិសេសបានតម្កល់ទុកហើយ ។ បទថា បច្ចិមេ
កាលេ (ក្នុងកាលខាងក្រោយ) បានដល់ ក្នុងវេលាដេកលើគ្រែសម្រាប់
ស្លាប់ ។ បទថា បុរោ (អ្នក... សួរហើយ) បានដល់ ត្រូវសព្វហ្មធារី
សួរដល់គុណវិសេសដែលសម្រេច ។ បទថា ន មន្ត ភវិស្សមិ បានដល់
យើងនឹងមិនជាអ្នកសំយុងភ អស់អំណាច ។ ព្រោះថា បព្វជិតពិចារណា
យ៉ាងនេះ រមែងមិនឈ្មោះថា ស្លាប់ទេទេ ។

អដ្ឋកថា សរីរដ្ឋធម្មសូត្រទី ៩

ធម៌ដែលតាំងនៅក្នុងសរីរៈ ១០ ប្រការ

គប្បីជាបរិនិច្ឆ័យក្នុង សរីរដ្ឋធម្មសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៩] បទថា បុរោហិត្យិកា (ដែលជាហេតុឲ្យកើតក្នុងភពថ្មី) បាន
ដល់ ដែលជាហេតុឲ្យកើតក្នុងភពថ្មីទៀត ។ បទថា ភវសង្ខារោ (កម្មដែល
ជាគ្រឿងតាក់តែងភព) បានដល់ កម្មជាគ្រឿងតាក់តែងភព ។ ក្នុងព្រះសូត្រ
នេះ ត្រាស់ចំពោះវដ្តៈប៉ុណ្ណោះ ។

ចប់អដ្ឋកថា សរីរដ្ឋធម្មសូត្រទី ៩

អដ្ឋកថា កណ្ណនសូត្រទី ១០

ធម៌ ១០ ប្រការ ដែលជាហេតុមិនឲ្យវិវាទគ្នា

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កណ្ណនសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៥០] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ សីល ពហុសច្ចៈ រឺរយៈ សតិ និង
បញ្ញា លាយគ្នាទាំងលោកិយៈ ទាំងលោកុត្តរៈ ។ បទដ៏សេសក្នុងទីគ្រប់
កន្លែង មានសេចក្តីងាយហើយនោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា កណ្ណនសូត្រទី ១០

ចប់អក្កោសវគ្គវណ្ណនាទី ៥

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថា កែអត្ថ ០៧ សូត្រ

ចប់បឋមបណ្ណាសកៈ

ទុតិយបណ្ណាសកៈ

សចិត្តវគ្គបណ្ណនាទី ១

អដ្ឋកថា សចិត្តសូត្រទី ១

ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកឈ្លាសក្នុងវារៈចិត្តរបស់ខ្លួន

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សចិត្តសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤១] បទថា សចិត្តបរិយាយកុសលា ប្រែថា ជាអ្នកឈ្លាសក្នុង
វារៈចិត្តរបស់ខ្លួន ។ បទថា រជំ (ធូលី) បានដល់ ឧបក្កិលេសដែលចរ
មក ។ បទថា អង្គណំ (ចំណុចខ្មៅ) បានដល់ មានចំណុចខ្មៅជាប់ខ្លួន
ជាដើម ដែលកើតត្រង់ស្រមោលមុខនោះ ។ បទថា អាសវានំ ឧយាយ
(ដើម្បីការអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ) បានដល់ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
ព្រះអរហត្ត ។

ចប់អដ្ឋកថា ចិត្តសូត្រទី ១

-១២៣- សចិត្តវគ្គទី ១ អដ្ឋកថា សារីបុត្តសូត្រទី ២

អដ្ឋកថា សារីបុត្តសូត្រទី ២

ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកឈ្លាសក្នុងវារៈចិត្តរបស់ខ្លួន

[៤២] ក្នុងសារីបុត្តសូត្រទី ២ នេះ មិនមានអដ្ឋកថាទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា សារីបុត្តសូត្រទី ២

អដ្ឋកថា វិទិតិសូត្រទី ៣

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សរសើរការតាំងនៅក្នុងកុសលធម៌

គប្បីជាបរិនិច្ឆ័យក្នុង វិទិតិសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៣] បទថា បដិកាលោន (បដិកាល) បានដល់ ដោយការតាំង

ពាក្យសំដីទុក ។

ចប់អដ្ឋកថា វិទិតិសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា សមថសូត្រទី ៤

វត្ថុដែលគួរសេព និងមិនគួរសេព

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង សមថសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[៥៤] បទថា អធិប្បញ្ញាធម្មវិបស្សនាយ (ការឃើញធម៌ដោយបញ្ញា

ដ៏ក្រៃលែង) បានដល់ វិបស្សនាដែលកំណត់សង្ខារជាអារម្មណ៍ ។

ចប់អដ្ឋកថា សមថសូត្រទី ២

អដ្ឋកថា បរិហានសូត្រទី ៥

ភិក្ខុគប្បីជាអ្នកឈ្លាសក្នុងវារៈចិត្តរបស់ខ្លួន

[៥៤] ក្នុងសមថសូត្រនេះ មិនមានអដ្ឋកថា កែសេចក្តីទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា បរិហានសូត្រទី ៥

អង្គកថា បឋមសញ្ញាសូត្រទី ៦

ការចម្រើនសញ្ញា ១០ ប្រការ មានផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន

[៤៦] ក្នុងសូត្រនេះ មិនមានអង្គកថា កែសេចក្តីទេ ។

ចប់អង្គកថា បឋមសញ្ញាសូត្រទី ៦

អដ្ឋកថា ទុតិយសញ្ញាសូត្រទី ៧

ការចម្រើនសញ្ញា ១០ ប្រការ មានផលច្រើន

មានអានិសង្សច្រើន ន័យម្យ៉ាងទៀត

[៤៧] ក្នុងសូត្រនេះ មិនមានអដ្ឋកថាកែសេចក្តីទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយសញ្ញាសូត្រទី ៧

អដ្ឋកថា មូលសូត្រទី ៨

ធម៌ទាំងពួង មានធន្ទៈជាមូល មាននិព្វានជាទីបំផុត

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង មូលសូត្រទី ៨ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៨] ក្នុងបទថា អមតោគធា (ឈានចុះកាន់អមតៈ) នេះ ទ្រង់
ត្រាស់ដល់ សុខបុព្វសេសនិព្វានធាតុ ។ ក្នុងបទថា និព្វានបរិយោសានា
(មាននិព្វានជាទីបំផុត) នេះ ទ្រង់ត្រាស់ដល់ អនុបុព្វសេសនិព្វានធាតុ ។
ព្រោះថា ភិក្ខុសម្រេចអនុបុព្វសេសនិព្វានហើយ រមែងឈ្មោះថា សម្រេច
ទីបំផុតនៃធម៌គ្រប់យ៉ាង ។ បទដ៏សេស មានសេចក្តីពោលទុកហើយក្នុង
ខាងក្រោយ ។

ចប់អដ្ឋកថា មូលសូត្រទី ៨

អដ្ឋកថា បព្វជិតសូត្រទី ៩

ចិត្តរបស់បព្វជិតដែលបានទទួលការអប់រំហើយ

រមែងបានទទួលផល ២ យ៉ាង

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បព្វជិតសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៩] បទថា តស្មា (ព្រោះដូច្នោះ) បានដល់ ព្រោះហេតុប្រយោជន៍ នៃសាមញ្ញផល (គុណរបស់សមណៈ) មិនដល់ព្រមដល់អ្នកដែលមានចិត្ត មិនបានសន្សំយ៉ាងនេះ ដូច្នោះ ។ បទថា យថាបព្វជ្ជាបរិចិត្តញ ទោ ចិត្តំ ភវិស្សតិ (ចិត្តរបស់ពួកយើង ជាចិត្តបានអប់រំហើយតាមសមគួរដល់ បព្វជ្ជា) សេចក្តីថា បានសន្សំមកតាមសមគួរដល់ការបួស ។ ពិតហើយ បុគ្គលពួកណាមួយ ឈ្មោះថា បួស បុគ្គលពួកនោះ ក៏ប្រាថ្នាព្រះអរហត្ត ព្រោះដូច្នោះ ចិត្តណាដែលគេសន្សំអប់រំ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ការសម្រេច ព្រះអរហត្ត ចិត្តនោះ គប្បីជ្រាបថា ឈ្មោះថា សន្សំមកតាមសមគួរដល់ ការបួស ។

អ្នកគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះថា ចិត្តរបស់យើងនឹងជាដូច្នោះ ។ បទថា

លោកស្ស សមញ្ញ វិសមញ្ញ (ការប្រព្រឹត្តល្អ និងការប្រព្រឹត្តមិនល្អរបស់
សត្វលោក) បានដល់ សុចរិត និងទុច្ចរិតរបស់សត្វលោក ។ បទថា
លោកស្ស សម្បវេញ វិកវេញ (សេចក្តីចម្រើន និងសេចក្តីវិនាសរបស់សត្វ-
លោក) បានដល់ សេចក្តីចម្រើន និងសេចក្តីសាបសូន្យរបស់សត្វលោក
នោះ ន័យមួយទៀត គឺ សម្បត្តិ និងវិបត្តិ ។ បទថា លោកស្ស សមុ-
ទេយញ្ច អត្តន្តមញ្ញ (ការកើត និងការរលត់របស់សត្វលោក) ត្រាស់សំដៅ
យកសង្ខារលោក ។ អធិប្បាយថា ដឹងការកើត និងការបែកធ្លាយនៃខន្ធ
ទាំងឡាយ ។

អដ្ឋកថា អាពាធសុត្តន្តី ១០

ទ្រង់សម្តែងសញ្ញា ១០ ដល់គិរិមានន្ទកិក្ខុអាពាធ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អាពាធសុត្តន្តី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦០] បទថា អនុកម្មំ ឧបាទាយ (ទ្រង់ប្រោសអនុគ្រោះ) បានដល់
ទ្រង់អាស្រ័យសេចក្តីអាណិតដល់គិរិមានន្ទកិក្ខុ ។ គប្បីជ្រាបរោគទាំងឡាយ
មានរោគក្នុងដើម ដោយអំណាចវត្ថុ ។ ពិតហើយ ធម្មតាថា អ្នកកើត
សេចក្តីជ្រះថ្លាហើយ មិនមានរោគ ។ បទថា កណ្តរោគោ (រោគស្លឹកត្រចៀក)
បានដល់ រោគខាងក្រៅត្រចៀក ។ បទថា បិទាសោ (រោគឈឺច្រមុះ) បាន
ដល់ រោគខាងក្រៅច្រមុះ ។ បទថា រទសា (រោគព្រោះខ្វារ) បានដល់
រោគក្នុងទីប្រើក្រចកខ្វារ ។ បទថា បិត្តសមុដ្ឋានា (មានប្រមាត់ជា សមុ-
ដ្ឋាន) បានដល់ អាពាធដែលកើតចាកពីប្រមាត់ ។ គេថា អាពាធទាំងនោះ
មាន ៣២ យ៉ាង ។ សូម្បីក្នុងអាពាធដែលមានស្នេស្នជាសមុដ្ឋាន ក៏មាន
ន័យនេះដូចគ្នា ។ បទថា ឧតុបរិណាមជា (ដែលកើតពីរដូវប្រែប្រួល)
បានដល់ រោគដែលកើតពីក្តៅខ្លាំងត្រជាក់ខ្លាំង ព្រោះរដូវប្រែប្រួល ។ បទ

ថា វិសមបរិហារជា (ដែលកើតពីការរក្សាមិនស្មើ) បានដល់ អាពាធដែល
កើតពីការរក្សាឥរិយាបថមិនស្មើ មានឈរ អង្គុយ យូរពេកជាដើម ។
បទថា ឱបក្កមិកា (ដែលកើតពីសេចក្តីព្យាយាម) បានដល់ អាពាធដែល
កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម មានការសម្លាប់ និងចាប់ចងពីអ្នកដទៃជាដើម ។
បទថា កម្មវិបាកជា (ដែលកើតពីវិបាករបស់កម្ម) បានដល់ អាពាធដែល
កើតពីវិបាករបស់កម្មដែលមានកម្លាំង ។ បទថា សន្តំ (ស្ងប់) បានដល់
គុណជាតិដែលឈ្មោះថា សន្តៈ ព្រោះកិលេស មានរាគៈជាដើមស្ងប់ ។
ឈ្មោះថា បណីតៈ ព្រោះអត្តថា មិនក្តៅក្រហាយ ។ បទដ៏សេសក្នុងទី
គ្រប់កន្លែង មានអត្ថន័យហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា អាពាធសូត្រទី ១០

ចប់សិទ្ធិវគ្គវណ្ណនាទី ១

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាកែអត្ថ ០៨ សូត្រ

យមកថក្កវណ្ណនាទី ២

អដ្ឋកថា អវិជ្ជាសូត្រទី ១

ពោជ្ឈង្គ ៧ ជាអាហាររបស់វិជ្ជា និងវិមុត្តិ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អវិជ្ជាសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦១] បទថា សាហារំ (មានអាហារ) បានដល់ មានបច្ច័យ ។

បទថា វិជ្ជាវិមុត្តិ (វិជ្ជា និងវិមុត្តិ) បានដល់ ផលញ្ញាណ និងសម្បយុត្តធម៌

ដ៏សេស ។ បទថា ពោជ្ឈង្គា (ពោជ្ឈង្គ) បានដល់ អង្គនៃបញ្ញាជាគ្រឿង

ត្រាស់ដឹង គឺ មគ្គ ។

ចប់អដ្ឋកថា អវិជ្ជាសូត្រទី ១

អដ្ឋកថា តណ្ហាសូត្រទី ២

អវិជ្ជាជាអាហាររបស់កវតណ្ហា

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង តណ្ហាសូត្រទី ២ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦២] បទថា កវតណ្ហាយ (របស់កវតណ្ហា) បានដល់ របស់សេចក្តី
ប្រាថ្នាក្រៃ ។ ក្នុងសូត្រទាំងពីរ ត្រាស់ចំពោះវដ្តៈតែម្យ៉ាង ។ តែវដ្តៈក្នុង
សូត្រទាំងពីរនេះ សូត្រទី ១ ត្រាស់វដ្តៈមានអវិជ្ជាជាមូល ។ សូត្រទី ២
ត្រាស់វដ្តៈមានតណ្ហាជាមូល ។

ចប់អដ្ឋកថា តណ្ហាសូត្រទី ២

អដ្ឋកថា និដ្ឋាសូត្រទី ៣

បុគ្គល ១០ ពួក ដែលជឿមាំក្នុងព្រះតថាគត

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង និដ្ឋាសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦៣] បទថា និដ្ឋន្តតា (ជឿមាំ) បានដល់ អស់សេចក្តីសង្ស័យ ។

បទថា ឥធន និដ្ឋា (ជឿមាំក្នុងលោកនេះ) បានដល់ បរិនិព្វានក្នុងលោក

នេះប៉ុណ្ណោះ ។ បទថា ឥធន វិហាយ និដ្ឋា (លះលោកនេះហើយទើបជឿ)

បានដល់ លះលោកនេះហើយទៅកាន់ព្រហ្មលោកជាន់សុទ្ធាវាស ។

ចប់អដ្ឋកថា និដ្ឋាសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា អវេច្ចសូត្រទី ៤

បុគ្គល ១០ ពួក ជ្រះថ្លាយ៉ាងមាំក្នុងព្រះតថាគត

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អវេច្ចសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦៤] បទថា អវេច្ចប្បសន្នា (ជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) បានដល់ ដល់

ព្រមហើយដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនញាប់ញ័រ ។

បទថា សោតាបន្នា (សោតាបន្ន) បានដល់ អ្នកដល់ក្រសែនៃអរិយ-

មគ្គ ។

ចប់អដ្ឋកថា អវេច្ចសូត្រទី ៤

អដ្ឋកថា បឋមសុខសូត្រទី ៥

ហេតុឲ្យកើតទុក្ខ និងសុខ

គប្បីជាបរិនិច្ឆ័យក្នុង បឋមសុខសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦៥] សាមណ្ណកានិបរិព្វាជក សួរព្រះសារីបុត្រដល់សុខទុក្ខ ដែល

មានវដ្តៈជាមូល ។

ចប់អដ្ឋកថា បឋមសុខសូត្រទី ៥

អដ្ឋកថា ទុតិយសុខសូត្រទី ៦

ហេតុឲ្យកើតទុក្ខ និងសុខ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទុតិយសុខសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦៥] សាមណ្ណកានិបរិព្វាជក សួរព្រះសារីបុត្រដល់សុខទុក្ខ ដែល

មានសាសនាជាមូល ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយសុខសូត្រទី ៦

អដ្ឋកថា នឡកបាណសូត្រទី ៧

អ្នកមិនមានសទ្ធាក្នុងកុសលធម៌ គប្បីបានសេចក្តី

វិនាសក្នុងកុសលធម៌

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង នឡកបាណសូត្រទី ៧ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦៧] បទថា នឡកបាណំ (នឡកបាណៈ) បានដល់ និគមមានដែល
 ឈ្មោះយ៉ាងនេះ ព្រោះសាងទុកក្នុងស្ថានទីដែលព្រះពោធិសត្វឲ្យពានរតាំង
 នៅក្នុងឱវាទ ហើយដឹកទឹកដោយដើមបបួស ក្នុងអតីត ។ បទថា តុណ្ហិកូតំ
 តុណ្ហិកូតំ (ជាអ្នកនៅស្ងៀម) សេចក្តីថា ទ្រង់មើលមើលទិសណាៗ ក៏ទ្រង់
 ឃើញភិក្ខុសង្ឃនៅស្ងៀមក្នុងទិសនោះៗ ។ បទថា អនុវិលោកេត្វា (ទ្រង់
 ត្រួតមើល) បានដល់ ទ្រង់ក្រឡេកមើលអំពីទិសនោះ ។ បទថា បិដ្ឋិ
 មេ គិលាយតិ (តថាគតវែរខ្នង) សេចក្តីថា ហេតុអ្វី ព្រះមានព្រះភាគ
 ទើបទ្រង់វែរព្រះបិដ្ឋិ ។ ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ កាលទ្រង់តាំងមហា
 បធាន (សេចក្តីព្យាយាមធំអស់) ៦ ឆ្នាំ ក៏មានទុក្ខផ្លូវព្រះវរកាយច្រើន
 ដល់មកខាងក្រោយ គ្រាទ្រង់ព្រះជរា ព្រះអង្គទើបកើតរោគព្រះវាតៈខាង

ព្រះបិដ្ឋិ ។ ពិតណាស់ អាពាធតូចៗ ពីព្រះឥរិយាបថ មានការប្រថាប់
អង្គុយយូរជាងដើម គ្របសង្កត់ព្រះឧបាទិទ្ធុវកាយមិនបាន តែទ្រង់អាងប្រការ
នោះត្រាស់យ៉ាងនេះ ក៏ដើម្បីធ្វើឱកាសដល់ព្រះថេរៈ ។ បទថា **សង្ឃាដី**
បញ្ញាបេត្វា (ទ្រង់ក្រាលសំពត់សង្ឃាដី) សេចក្តីថា ទ្រង់ក្រាលសង្ឃាដី
លើគ្រែដែលជាកប្បិយៈ (សមគួរ) ដែលគេរៀបចំទុកក្នុងទីដីសមគួរម្ខាង ។

ចប់អដ្ឋកថា បឋមនឡកថានសូត្រទី ៧

អដ្ឋកថា ទុតិយនិទានសូត្រទី ៨

អ្នកមិនមានសទ្ធាក្នុងកុសលធម៌ មិនសង្ឃឹមបាន

ក្នុងសេចក្តីមិនវិនាសឡើយ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទុតិយនិទានសូត្រទី ៨ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦៨] ក្នុងសូត្រនេះ មិនមានព្រះអដ្ឋកថាកែសេចក្តីទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយនិទានសូត្រទី ៨

អដ្ឋកថា បឋមវគ្គកថាសូត្រទី ៩

កថាវគ្គ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បឋមវគ្គកថាសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[៦៩] បទថា តិរច្ឆានកថំ (តិរច្ឆានកថា) បានដល់ រឿងដែល
 ជំទាស់ផ្លូវសួគ៌ និងនិព្វាន ព្រោះជារឿងដែលមិននាំសត្វចេញចាកទុក្ខ ។
 បណ្តាតិរច្ឆានកថានោះ កថា គឺ រឿងដែលប្រារព្ធព្រះរាជា ហើយដំណើរ
 ទៅដោយន័យជាដើមថា ព្រះបាទមហាសម្មតិរាជ ព្រះបាទមន្ទាតុរាជ ព្រះ
 បាទធម្មាសោករាជ ទ្រង់មានអានុភាពច្រើន យ៉ាងនេះឈ្មោះថា រាជកថា ។
 ក្នុង ចោរកថា ជាដើមក៏ន័យនេះ ។ កថា គឺ រឿងដែលពោលជាប់ទាក់
 ទងនឹងផ្ទះសម្បែង ដោយន័យជាដើមថា រាជាព្រះអង្គឯណោះ ស្រស់ស្អាត
 គួរចូលចិត្ត ក៏ជាតិរច្ឆានកថា ។ ចំណែកកថាដែលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះថា
 ព្រះរាជាសូម្បីព្រះអង្គនោះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនោះ ក៏នូវដល់ការ
 វិនាសទៅ ដូច្នោះ ក៏តាំងនៅក្នុងកម្មដ្ឋាន ។ សូម្បីក្នុងពួកចោរ កថាដែល
 អាស្រ័យកម្មរបស់ចោរទាំងនោះប្រព្រឹត្តទៅ ដោយន័យថា មូលទៅចោរ

មានអំណាចច្រើនយ៉ាងនេះ មេឃមាលចោរ មានអំណាចច្រើនយ៉ាងនេះ
កថាដែលជាប់ទាក់ទងនឹងផ្ទះសម្បែងថា ឱហ្ន៎! ពួកគេជាអ្នកក្លាហាន ដូច្នោះ
ក៏ជា តិរច្ឆានកថា ។ សូម្បីក្នុងរឿងចម្បាំងទាំងឡាយ មានការតយុទ្ធជា
ដើម កថាដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកម្ម ថា បុគ្គល
ឯណោះ ត្រូវបុគ្គលឯណោះ ធ្វើឲ្យស្លាប់យ៉ាងនេះ បាញ់យ៉ាងនេះ ឈ្នោះ
ថា តិរច្ឆានកថា ។ ចំណែកកថាដែលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះថា សូម្បីអ្នក
ទាំងនោះ ក៏ដល់នូវការអស់ទៅ រមែងជាកម្មដ្ឋានក្នុងគ្រប់ៗ កថា ។ មួយ
ទៀត ក្នុងរឿងអាហារ មានបាយជាដើម នឹងពោលដោយអំណាចសេចក្តី
ត្រេកអរក្នុងវត្ថុគួរប្រាថ្នាថា យើងទំពារស៊ី ជីក បរិភោគ អាហារមានពណ៌
ល្អ មានរសច្ឆាញ់យ៉ាងនេះ មិនគួរ ។ តែនឹងពោលឲ្យមានប្រយោជន៍ថា
ពីមុន យើងបានថ្វាយបាយ ទឹក សំពត់ ទីដេក កម្រងផ្កា របស់ក្រអូប
ដែលសម្បូរណ៍ដោយពណ៌ជាដើម ដល់អ្នកមានសីល បានធ្វើការបូជាព្រះ
ចេតិយយ៉ាងនេះ ក៏គួរ ។

សូម្បីក្នុង រឿងញាតិ ទាំងឡាយ នឹងពោលដោយអំណាចសេចក្តី

ត្រេកអរថា ពួកញាតិរបស់យើងជាអ្នកខ្លាំងក្លាអង្គអាច ឬថា ពីមុន ពួក
យើងនាំគ្នាត្រាច់ទៅដោយយានដែលវិចិត្រយ៉ាងនេះ មិនគួរ ។ តែគប្បី
ពោលឲ្យជាប្រយោជន៍យ៉ាងនេះថា ពួកញាតិរបស់យើងនោះ ក៏ដល់នូវការ
អស់ទៅ ឬថា ពីមុន ពួកយើងបានថ្វាយស្បែកជើងយ៉ាងនេះដល់សង្ឃ ។
សូម្បីកថារឿងស្រុក ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចស្រុកជាទីតាំងនៅជា
សុខ ទីតាំងនៅមិនជាសុខ រកកិក្ខុបានងាយ រកកិក្ខុបានលំបាកជាដើម
ឬដោយអំណាចសេចក្តីត្រេកអរយ៉ាងនេះថា អ្នកស្រុកឯណោះ ជាអ្នកក្លាហាន
មិនគួរ ។ តែនឹងពោលឲ្យមានប្រយោជន៍ថា ពួកគេមានសទ្ធាជ្រះថ្លា ឬថា
គេដល់ការអស់ទៅ វិនាសទៅ ដូច្នោះក៏គួរ ។ សូម្បីក្នុង កថារឿងនិគម
នគរ ជនបទ ក៏ន័យនេះដូចគ្នា ។

សូម្បីកថា រឿងស្ត្រី ដែលប្រព្រឹត្តទៅអាស្រ័យវណ្ណៈ និងទ្រង់ទ្រាយ
ជាដើម ដោយអំណាចសេចក្តីត្រេកអរ មិនគួរ ។ តែនឹងពោលយ៉ាងនេះ
ថា ស្ត្រីម្នាក់នោះ មានសទ្ធាជ្រះថ្លា ក៏ដល់ការអស់ទៅ ដូច្នោះ ក៏គួរ ។
សូម្បីកថា រឿងអ្នកក្លាហាន ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចសេចក្តីត្រេកអរ

យ៉ាងនេះថា អ្នកចម្បាំងឈ្មោះនន្ទមិត្ត ជាអ្នកក្លាហាន ដូច្នោះ មិនគួរ ។
 តែប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះថា គេជាមនុស្សមានសទ្ធា ដល់ការអស់ទៅហើយ
 ទើបគួរ ។ ក៏ការពោល រឿងសុរា ក្នុងបាលីមានច្រើនយ៉ាង ពោលរឿង
 របស់ស្រីវីងដោយអំណាចសេចក្តីត្រេកអរ មិនគួរ ។ ពោលដោយទោស
 ប៉ុណ្ណោះ ទើបគួរ ។ សូម្បីកថា រឿងផ្លូវ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាច
 សេចក្តីត្រេកអរថា ថ្នល់ឯណោះតាំងនៅល្អ តាំងនៅមិនល្អ មិនគួរ , តែ
 ពោលថា អ្នកធ្វើថ្នល់ឯណោះមានសទ្ធា គួរជ្រះថ្លា ក៏ដល់នូវការអស់ទៅ
 ដូច្នោះ ទើបគួរ ។ កថាដែលកើតឡើងប្រចាំត្រង់កំពង់ទឹក កថារឿងកំពង់
 ទឹក ឬកថារឿងទាសិកណ្ឌៀតខ្ពមទឹក លោកហៅឈ្មោះថា កុម្មដ្ឋានកថា ។
 សូម្បីកុម្មដ្ឋានកថានោះ ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចសេចក្តីត្រេកអរថា
 ស្រ្តីកណ្ឌៀតខ្ពមទឹក គួរជ្រះថ្លា ឆ្ងាតក្នុងការរាំ ច្រៀង ដូច្នោះ មិនគួរ ។
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅដោយន័យជាដើមថា នាងមានសទ្ធា ជ្រះថ្លា ដូច្នោះ គួរ ។
 កថារឿងញាតិដែលស្លាប់ទៅហើយ ឈ្មោះថា បុព្វបេតកថា ។
 ក្នុងបុព្វបេតកថានោះ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យ ដូចគ្នានឹងកថារឿងញាតិបច្ចុប្បន្ន

(នៅមានជីវិត) ។ តិច្ឆានកថាដែលមានសភាពផ្សេងៗ ដ៏សេស ក្រៅពី
កថាដើម និងកថាក្រោយ ឈ្មោះថា នានត្តកថា ។ កថាសន្ទនាគ្នាដោយ
លោកាយតសាស្ត្រ វិតណ្ឌសាស្ត្រ ជាដើមយ៉ាងនេះថា លោកនេះនរណា
សាង ទេវតាឯណោះជាអ្នកសាង ក្អែកសព្វព្រោះមានឆ្នើស សត្វត្រជក់ក្រហម
ព្រោះមានឈាមក្រហម ឈ្មោះថា លោក្ខខាយិកា ។ កថាពោលដល់
សមុទ្រ ដែលពោលដល់រឿងដែលគ្មានប្រយោជន៍ជាដើម យ៉ាងនេះថា ព្រោះ
ហេតុអ្វី សមុទ្រទើបឈ្មោះថា សាគរ ព្រោះព្រះបាទសាគរទ្រង់ដឹក សាគរ
ឈ្មោះថា សមុទ្រ ព្រោះព្រះបាទសាគរទ្រង់ប្រកាសដោយ ព្រះរាជសាសន៍
ថា សាគរយើងជាអ្នកដឹក ឈ្មោះថា សមុទ្រទ្រក្ខាយិកា ។ បទថា ករោ
ប្រែថា សេចក្តីចម្រើន ។ បទថា អករោ ប្រែថា សេចក្តីសាបសូន្យ ។
បទថា ឥតិករោ ឥតិអករោ (សេចក្តីចម្រើនដោយប្រការនោះ សេចក្តី
វិនាសដោយប្រការនោះ) សេចក្តីថា កថាដែលពោលដល់ហេតុដែលគ្មាន
ប្រយោជន៍ មិនថាជាអ្វី ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ឈ្មោះថា ឥតិកវាកវកថា ។

បទថា តេជសា តេជំ (តេជៈ... ដោយតេជៈ) បានដល់ យកតេជៈ

គ្របសង្កត់តេជះរបស់ព្រះច័ន្ទ និងព្រះអាទិត្យនោះឯង ។ បទថា បរិយា-
ទិយេយ្យាថ (គប្បីគ្របសង្កត់) បានដល់ ធ្វើតេជះរបស់ព្រះច័ន្ទ ព្រះអាទិត្យ
ឲ្យអស់ទៅ ។ ក្នុងសេចក្តីនេះ មានរឿងសាធាកៈដូច្នោះ ។ ភិក្ខុអ្នកសមា-
ទានបិណ្ឌបាតជាវត្តមួយរូប សួរព្រះមហាថេរៈថា លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន
ភិក្ខុទាំងឡាយកាលនឹងយកតេជះគ្របសង្កត់ តើតេជះដូចម្តេច ។ ព្រះថេរៈ
ពោលថា អ្នកមានអាយុ ភិក្ខុទាំងឡាយឈរកណ្តាលថ្ងៃមួយកន្លែង ធ្វើដោយ
អាការត្រង់ស្រមោលថ្ងៃមិនចុះខាងក្រោម មិនឡើងខាងលើ ។

ចប់អដ្ឋកថា បឋមវត្តកថាសូត្រទី ៩

អដ្ឋកថា ទុតិយវត្ថុកថាសូត្រទី ១០

ឋានៈដែលគួរសរសើរ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទុតិយវត្ថុកថាសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧០] បទថា បុរិសោភិ បាណិ (ឋានៈដែលគួរសរសើរ) បាន
ដល់ ហេតុដែលនាំសេចក្តីសរសើរមកឲ្យ ។ បទដ៏សេសគ្រប់កន្លែងមាន
សេចក្តីងាយហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា ទុតិយវត្ថុកថាសូត្រទី ១០

ចប់យមកវគ្គវណ្ណនាទី ២

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាភិក្ខុ ០៩ សូត្រ

អាកទ្ធវគ្គវណ្ណនាទី ៣

អដ្ឋកថា អាកទ្ធសូត្រនី ១

ភិក្ខុសម្រេចសេចក្តីប្រាថ្នា ព្រោះជាអ្នកសម្បូរ

ដោយសីលជាដើម

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អាកទ្ធសូត្រនី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧១] បទថា សម្បន្នសីលា (ជាអ្នកសម្បូរដោយសីល) បានដល់
អ្នកមានសីលបរិបូណ៌ អធិប្បាយថា ជាអ្នកដល់ព្រមដោយសីល ។ ក្នុង
បទថា ជាអ្នកសម្បូរដោយសីល នេះ ភាពជាអ្នកមានសីលសម្បូរណ៍ រមែង
មានដោយហេតុ ២ ប្រការ គឺ ដោយការឃើញទោសនៃសីលវិបត្តិ និង
ដោយការឃើញគុណនៃសីលសម្បត្តិ ហេតុសូម្បីទាំងពីរនោះ ក៏ពោលទុក
ពិស្តារហើយក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ។ ក្នុងបទទាំងនោះ បទថា ជាអ្នកសម្បូរ
ដោយសីល មានអធិប្បាយថា ព្រះសុមតត្ថេរៈ អ្នកនៅវត្តទីបរិហារពោល
ថា បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់លើកចតុប្បវិសុទ្ធិសីលឡើង ដោយ
ពាក្យមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ទ្រង់សម្តែងសីលដែលសំខាន់ឲ្យពិស្តារក្នុងទីនោះ

ដោយបទនេះថា បុតិមោក្ខសំវរសំវុតា (ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម
ក្នុងបុតិមោក្ខ) ។ ចំណែកព្រះចូឡនាគត្តរៈ អ្នកទ្រទ្រង់ព្រះត្រៃបិដកជា
អន្តេវាសិករបស់លោកពោលថា សូម្បីក្នុងបទទាំងពីរ ព្រះមានព្រះភាគក៏
ត្រាស់បុតិមោក្ខសំវរៈ ព្រោះថា បុតិមោក្ខសំវរៈនុ៎ះឯង ជាសីល ចំណែក
៣ ទៀត ក្រៅពីនេះ ក៏ជាសីល ។ លោកទើបពោលដោយមិនដឹងថា
“ឈ្មោះឋានៈដែលពោលហើយ មានហើយ” ហើយពោលថា ត្រឹមតែរក្សា
ទ្វារ ៦ ប៉ុណ្ណោះ ក៏ឈ្មោះថា ឥន្ទ្រិយសំវរសីល ត្រឹមតែធ្វើបច្ច័យឲ្យកើត
ឡើងដោយធម៌ក៏ដោយ ក៏ឈ្មោះថា អាជីវបារិសុទ្ធិសីល ត្រឹមតែពិចារណា
ក្នុងបច្ច័យដែលបានហើយថា នេះមានហើយ ទើបបរិភោគ ក៏ឈ្មោះថា
បច្ច័យសន្តិសុត្តិសីល ដោយត្រង់ បុតិសំវរៈប៉ុណ្ណោះ ឈ្មោះថា សីល
បុតិមោក្ខសំវរៈរបស់ភិក្ខុណាដាច់ហើយ ភិក្ខុនេះមិនគប្បីពោលថា នឹងរក្សា
សីលដ៏សេសបាន ដូចបុរសមានសីសៈដាច់ហើយ នឹងរក្សាដៃជើងទុកមិន
បាន ។ ចំណែកបុតិមោក្ខសំវរៈរបស់ភិក្ខុណាមិនដាច់ ភិក្ខុនេះអាចញ៉ាំង
សីលដ៏សេសឲ្យជាប្រក្រតីបាន ដូចបុរសមានសីសៈមិនដាច់ ក៏រក្សាជីវិតទុក

បាន ព្រោះដូច្នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់លើកបាតិមោក្ខសំរែរដោយបទថា
ជាអ្នកបរិបូរដោយសីល នេះ ហើយត្រាស់ពាក្យវែវចនៈរបស់បទថា ជា
អ្នកបរិបូរដោយសីល នោះឯងថា ជាអ្នកបរិបូរដោយបាតិមោក្ខ កាលទ្រង់
សម្តែងបទថា ជាអ្នកសម្បូរដោយបាតិមោក្ខ នោះឲ្យពិស្តារ ទើបត្រាស់
ថា ជាអ្នកសង្រួម ដោយការសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ ជាដើម ។ បទថា
បាតិមោក្ខសំរែរសុំតា (ជាអ្នកសង្រួម ដោយការសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខ)
ជាដើម ក្នុងបទនោះ មានសេចក្តីដូចពោលទុកហើយនោះឯង ។

សួរថា ហេតុអ្វី ព្រះមានព្រះភាគទើបទ្រង់ផ្តើមថា បើភិក្ខុគប្បីប្រាថ្នា
ដូច្នោះ ។ ឆ្លើយថា ដើម្បីទ្រង់សម្តែងអានិសង្សនៃសីល ។ ពិតហើយ
បើភិក្ខុពួកបួសថ្មី ឬអ្នកមានបញ្ញាទន់ខ្សោយ នឹងគប្បីគិតយ៉ាងនេះថា ព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់ប្រៀនប្រដៅថា ពួកអ្នកចូរបំពេញសីល ចូរបំពេញសីល
អ្វីជាអានិសង្ស អ្វីជាគុណវិសេស អ្វីជាសេចក្តីចម្រើន ក្នុងការបំពេញ
សីល ។ ត្រាស់យ៉ាងនេះ ក៏ដើម្បីទ្រង់សម្តែងអានិសង្ស ១០ ប្រការ ដល់
ភិក្ខុទាំងនោះថា ប្រសិនបើភិក្ខុទាំងនោះ សូម្បីស្តាប់អានិសង្ស ដែលមាន

សេចក្តីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់ពួកសត្រហូចារីជាខាងដើម មានការអស់
 អាសវៈជាខាងចុងហើយ នឹងគប្បីធ្វើឲ្យសីលបរិបូណ៌ ។ បណ្តាបទទាំង
 នោះ បទថា អាករេយ្យ ចេ (បើ... ប្រាថ្នា) បានដល់ នឹងគប្បីប្រាថ្នា ។
 បទថា បិយោ ចស្សំ (យើងគប្បីជាទីស្រឡាញ់) បានដល់ យើងគប្បីជា
 អ្នកដែលសត្រហូចារីសម្លឹងមើលដោយភ្នែកគួរស្រឡាញ់ គប្បីមានការទំនុក
 បម្រុងឲ្យកើតសេចក្តីស្រឡាញ់ ។ បទថា មនាបោ (ជាទីពេញចិត្ត) បាន
 ដល់ ជាទីចម្រើនចិត្តនៃសត្រហូចារីទាំងនោះ ឬចិត្តរបស់សត្រហូចារីទាំងនោះ
 ព្រកដល់ អធិប្បាយថា ដែលសត្រហូចារីផ្សាយដល់ដោយមេត្តាចិត្ត ។
 បទថា គរុ (ជាទីគោរព) បានដល់ ជាទីតាំងនៃភាពឆ្ងន់ (គោរព) នៃ
 សត្រហូចារី ដូចត្រៃថ្ម ។ បទថា ការនិយោ (ជាទីគួរសរសើរ) បាន
 ដល់ ដែលសត្រហូចារីសរសើរយ៉ាងនេះថា លោកមែនដឹងប្រការដែលគួរ
 ដឹង ឃើញប្រការដែលគួរឃើញមកយូរហើយ ។ បទថា សីលេស្សវស្ស
 (គប្បីជាអ្នកធ្វើឲ្យបរិបូណ៌ក្នុងសីលទាំងឡាយ) បានដល់ គប្បីជាអ្នកធ្វើឲ្យ
 បរិបូណ៌ចតុប្បារិសុទ្ធិសីល លោកអធិប្បាយថា គប្បីជាអ្នកប្រកបដោយ

ការធ្វើមិនឲ្យខ្វះខាត គឺ បរិបូរណ៍ ។

បទថា អង្គត្តំ ចេតោសមថមនុយុត្តោ (ប្រកបដោយសេចក្តីស្ងប់ចិត្តខាងក្នុង) បានដល់ ប្រកបក្នុងសេចក្តីស្ងប់ចិត្តរបស់ខ្លួន ។ បទថា អនិរកតជ្ឈានោ (មិនឃ្នាតចាកឈាន) បានដល់ មានឈានដែលមិនត្រូវនាំចេញខាងក្រៅ ឬមានឈានដែលមិនវិនាស ។ បទថា វិបស្សនាយ (ដោយវិបស្សនា) បានដល់ ដោយអនុបស្សនា ៧ យ៉ាង ។ បទថា ព្រហេតាសុញ្ញាគារនំ (ចម្រើនការនៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ចុះ) បានដល់ ចម្រើនសុញ្ញាគារ ។ ក៏ក្នុងបទថា ព្រហេតាសុញ្ញាគារនំ (ចម្រើនការនៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់) នេះ ភិក្ខុទទួលកម្មដ្ឋាន ជាសមថកម្មដ្ឋាន និងវិបស្សនាកម្មដ្ឋាន ចូលទៅកាន់សុញ្ញាគារ អង្គុយអស់ថ្ងៃ និងយប់ គប្បីជ្រាបថា ជាអ្នកចម្រើនសុញ្ញាគារ ។ នេះជាសេចក្តីសង្ខេបក្នុងរឿងនេះ ។ ចំណែកសេចក្តីពិស្តារអ្នកមានបំណង គប្បីមើលបានក្នុងវណ្ណនាអាកន្ទេយ្យសូត្រ អង្គកថាមជ្ឈិមនិកាយចុះ ។

ក្នុងបទថា លាភី (ជាអ្នកបាន) គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នោះ ។ ព្រះ-

មានព្រះភាគ ទ្រង់មិនបានត្រាស់សេចក្តីបរិបូរក្នុងគុណ មានសីលជាដើម
 ជានិមិត្តនៃលោក ។ ពិតណាស់ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់រមែងទូន្មានសារវក
 ទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា មុនីហាក់ដូចជាកាត់ពាក្យដែលស្វែងរកអាហារចេញ
 ហើយ មិនគប្បីពោលបយុត្តវាចាស្វែងរកអាហារ ។ ភិក្ខុនោះ នឹងពោល
 រឿងសេចក្តីបរិបូរក្នុងគុណ មានសីលជាដើម ជានិមិត្តនៃលោកបានយ៉ាង
 ណា ។ ក៏ពាក្យនេះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដោយអំណាចអធិស្ឋយស្រ័យ
 របស់បុគ្គល ។ ពិតហើយ ភិក្ខុពួកណា មានអធិស្ឋយស្រ័យយ៉ាងនេះ ព្រះ
 មានព្រះភាគទើបត្រាស់ដោយអំណាចអធិស្ឋយប៉ុណ្ណោះ របស់ភិក្ខុទាំង
 នោះថា បើយើងមិនគប្បីលំបាកដោយបច្ច័យ ៤ សោត យើងក៏នឹងគប្បី
 នាំសីលទាំងឡាយឲ្យបរិបូរបាន ។ មួយទៀត ឈ្មោះថា បច្ច័យ ៤ ជា
 អានិសង្សព្រមដោយកិច្ច គឺ (នាទីរបស់សីល) ពិតដូច្នោះ បុគ្គលជា
 បណ្ឌិត នាំទ្រព្យដែលរក្សាទុកក្នុងយ៉ាងជាដើមចេញមក មិនមែនបរិភោគ
 សូម្បីដោយខ្លួនឯង រមែងថ្វាយពួកលោកអ្នកមានសីល ព្រះមានព្រះភាគ
 ត្រាស់ពាក្យនេះ ក៏ដើម្បីទ្រង់សម្តែងអានិសង្សព្រមទាំងកិច្ច គឺ (មុខនាទី)

របស់សីល ។

ក្នុងវារៈទី ៣ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នោះ ។ ពាក្យថា យេសាហំ
កាត់ជាបទថា យេសំ អហំ ។ បទថា តេសន្តេ កាក (ការសក្ការៈរបស់
ជនទាំងនោះ) សេចក្តីថា ការសក្ការៈ គឺ បច្ច័យទានទាំងនោះ ដែលពួក
ទេវតា ឬមនុស្សធ្វើក្នុងយើងទាំងនោះ ចូរមានផលច្រើន មានអានិសង្ស
ច្រើន ហេតុនោះ សក្ការៈទាំងនោះ ឈ្មោះថា មានផលច្រើន ក៏ដោយ
ផលដែលជាលោកិយសុខ ឈ្មោះថា មានអានិសង្សច្រើន ក៏ដោយផល
ដែលជាលោកុត្តរសុខ ។ ន័យមួយទៀត ពាក្យទាំងពីរនេះ ក៏មានអត្ថតែ
ម្យ៉ាងដូចគ្នានុំឯង ។ ភិក្ខុមួយវែកក្តី បណ្ណសាលាដែលគេសាងលើទីដី
ត្រឹមតែ ៥ ហត្ថក្តី ដែលគេថ្វាយដល់ភិក្ខុដែលប្រកបដោយគុណ មានសីល
ជាដើម រមែងរារាំងចាកទុក្ខតិវិនិបាត បានច្រើនពាន់កប្ប និងជាបច្ច័យដល់
អមតធាតុ គឺ ព្រះនិព្វានក្នុងទីបំផុតផង ។ ក៏មានបទថា ខ្ញីរោទនំ អហា-
មទាសី (យើងបានថ្វាយទឹកដោះ និងបាយ) ជាដើម ជារឿងតួយ៉ាងក្នុង
ពាក្យនេះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ទាំងបេតវត្ថុ (រឿងប្រេត) ទាំងវិមានវត្ថុ (រឿង

វិមាន) ជាគ្រឿងសាធារណៈបានទាំងអស់ ។

ក្នុងវារៈទី ៤ គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យដូច្នោះ ។ បទថា បេតា (អ្នកស្លាប់
ទៅហើយ) បានដល់ អ្នកទៅកាន់ភពមច្ចុរាជ ។ បទថា ញាតិ (ញាតិ)
បានដល់ ចំណែកខាងឪពុកម្តាយក្មេក ។ បទថា សាលោហិតា (សាលោ-
ហិត) បានដល់ ជាប់ដោយខ្សែសាលោហិតតែមួយ មានជីវិតជាដើម ។ បទថា
កាលកតា (ធ្វើកាលហើយ) បានដល់ ស្លាប់ហើយ ។ បទថា តេសន្តិ
(ការព្រកដល់របស់ញាតិសាលោហិតទាំងនោះ) បានដល់ ចិត្តដែលជ្រះថ្លា
ក្នុងយើងនោះ ឬការរលឹកដល់ព្រមទាំងចិត្តដែលជ្រះថ្លានោះ របស់ញាតិ
សាលោហិតទាំងនោះ ។ ពិតហើយ មាតា ឬបិតារបស់ភិក្ខុណា ធ្វើកាលៈ
មានចិត្តជ្រះថ្លាថា ព្រះថេរៈជាញាតិរបស់ពួកយើង ជាអ្នកមានសីល មាន
កល្យាណធម៌ រលឹកដល់ភិក្ខុនោះ សេចក្តីជ្រះថ្លានៃចិត្តនោះក្តី ត្រឹមតែការ
រលឹកដល់នោះក្តី របស់បុគ្គលនោះ រមែងមានផលច្រើន មានអានិសង្ស
ច្រើន ។

បទថា អរតិរតិសហោ (ជាអ្នកគ្របសង្កត់សេចក្តីមិនត្រេកអរ និង

-១៥៨- មនោរថបូរណី អដ្ឋកថាអង្គនរិកាយ ទសកនិទាន ទុតិយបណ្ណាសកៈ

ត្រេកអរ) បានដល់ ជាអ្នកអត់ធន់ គ្របសង្កត់ ញាំញី សេចក្តីមិន
ត្រេកអរក្នុងនេក្ខម្មប្បដិបត្តិ និងសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកាមគុណទាំងឡាយ ។
ក្នុងបទថា ភយកេរវេសហោ (ជាអ្នកគ្របសង្កត់សេចក្តីភ័យខ្លាច និងសេចក្តី
តក់ស្លុត) នេះ ចិត្តដែលភ័យខ្លាចក្តី អារម្មណ៍ក្តី ឈ្មោះថា ការភ័យខ្លាច ។
អារម្មណ៍តែម្យ៉ាង ឈ្មោះ សេចក្តីតក់ស្លុត ។

ចប់អដ្ឋកថា អាកង្គសូត្រទី ១

អដ្ឋកថា កណ្តកស្មត្រដី ២

ធម៌ដែលជាបន្ទា ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កណ្តកស្មត្រដី ២ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧២] បទថា អភិញ្ញាតេហិ អភិញ្ញាតេហិ (មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ)

បានដល់ ដែលនរណាៗ ក៏ស្គាល់ គឺ ប្រាកដហើយដូចព្រះច័ន្ទពេញវង់
ដូចព្រះអាទិត្យកណ្តាលផ្ទៃអាកាស ។ ក្នុងបទថា បរម្យុវាយ នេះ ចំណែក
ខាងក្រោយហៅថា បរ ។ ចំណែកខាងមុខហៅថា បុរ ។ អធិប្បាយថា
បរិវារចំនួនច្រើនអ្នកដែលដើរទៅខាងមុខ និងដែលជាប់តាមទៅអំពីខាង
ក្រោយ ។ បទថា កណ្តកា (បន្ទា) ឈ្មោះថា បន្ទា ព្រោះអត្ថថា មុត ។
បទថា វិស្វកទស្សនំ (ការមើលមហោស្រពដែលជាសត្រូវ) បានដល់ មើល
ការលេងដែលជាបដិលោម ដែលជាសត្រូវ ។ បទថា មាតុតាម្មបចារោ
(ការជាប់តាមមាតុត្រាម) បានដល់ ជាអ្នកត្រាច់ទៅជិតមាតុត្រាម ។

ចប់អដ្ឋកថា កណ្តកស្មត្រដី ២

អដ្ឋកថា ឥដ្ឋសូត្រទី ៣

ធម៌ ១០ ប្រការ ដែលគួរប្រាថ្នា និងរកបានលំបាកក្នុងលោក

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ឥដ្ឋសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៣] បទថា វណ្ណា (វណ្ណៈ) បានដល់ វណ្ណៈនៃសរីរៈ ។ បទថា

ធម្មា (ធម៌) បានដល់ លោកុត្តរធម៌ ៩ ។

ចប់អដ្ឋកថា ឥដ្ឋសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា វឌ្ឍិសូត្រទី ៤

សេចក្តីចម្រើន ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង វឌ្ឍិសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៤] បទថា អរិយា (ដ៏ប្រសើរ) បានដល់ មិនមែនជារបស់បុគ្គ-
 ជន ។ បទនេះត្រាស់ទុក ក៏ព្រោះលាយដោយធម៌ទាំងឡាយ មានសីល
 ជាដើម ។ បទថា សារាទាយី ច ហោតិ វរាទាយី (ជាអ្នកកាន់យក
 វត្ថុដែលជាសារៈ និងជាអ្នកកាន់យកវត្ថុដែលប្រសើរនៃកាយ) សេចក្តីថា
 រមែងជាអ្នកចាប់ទុកនូវសារៈ និងចំណែកដ៏ប្រសើរ ។ អធិប្បាយថា រមែង
 កាន់យកនូវសារៈនៃកាយ និងចំណែកដ៏ប្រសើរនៃកាយនោះ ។

ចប់អដ្ឋកថា វឌ្ឍិសូត្រទី ៤

អដ្ឋកថា មិតសាលាសូត្រទី ៥

មិនគប្បីកាន់យកប្រមាណក្នុងបុគ្គលថា

វិនាស និងចម្រើន តែគប្បីកាន់យកប្រមាណក្នុងធម៌

គប្បីជាបរិនិច្ឆ័យក្នុង មិតសាលាសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៥] ពាក្យណានឹងគប្បីពោលមុនក្នុងខាងដើមនៃសូត្រទី ៥ ពាក្យ
នោះ ក៏ពោលទុកហើយក្នុងឆក្កនិបាត ។ ក៏ក្នុងបទថា ទុស្សីលោ ហោតិ
(ជាអ្នកទ្រុស្តសីល) ជាដើម គប្បីជាបរិនិច្ឆ័យដូច្នោះ ។

បទថា ទុស្សីលោ (ជាអ្នកទ្រុស្តសីល) បានដល់ ជាអ្នកមិនមាន
សីល ។ បទថា ចេតោវិមុត្តិ ចេតោវិមុត្តិ) បានដល់ ផលសមាធិ ។
បទថា បញ្ញាវិមុត្តិ (បញ្ញាវិមុត្តិ) បានដល់ ផលញ្ញាណ ។ បទថា នបជា-
នាតិ (មិនដឹងច្បាស់) បានដល់ មិនដឹងដោយការរៀន និងការសាកសួរ ។
ក្នុងបទថា ទុស្សីល្យំ អបរិសេសំ និរុជ្ឈតិ (រលត់មិនមានសេសសល់
នៃភាពជាអ្នកទ្រុស្តសីល) នេះ ការទ្រុស្តសីល ៥ យ៉ាង សោតាបត្តិមគ្គ
លះបានមុន ការទ្រុស្តសីល ១០ យ៉ាង អរហត្តមគ្គលះបានក្នុងខណៈផល-

ចិត្ត (គឺអរហត្តផល) ការទ្រុស្តសីលទាំងនោះ ដែលឈ្មោះថា មគ្គលៈ
បានហើយ ។ ទ្រង់សំដៅដល់ខណៈនៃផលចិត្ត ក្នុងសូត្រនេះ ទើបត្រាស់
ថា និរុជ្ឈតិ (រលត់) ។ ក៏សីលរបស់បុព្វជន រមែងដាច់ដោយហេតុ ៥
ប្រការ គឺ ត្រូវអាបត្តិបារាជិក ១ លាសិក្ខា ១ ចូលលទ្ធិតិរិយ ១
សម្រេចព្រះអរហត្ត ១ ស្លាប់ ១ ។ ក្នុងហេតុ ៥ ប្រការនោះ ហេតុ ៣
ប្រការខាងដើម ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីវិនាស , ប្រការទី ៤ ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីចម្រើន , ប្រការទី ៥ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីវិនាស
និងសេចក្តីចម្រើន ។ សួរថា ក៏សីលនេះដាច់ ព្រោះសម្រេចព្រះអរហត្ត
ដូចម្តេច ។ ឆ្លើយថា ព្រោះថា សីលរបស់បុព្វជនជាកុសលកម្មតែម្យ៉ាង
ប៉ុណ្ណោះ ចំណែកព្រះអរហត្តមគ្គ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអស់កុសលកម្ម និង
អកុសលកម្ម សីលដាច់ ព្រោះសម្រេចព្រះអរហត្តយ៉ាងនេះ ។

បទថា សវនេនបិ អកតំ ហោតិ (មិនធ្វើកិច្ចសូម្បីដោយការស្តាប់)
សេចក្តីថា ប្រការដែលគួរស្តាប់ ក៏មិនបានស្តាប់ ។ ក្នុងបទថា ពាហុស-
ច្ចេនបិ អកតំ ហោតិ (មិនធ្វើកិច្ចសូម្បីដោយភាពជាពហុសូត) នេះ សេចក្តី

ថា ប្រការដែលគួរធ្វើដោយសេចក្តីព្យាយាម ក៏មិនបានធ្វើ ។ ព្រោះមិន
បានធ្វើសេចក្តីព្យាយាមនោះ ទើបវិនាសចាកស្នូតខ្លះ ចាកមគ្គខ្លះ ។ បទ

ថា ទិដ្ឋិយាបិ អប្បជិវិទ្ធំ ហោតិ (មិនចាក់ធ្លុះសូម្បីដោយទិដ្ឋិ) សេចក្តីថា
ប្រការដែលគប្បីចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិ ក៏មិនបានធ្វើឲ្យប្រចក្ស ។ បទថា ស-

មាយិកម្បិ វិមុត្តិ ន លភតិ (រមែងមិនបាននូវវិមុត្តិ សូម្បីក្នុងសម័យ)
សេចក្តីថា អាស្រ័យមិនបានស្តាប់ធម៌តាមកាលដ៏សមគួរ រមែងមិនបានបីតិ

និងបាមោជ្ជៈ ។ បទថា ហានាយ បរេតិ (រមែងទៅកាន់ផ្លូវវិនាស) សេចក្តី
ថា រមែងដល់សេចក្តីសាបសូន្យ ។ បទថា យថាកុតំ បជានាតិ (ដឹង

ច្បាស់... តាមសេចក្តីពិត) សេចក្តីថា សម្រេចសោតាបត្តិផលហើយ រមែង
ដឹងដោយការរៀន និងសាកសួរថា ការទ្រុស្តសីល ៥ យ៉ាង រមែងរលត់

មិនមានសល់ ។

បទថា តស្ស សវនេនបិ កតំ ហោតិ (បុគ្គលនោះ ធ្វើកិច្ចសូម្បី
ដោយការស្តាប់) សេចក្តីថា ប្រការដែលគួរស្តាប់ ក៏បានស្តាប់ ។ បទថា

ពាហុសច្ចេនបិ កតំ ហោតិ (ធ្វើកិច្ចសូម្បីដោយកាតព្វកិច្ចសូត) សេចក្តី

ថា កិច្ចដែលគួរធ្វើដោយសេចក្តីព្យាយាម ដោយហោច សូម្បីត្រឹមតែ
 វិបស្សនាដែលមិនមានកម្លាំង ក៏បានធ្វើ ។ បទថា ទិដ្ឋិយាថិ សុប្បជិវិទ្ធំ
 ហោតិ (ចាក់ព្រះដោយល្អសូម្បីដោយទិដ្ឋិ) សេចក្តីថា ការត្រាស់ដឹងបច្ច័យ
 ដោយហោច សូម្បីដោយលោកិយបញ្ញា ក៏បានធ្វើ ។ ពិតហើយ បញ្ញា
 របស់បុគ្គលនេះ រមែងជម្រះសីល គេរមែងសម្រេចគុណវិសេស ដោយ
 សីល ដែលបញ្ញាជម្រះហើយ ។ បទថា បមាណិកា (ជាអ្នកដឹងប្រមាណ)
 បានដល់ ជាអ្នកដឹងប្រមាណក្នុងបុគ្គលទាំងឡាយ ។ បទថា បមិនន្តិ
 (រមែងប្រមាណ) បានដល់ គួររាប់ គួរថ្លឹង ។ បទថា ឯកោ ហីនោ
 (បុគ្គលម្នាក់ទើបអាក្រក់) បានដល់ វិនាសចាកគុណទាំងឡាយតែម្នាក់ឯង ។
 បទថា បណីតោ (ល្អ) បានដល់ ប្រសើរដោយគុណទាំងឡាយតែម្នាក់
 ឯង ។ បទថា តំ ហិ (ក៏ការប្រមាណនោះ) បានដល់ ធ្វើការប្រមាណ
 នោះ ។ បទថា អភិក្កន្តតរោ (ល្អជាង) ប្រែថា ខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។ បទថា
 បណីតតរោ (ប្រណីតជាង) ប្រែថា ខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។

បទថា ធម្មសោតោ និព្វហតិ (រមែងពាល់ត្រូវក្រសែនៃធម៌) សេចក្តី

ថា វិបស្សនាញាណដែលប្រព្រឹត្តទៅមានកម្លាំង រមែងនាំ គឺ ឲ្យសម្រេច
អរិយក្ខមិ ។ បទថា តទនន្តរំ កោ ជានេយ្យ (នរណាហ្ន៎ គប្បីដឹងហេតុ
នោះបាន) សេចក្តីថា នរណានឹងគប្បីដឹងហេតុនោះៗ ។ បទថា សីលវា
ហោតិ (ជាអ្នកមានសីល) បានដល់ រមែងមានសីល ដោយលោកិយ-
សីល ។ បទថា យត្ថស្ស តំ សីលំ (ជាការដែល... នៃសីលរបស់គេ)
សេចក្តីថា ដល់វិមុត្តិក្នុងព្រះអរហត្តហើយ សីល ក៏ឈ្មោះថា រលត់មិន
មានសល់ ។ ប្រការយុត្តិក្នុងសីលនោះ ក៏ពោលទុកហើយនោះឯង ។
ក្នុងអង្គទាំងពីរក្រៅពីនេះ អនាគាមិផល ឈ្មោះថា វិមុត្តិ ។

ក្នុងសូត្រទី ៥ នេះ ត្រាស់ដល់ព្រះអរហត្តតែម្យ៉ាង ។ ពាក្យដ៏
សេសក្នុងសូត្រទី ៥ នោះ ក៏គប្បីជ្រាបតាមន័យដែលពោលហើយចុះ ។

ចប់អដ្ឋកថា មិគសាលាសូត្រទី ៥

អង្គកថា អកព្វសូត្រទី ៦

ធម៌ ៣ ប្រការ មានក្នុងលោក

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទើបត្រាស់ដឹងក្នុងលោក

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អកព្វសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៦] ក្នុងអកព្វសូត្រនេះ មានសេចក្តីនិយាយហើយ ។

ចប់អង្គកថា អកព្វសូត្រទី ៦

អដ្ឋកថា កាកសូត្រទី ៧

អសទ្ធម្ម ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កាកសូត្រទី ៧ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៧] បទថា ធីសី (កម្មាតបង់) បានដល់ ជាសត្វកម្មាតនូវគុណ
 មិនអើពើដល់គុណរបស់បុគ្គលណាៗ សូម្បីគេយកដៃចាប់ ក៏រើសុះចេញ
 បន្ទាបង់ឧច្ចារៈស្រោចលើសីសៈ ។ បទថា បគព្ភា (ក្រអឺតក្រឡឹង)
 បានដល់ ប្រកបដោយសេចក្តីឃ្នើសឃ្នង គ្មានអៀនខ្មាស ។ តណ្ហា លោក
 ហៅថា តិទ្ធិណៈ ក្នុងបទថា តិទ្ធិណោ ប្រកបដោយតណ្ហានោះ ឬច្រើន
 ដោយសេចក្តីរង្រៀស ។ បទថា លុទ្ធោ ប្រែថា អាក្រក់ ។ បទថា
 អការុណិកោ (មិនមានករុណា) ប្រែថា គ្មានករុណា ។ បទថា ទុព្វលោ
 (គ្មានកម្លាំង) បានដល់ មិនមានកម្លាំង មានកម្លាំងតិច ។ បទថា ឌីរវតា
 (មានសំឡេងគ្រាវ) បានដល់ ហើរទៅហើយស្រែក ។ បទថា នេចយិកោ
 (សន្សំ) បានដល់ ធ្វើការសន្សំ ។

ចប់អដ្ឋកថា កាកសូត្រទី ៧

អដ្ឋកថា និគន្ធសូត្រទី ៨

អសទ្ធម្ម ១០ ប្រការ របស់ពួកនិគ្រន្ធ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង និគន្ធសូត្រទី ៨ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៨] ព្រះសូត្រនេះ មិនមានព្រះអដ្ឋកថាកែសេចក្តីទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា និគន្ធសូត្រទី ៨

អដ្ឋកថា អាយាតវត្ថុសូត្រទី ៩

អាយាតវត្ថុ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អាយាតវត្ថុសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៩] បទថា អដ្ឋានេ (ក្នុងទីមិនគួរ) បានដល់ ក្នុងទីមិនមែន

ហេតុ ។ ពិតហើយ ហេតុជាដើមថា គេបានប្រព្រឹត្តវត្ថុដែលមិនជាប្រយោជន៍

ដល់យើង ដូច្នោះ នឹងគប្បីបានក្នុងការប្រព្រឹត្តទៅរបស់វត្ថុ ដែលមានចិត្ត

ឬថា ក្នុងវត្ថុដែលមិនមានចិត្តជាដើម ថា ដង្កត់ឈើ ផ្កាំងថ្ម រមែងមិនមាន

ព្រោះដូច្នោះ អាយាតក្នុងសេចក្តីនេះ ទើបឈ្មោះថា អាយាតក្នុងទីមិន

មែនហេតុ ។ ពាក្យដ៏សេសគ្រប់កន្លែង មានសេចក្តីងាយហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា អាយាតវត្ថុសូត្រទី ៩

-១៧១- អាកង្វវគ្គដី ៣ អដ្ឋកថា អាយាតប្បដិវិនយសូត្រដី ១០

អដ្ឋកថា អាយាតប្បដិវិនយសូត្រដី ១០

ឧបាយជាគ្រឿងកម្ចាត់អាយាតវត្ថុ ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អាយាតប្បដិវិនយសូត្រដី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨០] ក្នុងសូត្រនេះ មិនមានព្រះអដ្ឋកថាកែសេចក្តីទេ ។

ចប់អដ្ឋកថា អាយាតប្បដិវិនយសូត្រដី ១០

ចប់អាកង្វវគ្គវណ្ណនាដី ៣

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាកែអត្ថ ០៧ សូត្រ

ថេរវគ្គវណ្ណនាទី ៤

អដ្ឋកថា វាហុនសូត្រទី ១

ព្រះតថាគតចេញចាកធម៌ ១០ ប្រការ

ឈ្មោះថា មានព្រះហឫទ័យប្រាសចាកដែនកិលេស

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង វាហុនសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨១] បទថា វិមរិយាទិកតេន (ប្រាសចាកដែនកិលេស) បានដល់

ទម្ងាយព្រំដែនកិលេស ហើយធ្វើមិនឲ្យមាន ។

ចប់អដ្ឋកថា វាហុនសូត្រទី ១

អដ្ឋកថា អានន្ទសូត្រទី ២

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ

និងចម្រើនលូតលាស់ក្នុងធម្មវិន័យនេះ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អានន្ទសូត្រទី ២ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨២] អានន្ទសូត្រទី ២ មានសេចក្តីនាយហើយ ។

ចប់អដ្ឋកថា អានន្ទសូត្រទី ២

អដ្ឋកថា បុណ្ណិយសូត្រទី ៣

ហេតុបច្ច័យ ១០ ប្រការ ព្រះធម្មទេសនា

ទើបប្រាកដដល់ព្រះតថាគត

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង បុណ្ណិយសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៣] បទថា នោ ច បយិរុបាសិតា (មិនចូលទៅអង្គុយជិត)

បានដល់ មិនទំនុកបម្រុង ។

ចប់អដ្ឋកថា បុណ្ណិយសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា ព្យាករណសូត្រទី ៤

ភិក្ខុលះធម៌ ១០ ប្រការ

ទើបចូលដល់ចម្រើនលូតលាស់ក្នុងធម្មវិន័យនេះ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ព្យាករណសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៤] បទថា ឈាយី សមាបត្តិកុសលោ (អ្នកបានឈាន ឈ្នួស
 ក្នុងសមាបត្តិ) បានដល់ បុគ្គលដល់ព្រមដោយឈានទាំងឡាយ និងជា
 អ្នកឈ្នួសក្នុងសមាបត្តិ ។ បទថា ឥរិណំ (ភាពជាបុគ្គលទទេ) បានដល់
 គ្មានប្រយោជន៍ ។ បទថា វិចិនំ (មិនមានគុណ) បានដល់ ការបែក
 អំពីគុណ មិនមានអ្វីជាគុណ ។ ន័យមួយទៀត ប្រៀបដូចជាចូលដល់
 ព្រៃធំ ហៅថា ឥរិណៈ និងព្រៃធំ ហៅថា វិចិណៈ ។ បទថា អនយំ
 ប្រែថា សេចក្តីមិនចម្រើន ។ បទថា ព្យសនំ ប្រែថា សេចក្តីវិនាស ។
 បទថា អនព្យសនំ ប្រែថា សេចក្តីមិនចម្រើន និងសេចក្តីវិនាស ។
 បទថា កី នុ ខោ ប្រែថា ព្រោះហេតុអ្វី ។

ធម្មកថា កត្តិសូត្រទី ៥

ភិក្ខុលៈធម៌ ១០ ប្រការ

ទើបចូលដល់ចម្រើនលូតលាស់ក្នុងធម្មវិន័យនេះ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កត្តិសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៥] បទថា កត្តិ ហោតិ វិកត្តិ (ជាអ្នកមានប្រក្រតីពោលអួត)

បានដល់ ជាអ្នកមានប្រក្រតីនិយាយ មានប្រក្រតីនិយាយអួតអាង ចេះ

តែនិយាយឲ្យតែបាន ។ បទថា ន សតតការី (មិនប្រឹងប្រែងធ្វើសេចក្តី

ព្យាយាម) បានដល់ មិនធ្វើឲ្យជាប់តគ្នា ។

ចប់អដ្ឋកថា កត្តិសូត្រទី ៥

អដ្ឋកថា អញ្ញសូត្រទី ៦

ភិក្ខុលះធម៌ ១០ ប្រការ

ទើបចូលដល់ចម្រើនលូតលាស់ក្នុងធម្មវិន័យនេះ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អញ្ញសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៦] បទថា អធិមានិកោ (មានការសំគាល់ខុស) បានដល់

ប្រកបដោយការសម្គាល់ថា សម្រេចហើយក្នុងធម៌ដែលមិនទាន់សម្រេច ។

បទថា អធិមានសច្ចោ (សម្គាល់ខុសក្នុងសច្ចៈ) បានដល់ សម្គាល់ថា

សម្រេចហើយ ទើបពោលដោយសច្ចៈ ។

ចប់អដ្ឋកថា អញ្ញសូត្រទី ៦

អដ្ឋកថា អធិករណសូត្រទី ៧

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ

មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អធិករណសូត្រទី ៧ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៧] បទថា អធិករណិកោ ហោតិ (ជាអ្នកធ្វើអធិករណ៍)

បានដល់ ជាអ្នកធ្វើអធិករណ៍ ។ បទថា ន បិយតាយ (មិន...ជាទី

ស្រឡាញ់) បានដល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីជាទីស្រឡាញ់ ។ បទថា ន

គរុតាយ (មិន... ជាទីគោរព) បានដល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីគរុ

គោរព ។ បទថា ន សាមញ្ញាយ (មិន... ជាសមណៈ) បានដល់ មិន

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាសមណធម៌ ។ បទថា ន ឯកីកាវាយ (មិន...

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពជាបុគ្គលម្នាក់ឯង) បានដល់ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី

មិនមានចន្លោះ ។ បទថា ធម្មានំ ន និសាមកជាតិកោ (ជាអ្នកមិន

ពិចារណាធម៌ទាំងឡាយ) បានដល់ ជាអ្នកមិនពិចារណាលោកុត្តរធម៌ ៨

ជាអ្នកមិនចងចាំ ។ បទថា ន បដិសល្លានោ (ជាអ្នកមិនការព្រូនសម្លៀក)

បានដល់ ជាអ្នកមិនពួនសម្ងំ ។ បទថា សាថយ្យានិ (ការអ្នតអាណ) បានដល់ មានអំនួត ។ បទថា កុដេយ្យានិ (កោង) បានដល់ មានការកោង ។ បទថា ជិម្ហយ្យានិ (មិនត្រង់) បានដល់ មានការមិនទៀងត្រង់ ។ បទថា វង្កេយ្យានិ (រៀច) បានដល់ មានការរៀច ។

អដ្ឋកថា ព្យសនសូត្រទី ៨

ភិក្ខុពោលទោសព្រះអរិយៈ

គប្បីដល់នូវសេចក្តីវិនាស ១០ យ៉ាង

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ព្យសនសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៤៤] ក្នុងបទថា អក្កោសកបរិកាសកោ អរិយុបវាទី សព្វហ្មចារីនំ

(ដេរប្រទេចសព្វហ្មចារីទាំងឡាយ ពោលទោសព្រះអរិយៈ) នេះ គប្បីប្រកប
សព្វហ្មចារី បទ ជាមួយ អក្កោសក បទ និង បរិកាសក បទ ថា ជា
អ្នកដេរប្រទេចសព្វហ្មចារី ជាអ្នកផ្តាសាសព្វហ្មចារី ។ បុគ្គលពោល
ប្រទូស្តដោយអន្តិមវត្ថុថា យើងនឹងសម្លាប់គុណរបស់ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ
រមែងឈ្មោះថា អរិយុបវាទី ។ បទថា សទ្ធម្មស្ស ន វោទាយន្តិ (ព្រះ
សទ្ធម្មរបស់ភិក្ខុនោះ រមែងមិនបរិសុទ្ធ) សេចក្តីថា ព្រះសទ្ធម្ម គឺ សាសនា
ដែលរាប់បានថា ជាត្រៃសិក្ខារបស់ភិក្ខុនោះ រមែងមិនដល់សេចក្តីផ្សេងផង ។
រោគប្តុណ្ណោះ គប្បីជ្រាបថា អាតន្តៈ ដូច្នោះ ព្រោះធ្វើឲ្យជីវិតលំបាក ក្នុង
បទថា រោគាតន្តំ នេះ ។

ចប់អដ្ឋកថា ព្យសនសូត្រទី ៨

អដ្ឋកថា កោកាលិកសូត្រទី ៩

កោកាលិកភិក្ខុពោលអាយាត

ព្រះសាវ័បុត្ត និងព្រះមហាមោគ្គល្លាន

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កោលិកសូត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៧] បទថា កោកាលិកោ ភិក្ខុ យេន ភគវា តេនុបសន្តមិ

(ភិក្ខុឈ្មោះថា កោកាលិកៈ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគដល់ទីប្រថាប់)

សេចក្តីថា ភិក្ខុកោកាលិកៈនេះ គឺ នរណា និងហេតុអ្វីទើបចូលទៅគាល់ ។

បានឮមកថា កោកាលិកភិក្ខុនេះ ជាបុត្ររបស់កោកាលិកសេដ្ឋី ក្នុងនគរ

កោកាលិកៈ រដ្ឋកោកាលិកៈ បួសហើយ នៅប្រថាប់ក្នុងវិហារដែលបិតា

សាងទុក ។ តែភិក្ខុដែលជាសិស្សរបស់ព្រះទេវទត្ត ឈ្មោះថា ចូឡកោ-

កាលិកៈ ។ ក៏កោកាលិកៈបុត្រព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថា មហាកោកា-

លិកៈ ។ ក៏កាលព្រះមានព្រះភាគប្រថាប់នៅក្រុងសាវត្ថី ព្រះអគ្គសាវក

ទាំងពីរ ក៏ចារិកទៅក្នុងជនបទព្រមទាំងភិក្ខុប្រមាណ ៥០០ រូប កាលថ្ងៃ

ជិតចូលវស្សា បំណងនឹងនៅដោយស្ងាត់ ទើបបញ្ជូនភិក្ខុទាំងនោះត្រឡប់

ឲ្យត្រឡប់វិញ ខ្លួនលោកកាន់បាត្រ និងចំរើទៅកាន់នគរនោះ ក្នុងជនបទ
 នោះ លុះដល់វិហារនោះ ក៏ទៅកាន់វិហារនោះ ។ ក្នុងវិហារនោះ ព្រះ
 កោកាលិកៈក៏ធ្វើវត្ថុបដិបត្តិដល់ព្រះអគ្គសាវ័កទាំងពីរនោះ ព្រះអគ្គសាវ័ក
 ក៏សម្មោទនាទីនឹងព្រះកោកាលិកៈនោះ ទទួលថា អ្នកមានអាយុ យើងនឹង
 នៅទីនេះ ៣ ខែ លោកកុំប្រាប់រឿងរបស់យើងដល់នរណាៗ ហើយក៏នៅ
 ចាំវស្សា លុះចាំវស្សាហើយ ក៏បវារណាក្នុងថ្ងៃបវារណា ក៏ប្រាប់លា
 កោកាលិកៈភិក្ខុថា អ្នកមានអាយុ យើងនឹងទៅ ។ កោកាលិកៈភិក្ខុពោល
 ថា អ្នកមានអាយុ នៅមួយថ្ងៃទៀតចុះ ថ្ងៃស្អែកនេះសឹមទៅ ។ ស្អែក
 ឡើង ក៏ចូលព្រះនគរប្រាប់មនុស្សម្នាទាំងឡាយថា អ្នកមានអាយុ អ្នកមិន
 ដឹងទេថា ព្រះអគ្គសាវ័កទាំងពីរមកនៅក្នុងទីនេះ នរណាៗ នឹងមិននិមន្ត
 លោកដោយបច្ច័យខ្លះឬ ។ អ្នកនគរទើបពោលថា លោកម្ចាស់ ព្រះថេរៈ
 នៅទីណា ហេតុអ្វីលោកមិនប្រាប់ពួកយើង ។ កោកាលិកៈភិក្ខុពោលថា
 អ្នកមានអាយុ នឹងត្រូវប្រាប់ដូចម្តេច ពួកលោកមិនឃើញព្រះថេរៈ ២ រូប
 អង្គុយនៅលើថេរាអាសនៈទេ ទោះឯងជាព្រះអគ្គសាវ័ក ។ អ្នកនគរទាំង

នោះ ប្រញាប់ប្រញាល់ប្រជុំ រូបរួមទឹកដោះថ្លា ទឹកឃ្មុំជាដើម និងសំពត់
ធ្វើថវីរទាំងឡាយ ។

កោកាលិកភិក្ខុគិតថា ព្រះអគ្គសាវ័កមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិចដ៏ក្រៃ-
លែង និងមិនត្រេកអរលាក់ដែលកើតឡើងដោយបយុត្តភាព (វាចានិយាយ
បញ្ចិតបញ្ចៀងដើម្បីលាក់) កាលលោកមិនត្រេកអរ ក៏នឹងប្រាប់ថា ឲ្យដល់
ភិក្ខុប្រចាំវត្ត ដូច្នោះ ហើយទើបឲ្យគេកាន់លាក់នោះទៅកាន់សំណាក់របស់
ព្រះថេរៈ ។ ព្រះថេរៈឃើញហើយ ក៏បដិសេធថា បច្ច័យមិនសមគួរដល់
យើង ទាំងមិនសមគួរដល់កោកាលិកភិក្ខុ ដូច្នោះ ហើយក៏ត្រឡប់ទៅ ។
កោកាលិកភិក្ខុកើតអាយាតថា អ្វីហ្ន៎ ព្រះអគ្គសាវ័ក កាលខ្លួនឯងមិនទទួល
ក៏មិនឲ្យដល់យើង ហើយចៀសចេញទៅ ។ ព្រះអគ្គសាវ័កទាំងពីរនោះ
មកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ថ្វាយបង្គំហើយ ក៏នាំបរិស័ទរបស់ខ្លួនចារិកទៅ
កាន់ជនបទទៀត ត្រឡប់មកកាន់នគរនោះ ក្នុងរដ្ឋនោះឯង តាមលំដាប់
ពួកអ្នកក្រុងចាំព្រះថេរៈបាន ក៏ចាត់ចែងទាន ព្រមបរិក្ខារ សាងមណ្ឌប
កណ្តាលព្រះនគរថ្វាយទាន ហើយបង្ហាន់បរិក្ខារថ្វាយព្រះថេរៈ ។ ព្រះថេរៈ

ក៏ប្រគល់ដល់ភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះកោកាលិកៈឃើញដូចនោះគិតថា ព្រះអគ្គសាវកនេះ ពីមុនជាអ្នកប្រាថ្នាតិច ឥឡូវនេះក្លាយជាអ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នា អាក្រក់ ប្រហែលកាលមុននឹងធ្វើជាអ្នកប្រាថ្នាតិច សន្តោស និងស្ងប់ស្ងាត់ ទើបចូលទៅរកព្រះថេរៈ ពោលថា អ្នកមានអាយុ ពួកលោកពីមុនធ្វើដូចជាអ្នកប្រាថ្នាតិច តែឥឡូវនេះ ក្លាយជាភិក្ខុអាក្រក់ហើយ គិតថា ចាំយើងនឹងទម្លាយទីពឹងរបស់ព្រះថេរៈទាំងនោះ ទើបប្រញាប់ចេញទៅ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ ភិក្ខុកោកាលិកៈនេះ គប្បីជ្រាបថា ចូលទៅគាល់ព្រោះហេតុនេះ ។

ព្រះមានព្រះភាគ ឃើញកោកាលិកភិក្ខុនោះមកដោយរលះរលាំង ទ្រង់ពិចារណាក៏ជ្រាបថា ភិក្ខុនេះ មកដើម្បីប្រាថ្នានឹងដេរព្រះអគ្គសាវក តថាគតនឹងហាមបានទេហ្ន៎ ទ្រង់ឃើញថា ហាមមិនបាន លោកធ្វើខុសក្នុងព្រះថេរៈទាំងពីរមកហើយ នឹងកើតក្នុងបទុមនរកតែម្យ៉ាង ទ្រង់ហាមដល់ ៣ ដងថា កុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ ដើម្បីទ្រង់ដោះវាទៈដែលថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបថា កោកាលិកភិក្ខុតិះដៀលព្រះសារីបុត្រ និងមោគ្គល្លាន

ហើយ ទ្រង់ក៏មិនហាម និងដើម្បីនឹងទ្រង់សម្តែងថា អរិយុបវាទមានទោស
ច្រើន ។ បទថា មាហេវំ ក្នុងបទនោះ ប្រែថា កុំពាលយ៉ាងនេះឡើយ ។

បទថា សទ្ធាយិកោ (ជាទីតាំងនៃសទ្ធា) បានដល់ ហៅការជឿ
នាំមកដែលសេចក្តីជ្រះថ្លា ឬមានវាចាដែលគួរជឿបាន ។ បទថា បច្ចយិកោ
(ជាអ្នកមានព្រះពុទ្ធវចនៈដែលខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីជឿបាន) បានដល់ មានវាចា
ដែលគួររាប់អាន ។ បទថា បក្កាមិ (ចៀសចេញទៅ) បានដល់ ត្រូវ
អានុភាពរបស់កម្មជាសំត្រឿនក៏ចៀសចេញទៅ ។ ពិតហើយ កម្មដែល
ដល់ឱកាសហើយ អ្វីៗ ក៏ហាមមិនបាន ។ បទថា អចិរបក្កន្តស្ស ប្រែថា
ចៀសចេញទៅមិនយូរ ។

បទថា សព្វា កាយោ ផុដ្ឋា អហោសិ (រាងកាយមាន... ពេញ
ខ្លួន) សេចក្តីថា ទូទាំងខ្លួនមិនរៀរឱកាសត្រឹមតែចុងសក់ ក៏បានត្រូវពង
បែកទាំងឡាយជ្រែកឆ្អឹងផុសឡើង ។ ក៏ព្រោះហេតុដែលកម្មបែបនោះ មិន
អាចឲ្យវិបាកចំពោះព្រះភ័ក្ត្រព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ដោយពុទ្ធានុភាព ក៏រមែង
ឲ្យផលល្អមពេលផុតអំពីឧបចារៈទីតាល់ ដូច្នោះ ពងបែកទាំងឡាយទើប

ផុសឡើង កាលកោកាលិកភិក្ខុនោះចៀសទៅមិនយូរ ។ បទថា កឡាយ-
កមត្តិយោ ប្រែថា ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែកខ្មៅ ។ បទថា វេលុវសរោដុកមត្តិយោ
ប្រែថា ប៉ុន្តែផ្លែព្នៅខ្ចី ។ បទថា បភិជ្ជីសុ ប្រែថា បែកហើយ ។ កាល
ពង្សបែកទាំងនោះបែកហើយ ទូទាំងខ្លួនក៏បានដូចជាខ្នុរទុំ ។ កោកាលិកភិក្ខុ
នោះ មានខ្លួនដែលឆ្អិនហើយ ដេកលើស្នឹកចេក ជិតស៊ីមទ្វារព្រះជេតពន
ដូចត្រីលេបថ្នាំពិស ។ គ្រានោះ មនុស្សទាំងឡាយដែលមកស្តាប់ធម៌
ក៏នាំគ្នានិយាយថា ឱ! កោកាលិកៈ ឱ! កោកាលិកៈ ធ្វើមិនត្រូវឡើយ
អាស្រ័យមាត់របស់ខ្លួនតែម្យ៉ាង ក៏ដល់នូវសេចក្តីរឿនរលួយ ។ អារក្ខ-
ទេវតាទាំងឡាយ ស្តាប់សំឡេងរបស់មនុស្សទាំងនោះ ក៏បានធ្វើសំឡេង
តិះដៀល ។ អាកាសទេវតាស្តាប់អារក្ខទេវតា ក៏តិះដៀល ដូច្នោះដូចគ្នា
ហេតុនោះ ទើបកើតសំឡេងតិះដៀលតែមួយ ដោយឧបាយយ៉ាងនេះ ដរាប
ដល់អកនិដ្ឋកថា ។

បទថា តុទិ បានដល់ ឧបជ្ឈាយ៍របស់ព្រះកោកាលិកៈ ឈ្មោះ
តុទិត្តរៈ សម្រេចអនាគាមិផល កើតក្នុងព្រហ្មលោក ។ លោកបានឮសំឡេង

តិះដៀលតាំងពីកម្មដ្ឋកទេវតា.តៗ គ្នា ដរាបដល់ព្រហ្មលោក គិតថា
កោកាលិកៈ ពោលបង្គាប់ព្រះអគ្គសាវកដោយអន្តិមវត្ថុ ធ្វើកម្មមិនត្រូវ
ក៏គិតថា គួរអាណិត កាលយើងឃើញគេ ក៏ចូរកុំវិនាសឡើយ ចាំយើង
នឹងប្រៀនប្រដៅគេ ដើម្បីឲ្យចិត្តជ្រះថ្លាក្នុងព្រះអគ្គសាវកទាំងពីរ ដូច្នោះ
ហើយទើបមកឈរចំពោះមុខកោកាលិកៈភិក្ខុនោះ ។ លោកសំដៅយក
តុទិព្រហ្មនោះ ទើបពោលពាក្យនេះថា ។ តុទិបច្ចេកព្រហ្ម ។

បទថា បេសលា ប្រែថា ជាអ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ។ ព្រះ
កោកាលិកៈដេកបើកភ្នែកទាំងស្រែវាំង ពោលយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុ
លោកជានរណា ។ បទថា បស្ស យាវព្វ តេ (លោកចូរឃើញ...
របស់លោកដែលមានហើយ) សេចក្តីថា ព្រះកោកាលិកៈពោលថា ចូរ
មើល លោកធ្វើកំហុសមានប្រមាណប៉ុណ្ណា កាលមិនឃើញខ្មោចក្បាល
ធំ ត្រង់ថ្នាំរបស់ខ្លួន សម្គាល់ថា គប្បីជាសំត្រៀមយើងដែលមានចំណែក
ប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃឬ ។

គ្រានោះ តុទិព្រហ្មដឹងថា កោកាលិកៈនេះមិនពេញចិត្ត នឹងមិនជឿ

នរណាៗ ដូចត្រីដែលលេបថ្នាំពិស ទើបពោលនឹងកោកាលិកៈនោះថា
បុរិសស្ស ហិ ជាដើម ។ បទថា កុធារី (ប្តីវ័ថៅ) ក្នុងគាថានោះ បាន
ដល់ វាចាគ្រោតគ្រោតដូចកាប់ដោយប្តីវ័ថៅ ។ បទថា ធីន្ទតិ (កាត់)
បានដល់ រមែងកាត់ដែលឫសនោះឯង ពោលគឺ កុសលមូល ។ បទថា
និទ្ទិយំ (អ្នកដែលគួរតិះដៀល) បានដល់ បុគ្គលទ្រុស្តសីលដែលគប្បី
តិះដៀល ។ បទថា បសំសតិ (សរសើរ) បានដល់ សរសើរប្រយោជន៍
ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបពោលថា ព្រះខ័ណ្ឌស្រព ។ បទថា តំ វា និទ្ទតិ យោ
បសំសិយោ (ឬតិះដៀលបុគ្គលដែលគួរសរសើរ) សេចក្តីថា ឬថា បុគ្គល
ណាដែលគេគប្បីសរសើរជាព្រះខ័ណ្ឌស្រព កោកាលិកៈនេះ ក៏ទៅជាចោទ
បុគ្គលនោះដោយអន្តិមវត្ថុ ពោលថា ភិក្ខុនេះទ្រុស្តសីល ។

បទថា វិចិទាតិ មុខន សោ កលី (បុគ្គលនោះឈ្មោះថាសន្សំ
ទុក្ខដោយច្រើន) សេចក្តីថា បុគ្គលនោះឈ្មោះថា សន្សំសេចក្តីខុសនោះ
ដោយមាត់ ។ បទថា កលិនា តេន (ព្រោះទោសនោះ) សេចក្តីថា
រមែងមិនជួបសេចក្តីសុខព្រោះទោសនោះ ។ ពិតហើយ ការសរសើរអ្នក

ដែលគួរតិះដៀល និងការតិះដៀលអ្នកដែលគួរសរសើរ មានវិបាកស្មើគ្នា ។

បទថា សព្វស្សាបិ សហាបិ អត្តនា (ដោយខ្លួនឯងរហូតអស់ទាំងខ្លួន)

សេចក្តីថា ឈ្មោះថា ការចាញ់ទ្រព្យក្នុងវិល្ល័យក្នុងទាំងឡាយណា ដោយ

ទ្រព្យរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងខ្លួន ការចាញ់ទ្រព្យយ៉ាងនេះ ជាទោសតិចតួច ។

បទថា យោ សុគតេសុ (បុគ្គល... ក្នុងព្រះអរិយៈដែលប្រព្រឹត្តទៅល្អ

ហើយ) សេចក្តីថា បុគ្គលណាគិតប្រទូស្តក្នុងបុគ្គលដែលបដិបត្តិល្អ ការ

គិតប្រទូស្តរបស់បុគ្គលនោះ នេះមានទោសច្រើនជាងទោសនោះ ។

ឥឡូវនេះ តុទិព្រហ្មកាលនឹងសម្តែងថា សេចក្តីគិតប្រទូស្តនោះ

មានទោសច្រើនជាង ទើបពោលពាក្យថា សតំ សហស្សានំ (១០០.០០០)

ជាដើម ។ បទថា សតំ សហស្សានំ (១០០.០០០) បានដល់ មួយសែន

ដោយការរាប់និរត្តុទៈ ។ បទថា ឆត្តិស (៣៦) បានដល់ ៣៦ និរត្តុទៈ

ទៀត ។ បទថា បញ្ច ច (និង ៥) បានដល់ ៥ អត្តុទៈ ដោយការ

រាប់អត្តុទៈ ។ បទថា យមរិយគរហី (តិះដៀលព្រះអរិយៈ) សេចក្តីថា

អ្នកតិះដៀលព្រះអរិយៈ រមែងចូលដល់នរកណា នោះជាប្រមាណនៃអាយុ

ក្នុងនរកនោះ ។ បទថា កាលមកាសិ (បានធ្វើកាលៈ) សេចក្តីថា ក៏
ស្លាប់ កាលឧបជ្ឈាយ៍ចៀសចេញទៅ ។

បទថា បទុមនិរយំ (បទុមនរក) សេចក្តីថា ឈ្មោះថា បទុមនរក
ដែលផ្សេងរមែងមិនមាន ។ តែកើតក្នុងកន្លែងមួយ ក្នុងអវិច្ឆិមហានរក
នុ៎ះឯង ។ ក៏ពាក្យថា វិសតិខារិកោ (២០ ខារី) មានអធិប្បាយថា ៤
បត្តៈ ដោយបត្តៈរបស់អ្នកដែលមគធៈ ជា ១ បត្តៈ ក្នុងដែលកោសល ,
៤ បត្តៈដោយបត្តៈនោះ ជា ១ អាឡុកៈ , ៤ អាឡុកៈ ជា ១ ទោណៈ ,
៤ ទោណៈ ជា ១ មានិកា , ៤ មានិកៈ ជា ១ ខារី , ទើបជា ២០
ខារី ដោយខារីនោះ ។ បទថា តិលវាហោ (រទេល្យ) បានដល់ រទេ
ដឹកគ្រាប់ល្វ ដែលជាគ្រាប់ល្វដ៏ល្អរបស់អ្នកដែនមគធៈ ។

បទថា អពុទោ និរយោ (អពុទនរក) សេចក្តីថា នរកឈ្មោះ
អពុទៈ ដែលផ្សេងនោះរមែងមិនមាន ។

ក៏ពាក្យថា អពុទៈនេះ ជាឈ្មោះទឹកកន្លែងដែលសត្វគប្បីរោះ ដោយ
ការរាប់អពុទនរកក្នុងអវិច្ឆិមហានរកនោះឯង ។ សូម្បីក្នុងនរកឈ្មោះថា និរពុទៈ

ជាដើម ក៏ន័យនេះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងនរកទាំងនេះ គប្បីជ្រាបដោយ
ការរាប់ឆ្នាំយ៉ាងនេះ ។

ដូចជា ១០០ វ័សន ជា ១ កោដិ យ៉ាងណា ១០០ វ័សនកោដិ
ឈ្មោះថា ១ បកោដិ ក៏ដូច្នោះ , ១០០ វ័សនបកោដិ ឈ្មោះថា ១
កោដិបកោដិ ។ ១០០ វ័សនកោដិបកោដិ ឈ្មោះថា ១ នហុត ។ ១០០
វ័សននហុត ជា ១ និន្ទហុត , ១០០ វ័សននិន្ទហុត ជា ១ អព្ភទៈ ។
យកអព្ភទៈនោះគុណនឹង ២០ ជា និរព្ភទៈ ។ ក្នុងគ្រប់បទក៏ន័យនេះឯង ។

អដ្ឋកថា ពលសូត្រទី ១០

កម្លាំងរបស់ព្រះទីណាស្រព ១០ ប្រការ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ពលសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨០] គប្បីជ្រាបដោយន័យដែលពោលទុកហើយ ក្នុងខាងក្រោយ

នោះឯង ។ ពាក្យដ៏សេសក្នុងគ្រប់បទ ងាយហើយនោះឯង ។

ចប់អដ្ឋកថា ពលសូត្រទី ១០

ចប់ថេរវគ្គវណ្ណនាទី ៤

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាតែអត្ថ ០៨ សូត្រ

ឧទាសកវគ្គវណ្ណនាទី ៥

អដ្ឋកថា កាមកោតិសូត្រទី ១

កាមកោតិបុគ្គល ១០ ពួក

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កាមកោតិសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[៩១] បទថា សាហសេន (ការកំហែងសង្កត់សង្កិន) បានដល់

កម្មដែលគ្រោតគ្រោត ។

ចប់អដ្ឋកថា កាមកោតិសូត្រទី ១

អដ្ឋកថា ចេស្សត្រងី ២

កាមកោតិបុគ្គល ១០ ពួក

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កាមកោតិសូត្រទី ១ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨២] បទថា ភយានិ (ភ័យ) បានដល់ ភ័យ គឺ សេចក្តីតក់-
 ស្ម័គ្រនៃចិត្ត ។ បទថា វេរានិ (រៀរ) បានដល់ រៀរចាកអកុសល និង
 រៀរចាកបុគ្គល ។ បទថា អរិយោ ចស្ស ញាយោ (ក៏ញាយ្យធម៌ដែល
 ជាអរិយៈ) បានដល់ មគ្គព្រមទាំងវិបស្សនា ។ បទថា ឥតិ ឥមស្មី សតិ
 ឥទំ ហោតិ (កាលវត្ថុនេះមាន វត្ថុនេះទើបមាន... យ៉ាងនេះ) សេចក្តីថា
 កាលហេតុ មានអវិជ្ជាជាដើមនេះមាន ផលមានសង្ខារជាដើម ទើបមាន ។
 បទថា ឥមស្សុប្បទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ (ព្រោះវត្ថុនេះកើត វត្ថុនេះទើបកើត)
 សេចក្តីថា សហជាតប្បច្ច័យណាមានហើយ ព្រោះការកើតឡើងនៃសហ-
 ជាតប្បច្ច័យនោះ ផលក្រៅពីនេះ ឈ្មោះថា រមែងកើត ។ បទថា ឥមស្មី
 អសតិ (កាលវត្ថុនេះមិនមាន) សេចក្តីថា កាលហេតុមានអវិជ្ជាជាដើម មិន
 មាន ផលមានសង្ខារជាដើម ក៏មិនមាន ។

-១៩៥- ឧទាសករក្នុងដី ៥ អដ្ឋកថា វេរសូត្រដី ២

បទថា ឥមស្ស និរោធា (ព្រោះវត្ថុនេះរលត់) សេចក្តីថា ព្រោះការ
មិនប្រព្រឹត្តទៅនៃហេតុ ការមិនប្រព្រឹត្តទៅនៃផលក៏មាន ។

ចប់អដ្ឋកថា វេរសូត្រដី ២

អដ្ឋកថា ទិដ្ឋិសូត្រទី ៣

អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋីប្រាប់ទិដ្ឋិរបស់ខ្លួន

ដល់អញ្ញតិរិយ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ទិដ្ឋិសូត្រទី ៣ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៣] បទថា សណ្តបេសុំ (ឲ្យឈប់) បានដល់ ញ៉ាំងឥរិយាបថ ខ្លះ ពាក្យនិយាយខ្លះ ឲ្យឈប់ ។ បទថា អប្បសទ្ធិវិនីតា (បានទទួល ការណែនាំដោយសំឡេងស្រាល) បានដល់ អ្នកដែលព្រះសាស្តាទ្រង់មាន ព្រះសូរសៀងតិច ត្រាស់តែល្មមប្រមាណ ទ្រង់ណែនាំហើយ ។ បទថា បរយោសច្បច្ចយា វា (ឬព្រោះយោសនារបស់អ្នកដទៃជាបច្ច័យ) បាន ដល់ ឬថា ព្រោះពាក្យរបស់បុគ្គលដទៃជាហេតុ ។ បទថា ចេតយិតា (ដែលបច្ច័យឲ្យកើតឡើងហើយ) បានដល់ បច្ច័យកំណត់ហើយ ។ បទថា មន្ត្តកូតា (អៀនខ្មាស) បានដល់ តូចចិត្ត អស់អំណាច ។ បទថា បត្តខន្ធា ប្រែថា ឱន.ក ។ បទថា សហធម្មេន (ត្រូវតាមធម៌) បានដល់ ដោយពាក្យដែលមានហេតុ មានការណ៍ ។

ចប់អដ្ឋកថា ទិដ្ឋិសូត្រទី ៣

អដ្ឋកថា វដ្តិយសូត្រទី ៤

វដ្តិយមាហិតគហបតី ញាំញីអញ្ញតិរិយបរិព្វាជក

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង វដ្តិយសូត្រទី ៤ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៤] គហបតីមានឈ្មោះយ៉ាងនេះថា វដ្តិយមាហិតៈ ។ បទថា សព្វំ តបំ (តបៈទាំងឡាយ) សេចក្តីថា មានការធ្វើកិច្ចដែលធ្វើបាន លំបាក ជាតបៈគ្រប់យ៉ាង ។ បទថា សព្វំ តបស្សី (អ្នកមានតបៈទាំងអស់) បានដល់ អ្នកអាស្រ័យតបៈគ្រប់យ៉ាង ។ បទថា លូខាជីវី (អ្នកដែល ចិញ្ចឹមជីវិតដោយអាការសៅហ្មង) បានដល់ ប្រកបរឿយៗ នូវការចិញ្ចឹម ជីវិតដោយការធ្វើកិច្ចដែលធ្វើបានលំបាក ។ បទថា គារយ្ហំ ប្រែថា អ្នក គួរតិះដៀល ។ បទថា បសំសិយំ ប្រែថា អ្នកគួរសរសើរ ។ បទថា វេនយិកោ (ជាអ្នកណែនាំ) បានដល់ អ្នកដែលខ្លួនឯងមិនបានណែនាំ តែ បុគ្គលដទៃណែនាំ ។ បទថា អប្បញ្ញត្តិកោ (ជាអ្នកមិនមានបញ្ញត្តិ) សេចក្តី ថា មិនអាចបញ្ញត្តិវត្ថុណាៗ ។ ន័យមួយទៀត បទថា វេនយិកោ (ជា អ្នកណែនាំក្នុងផ្នូរវិនាស) បានដល់ ជាអ្នកនាំសត្វឲ្យវិនាស ។ បទថា

អប្បញ្ញត្តិកោ (ជាអ្នកមិនមានបញ្ញា) បានដល់ បញ្ញត្តិព្រះនិព្វានដែលមិន
ប្រចក្ស មិនអាចបញ្ញត្តិវត្ថុណាៗ ក្នុងសស្សតទិដ្ឋិជាដើម ។ បទថា ន
សោ ភគវា វេនយិកោ (ព្រះមានព្រះភាគនោះ មិនមែនជាបុគ្គលណែនាំ
ក្នុងផ្លូវវិនាស) សេចក្តីថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ដឹងតាមសេចក្តីពិត
យ៉ាងនេះ ទ្រង់បញ្ញត្តិកុសល និងអកុសល មិនមែនអ្នកដទៃគប្បីណែនាំ
មិនមែនអ្នកដទៃឲ្យសិក្សា អធិប្បាយថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មិនមែននាំ
សត្វឲ្យវិនាស ទ្រង់ណែនាំដោយល្អ ទ្រង់ឲ្យសិក្សាដោយល្អ ទ្រង់ណែនាំ
សត្វ ព្រោះទ្រង់បញ្ញត្តិធម៌ដែលទ្រង់អាស្រ័យបញ្ញត្តិប្រកបដោយសតិ ។
លោកសម្តែងថា ការបញ្ញត្តិរបស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ ជាការបញ្ញត្តិដែល
ល្អនោះឯង ។

បទថា វិមុត្តិ វិមុច្ចតោ អកុសលា ធម្មា (កាលបុគ្គលរួចផុត
ចាកការរួចផុតអកុសលធម៌ទាំងឡាយ) សេចក្តីថា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ
ឈ្មោះថា វមែនចម្រើនដល់ចិត្តដែលបង្កើនទៅកាន់អធម្មតិ គឺ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ។
ទ្រង់សំដៅយកប្រការនោះ ទើបត្រាស់ពាក្យនេះ ។ តែការរួចផុតនៃចិត្ត

-១៩៩- ឧទាសករក្នុង ៥ អដ្ឋកថា វដ្តិយសូត្រដី ២

ក្នុងព្រះសាសនា រមែងមិនស្ទុះទៅកាន់សង្ខតធម៌ ព្រោះហេតុនោះ វិមុត្តិ

ការរួចផុត ទើបជាបច្ច័យដល់កុសលធម៌ប៉ុណ្ណោះ ។

ចប់អដ្ឋកថា វដ្តិយសូត្រដី ២

ឧដ្ឋកថា ឧត្តិយសូត្រទី ៥

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សម្តែងធម៌ដល់សាវក

ដើម្បីសេចក្តីដឹងដ៏ក្រៃលែង

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ឧត្តិយសូត្រទី ៥ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧៥] បទថា តុណ្ហី អហោសិ (ទ្រង់នៅស្ងៀម) សេចក្តីថា
 ឧត្តិយបរិព្វាជកតាំងនៅក្នុងសត្វបលទ្ធិ (លទ្ធិថាមានសត្វ) ទើបសួរក្នុង
 ប្រការដែលមិនគួរសួរ ហេតុនោះទើបទ្រង់គង់ស្ងៀម ។ បទថា សព្វ
 សាមុក្កុសិកំ វត មេ (ត្រូវយើង... ចំពោះមុខ) សេចក្តីថា ព្រះសមណ
 គោតមត្រូវយើងសួរដោយពាក្យសួរដ៏ខ្ពស់ ក្នុងបណ្តាពាក្យសួរគ្រប់យ៉ាង
 ក៏ទ្រង់ស្ងៀមមិនតប គង់នឹងមិនអាច មិនអាចនឹងតបដោយពិត ព្រោះ
 ហេតុនោះ លោកកុំមានការឃើញអាក្រក់ៗ ដូចដែលពោលមកនេះឡើយ ។
 បទថា តទស្ស (នោះនឹងគប្បីប្រព្រឹត្តទៅ) បានដល់ ទិដ្ឋិនោះ គប្បីកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះ ។

បទថា បច្ចុទ្ធិមំ (ដែលតាំងនៅជាយដែន) សេចក្តីថា ព្រោះហេតុ

ដែលប៉ម និងកំផែងជាដើម របស់នគរក្នុងមជ្ឈិមប្រទេសរឹងមាំ ឬមិនរឹងមាំ ឬថា មិនជាទីដែលចោរក៏យឡាចដោយប្រការទាំងពួង ដូច្នោះ ទ្រង់មិន កាន់យកប្រការនោះ ទើបត្រាស់ថា **នគរដែលតាំងនៅជាយដែន** ។ បទ ថា **ទទ្ធាលំ** (មានគ្រឹះរឹងមាំ) បានដល់ មានកំពែងរឹងមាំ ។ បទថា **ទទ្ធាការតោរណំ** (មានកំពែង និងទ្វាររឹងមាំ) បានដល់ មានកំពែង រឹងមាំ និងមានសន្ទុះទ្វាររឹងមាំ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបពោលថា មាន ទ្វារតែមួយ ព្រោះថា ក្នុងនគរដែលមានទ្វារច្រើន ចាំនឹងត្រូវមានអ្នកក្សា ទ្វារដែលធ្លាតច្រើននាក់ ទ្វារតែមួយមនុស្សតែម្នាក់ក៏ល្មម ។ ក៏អ្នកដទៃ ស្មើដោយបញ្ញារបស់ព្រះតថាគតមិនមាន ព្រោះដូច្នោះ ទើបពោលថា មាន ទ្វារតែមួយ ដើម្បីនឹងសម្តែងសេចក្តីប្រៀបធៀបប្រការដែលព្រះសាស្តា ទ្រង់ ជាបណ្ឌិត និងទ្រង់ដូចជាអ្នកក្សាទ្វារ ដូច្នោះ ។

បទថា **បណ្ឌិតោ** (ជាបណ្ឌិត) បានដល់ បុគ្គលប្រកបដោយភាពជា បណ្ឌិត ។ បទថា **ព្យត្តោ** (ឈ្មោះ) បានដល់ បុគ្គលប្រកបដោយភាព ជាអ្នកអាច ។ បទថា **មេធារី** (មានបញ្ញា) បានដល់ អ្នកប្រកបដោយ

មេធា ពោលគឺ បញ្ញាដឹងនូវឧបត្តិនៃឋានៈ ។ បទថា អនុបរិយាយបថំ
បានដល់ ផ្លូវកំពែងដែលមានឈ្មោះថា បញ្ចៀង ។ បទថា បុការសន្និ
(ទីតែនៃកំពែង) បានដល់ ទីដែលមិនមានឥដ្ឋ ២ ដុំ ។ បទថា បុការវិវរិ
(ចន្លោះនៃកំពែង) បានដល់ ទីដែលជាប្រហោងរបស់កំពែង ។ បទថា
តទេវេតំ បញ្ចំ (បញ្ញានេះឯង) សេចក្តីថា ឧត្តិយបរិព្វាជក សួរបញ្ញា
ដដែល ដែលសួរទុកដោយន័យថា លោកទៀងជាដើម ហើយក៏បញ្ជប់ ។
ដោយបទថា សព្វោ ច តេន លោកោ (លោកទាំងអស់) ព្រះថេរៈ
សម្តែងថា ឧត្តិយបរិព្វាជក តាំងនៅក្នុងសត្វបល្ល័ង្កនោះឯង ទើបសួរដោយ
អាការយ៉ាងដទៃ ។

ចប់អដ្ឋកថា ឧត្តិយសូត្រទី ៥

អង្គកថា កោកនុទសូត្រទី ៦

ព្រះអានន្ទឆ្លើយបញ្ជារបស់កោកនុទបរិញ្ញាជក

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង កោកនុទសូត្រទី ៦ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៦] បទថា បុព្វបយមាណោ (សំដីលខ្លួន) បានដល់ ធ្វើខ្លួន
 ឲ្យប្រាសចាកទឹកដូចមិនទាន់ដូចទឹក ។ សំព្វថា កេត្ត អាវុសោ កាត់បទ
 ថា កោ ឯត្ត អាវុសោ ។ បទថា យាវតា អាវុសោ ទិដ្ឋិ សេចក្តីថា
 ឈ្មោះថា ទិដ្ឋិ ៦២ យ៉ាង មានយ៉ាងណា ។ បទថា យាវតា ទិដ្ឋិដ្ឋានំ
 (ហេតុជាទីតាំងទិដ្ឋិមានប៉ុន្មាន) សេចក្តីថា ហេតុជាទីតាំងនៃទិដ្ឋិ ៨ យ៉ាង
 មានប្រមាណយ៉ាងនេះ គឺ ខន្ធជាហេតុទីតាំងនៃទិដ្ឋិក៏មាន អវិជ្ជាក៏មាន
 ផស្សៈក៏មាន សញ្ញាក៏មាន វិតក្កៈក៏មាន អយោនិសោមនសិការៈក៏មាន
 បាបមិត្តក៏មាន បរតោយោសៈ (ការដឹកនាំរបស់អ្នកដទៃ) ក៏មាន ឈ្មោះ
 ថា ហេតុនៃទិដ្ឋិ ។ បទថា អធិដ្ឋានំ ប្រែថា ទីតាំងមាំនៃទិដ្ឋិ ពាក្យនេះ
 ជាឈ្មោះរបស់ទិដ្ឋិទីតាំងមាំគ្របសង្កត់ ហើយប្រព្រឹត្តទៅ ។

បទថា ទិដ្ឋិបរិយុដ្ឋានំ (សេចក្តីរូបវិធីនៃទិដ្ឋិ) បានដល់ ការរូបវិធី

នៃទិដ្ឋិ ដែលលោកពោលទុកយ៉ាងនេះថា គឺ ១ ទិដ្ឋិ គឺ ទិដ្ឋិតតៈ (ការ
ឃើញ) ។ ២ ទិដ្ឋិតហណៈ ព្រៃ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ៣ ទិដ្ឋិកន្តារៈ កន្តារៈ គឺ
ទិដ្ឋិ ។ ៤ ទិដ្ឋិវិសុកៈ សត្រូវ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ៥ ទិដ្ឋិវិបួនទិតៈ សេចក្តី
ក្តៅក្រហាយ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ៦ ទិដ្ឋិសញ្ញាជនៈ សញ្ញាជនៈ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ៧
ទិដ្ឋិសល្លៈ កូនសរ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ៨ ទិដ្ឋិសម្ពាធានៈ សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ គឺ
ទិដ្ឋិ ។ ៩ ទិដ្ឋិបលិពោធានៈ គ្រឿងកង្វល់ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ១០ ទិដ្ឋិពន្លនៈ
គ្រឿងចង គឺ ទិដ្ឋិ ។ ១១ ទិដ្ឋិបាតៈ ជ្រោះ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ១២ ទិដ្ឋិ-
នុស័យ អនុស័យ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ១៣ ទិដ្ឋិសន្តាបៈ គ្រឿងដុត គឺ ទិដ្ឋិ ។
១៤ ទិដ្ឋិបរិទ្ធាហៈ គ្រឿងក្តៅជ្រា គឺ ទិដ្ឋិ ។ ១៥ ទិដ្ឋិតន្តៈ គ្រឿងដោត
ក្រង គឺ ទិដ្ឋិ ។ ១៦ ទិដ្ឋិបាទាន ឧបាទាន គឺ ទិដ្ឋិ ។ ១៧ ទិដ្ឋិភិ-
និវេសៈ សេចក្តីប្រកាន់មាំ គឺ ទិដ្ឋិ ។ ១៨ ទិដ្ឋិបរាមាសៈ ការស្ទាបអង្កែល
គឺ ទិដ្ឋិ ។ បទថា សម្មដ្ឋានំ ជាវេចនៈនៃទិដ្ឋិឋានៈនុ៎ះឯង ។ សមដ្ឋច
ដែលលោកពោលទុកថា ខន្ធជាបច្ច័យ ព្រោះអត្ថថា ប្រកាន់ឋានៈនៃទិដ្ឋិ
តាំងឡើង ។ គ្រប់បទគប្បីឲ្យពិស្តារចុះ ។ ក៏សោតាបត្តិមគ្គ ឈ្មោះថា

ទិដ្ឋិសមុត្តរាតៈ ព្រោះដកទិដ្ឋិត្រប់យ៉ាងបានដោយសមុច្ឆេទ ។ បទថា តម្កំ
(យើង... ទោឧ) បានដល់ យើងជីវទិដ្ឋិនោះបានត្រប់យ៉ាង ។ បទថា ក្សាហំ
វក្ខាមិ (យើងពោល... យ៉ាងណាបាន) បានដល់ យើងពោលព្រោះហេតុ
ណា ។

ចប់អដ្ឋកថា កោកនុទស្ត្រទី ៦

អដ្ឋកថា អាហុនេយ្យសូត្រទី ៧

ភិក្ខុប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ

ជាអ្នកគួរទទួលវត្ថុដែលគេនាំមកបូជា

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង អាហុនេយ្យសូត្រទី ៧ ដូចតទៅនេះ ៖

[៧] បទថា សម្មាទិដ្ឋិកោ (ជាសម្មាទិដ្ឋិ) បានដល់ ជាអ្នកមាន

ការឃើញតាមសេចក្តីពិត ។

ចប់អដ្ឋកថា អាហុនេយ្យសូត្រទី ៧

អង្គកថា ថេរសូត្រទី ៨

ភិកប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ រមែងនៅជាសុខ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ថេរសូត្រទី ១០ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៨] បទថា អធិករណសមុប្បាទរូបសមកុសលោ (ជាអ្នកឈ្លាស
ក្នុងការរម្ងាប់អធិករណ៍) បានដល់ ជាអ្នកឈ្លាសក្នុងការរម្ងាប់ការកើតឡើង
ព្រោះកំណត់មូលនៃអធិករណ៍ ៤ បាន ហើយក៏រម្ងាប់ចេញ ។

ចប់អង្គកថា ថេរសូត្រទី ៨

អង្គការ ឧបាលិស្សត្រទី ៩

ព្រះឧបាលិស្សត្រទីទៅនៅសេនាសនៈព្រៃ

គប្បីជ្រាបវិនិច្ឆ័យក្នុង ឧបាលិស្សត្រទី ៩ ដូចតទៅនេះ ៖

[៨៩] បទថា ទុរភិសម្ភវានិ ហិ (នៅលំបាក) បានដល់ បាន
លំបាក រកបានលំបាក ។ លោកអធិប្បាយថា អ្នកមានសក្តិភ័យ មិនអាច
នឹងកាន់យកបាន ។ បទថា អរញ្ញវនបត្តានិ (ព្រៃស្បាត និងព្រៃស្រោង)
សេចក្តីថា ព្រៃធំ និងព្រៃក្រាស់ ឈ្មោះថា អរញ្ញៈ ព្រោះសម្រេចអង្គ
ជាព្រៃ ។ ឈ្មោះថា វនបត្តៈ ព្រោះឆ្ងាយពីលង្វែកស្រុក ជាស្ថានទីពួក
មនុស្សមិនចូលទៅជិត ។ បទថា បន្តានិ (ដែលស្ងាត់) បានដល់ ឆ្ងាយ
ហួសប្រមាណ ។ បទថា ទុក្ករំ បរិវេកំ (ធ្វើសេចក្តីវិវេកបានលំបាក)
បានដល់ កាយវិវេកធ្វើបានលំបាក ។ បទថា ទុរភិរមំ (លំបាកនឹងអភិរម្យ)
បានដល់ មិនមែនត្រេកអរបានងាយៗ ។ បទថា ឯកត្តេ (ក្នុងការនៅម្នាក់
ឯង) បានដល់ ក្នុងភាពជាអ្នកនៅម្នាក់ឯង ។ ទ្រង់សម្តែងអ្វី ។ ទ្រង់
សម្តែងថា សូម្បីកាលធ្វើកាយវិវេកបានហើយ ក៏លំបាកនឹងឲ្យចិត្តត្រេកអរ

ក្នុងសេនាសនៈនោះ ។ ពិតហើយ លោកនេះមានរបស់ជាតូចៗ គ្នា ជាទី
ត្រេកអរ ។ បទថា ហរន្តិ មញ្ញោ (ដូចជានាំ) បានដល់ ដូចជានាំទៅ
ដូចជាបបួលទៅ ។ បទថា មនោ (ចិត្ត) បានដល់ ចិត្ត ។ បទថា
សមាធិ អលកមានស្ស (អ្នកមិនបានសមាធិ) បានដល់ អ្នកមិនបានឧប-
បារសមាធិ ឬអប្បនាសមាធិ ។ ទ្រង់សម្តែងអ្វី ។ ទ្រង់សម្តែងថា ព្រៃ
ទាំងឡាយ ដូចជាធ្វើចិត្តរបស់ភិក្ខុដូច្នោះឲ្យរើរវាយ ដោយសំឡេងស្លឹក
ឈើ និងម្រឹកជាដើម និងវត្ថុដែលគួរខ្លាចមានប្រការផ្សេងៗ ។ បទថា
សំសិទិស្សតិ (ទើបលិចចុះ) បានដល់ នឹងលិចចុះដោយកាមវិតក្កៈ ។
បទថា ឧប្បិលវិស្សតិ (នឹងអណ្តែតឡើង) បានដល់ នឹងអណ្តែតឡើង
ខាងលើ ដោយព្យាបាទវិតក្កៈ និងវិហិន្សវិតក្កៈ ។

បទថា កណ្ណសន្នោវិកំ ប្រែថា លាងត្រចៀកលេង ។ បទថា
បិដ្ឋិសន្នោវិកំ ប្រែថា លាងខ្នងលេង ។ ទាំងពីរយ៉ាងនោះ ការយក
ប្រមោយប័តទឹកហើយស្រោចត្រង់ត្រចៀកទាំងសងខាង ឈ្មោះថា កណ្ណ-
សន្នោវិកៈ ស្រោចទឹកត្រង់ខ្នង ឈ្មោះថា បិដ្ឋិសន្នោវិកៈ ។ បទថា គាធំ

វិន្ទតិ (បានចុះ) បានដល់ បានទីដ៏សមគួរ ។

បទថា កោ ចាហំ កោ ច ហត្ថិនាគោ (យើងជាអ្វី និងដំរីធំនេះ
 ជាអ្វី) សេចក្តីថា យើងជាអ្វី ស្តេចដំរីជាអ្វី ព្រោះថា យើងក្តី ស្តេចដំរី
 នេះក្តី ក៏ជាសត្វតិរច្ឆាន ទាំងស្តេចដំរីនេះក៏មានជើង ៤ ទាំងយើងក៏មាន
 ជើង ៤ សូម្បីយើងទាំងពីរក៏ស្មើៗ គ្នា មិនមែនឬ ។ បទថា វន្តកំ
 (នង្គ័លតូច) បានដល់ នង្គ័លតូចៗ សម្រាប់ក្មេងលេង ។ បទថា យជិកំ
 (ឈើហ៊ុន) បានដល់ ល្បែងលេងឈើខ្លីវាយដោយឈើវែង ។ បទថា
 មោក្ខចិកំ (កង្ហារឈើ) ល្បែងលេងបង្វិលឲ្យវិលជុំវិញ ។ លោកអធិប្បាយ
 ថា ល្បែងលេងដែលកាន់ចុងទុកលើអាកាស ដាក់ក្បាលចុះដី ហើយបង្វិល
 ទាំងខាងក្រោមខាងលើ ។ បទថា ចិន្ត្រិកំ (កង្ហារស្លឹកឈើ) បានដល់
 ល្បែងលេងមានកងដែលធ្វើដោយស្លឹកត្នោតជាដើម វិលទៅបានព្រោះកម្លាំង
 ខ្យល់ ។ នាឡិស្លឹកឈើហៅថា បត្តាឡ្ហកៈ ពួកក្មេងៗ យកស្លឹកឈើ
 ផ្សេងពីនាឡិនោះ វាល់ខ្សាច់លេង ។ បទថា រថកំ ប្រែថា រថតូចៗ ។
 បទថា ធនុកំ ប្រែថា ធនុតូចៗ ។

ពាក្យថា វោ ក្នុងបទថា ឥធិ ខោ បទ វោ ជានិបាត ។

អធិប្បាយថា ក្នុងលោកនេះឯង ។ ពាក្យថា ឥធិ ក្នុងបទថា ឥធិ ភ្នំ ឧទាលិ សង្ឃ វិហារហិ នេះ ជានិបាតចុះក្នុងអត្ថថា ជាសំភ្លើន ។ ព្រោះ ហេតុនោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទើបជាសំភ្លើនព្រះថេរៈ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់ការនៅកណ្តាលសង្ឃ មិនមែនទ្រង់អនុញ្ញាតការនៅព្រៃដល់ព្រះថេរៈ នោះ ។ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះព្រះសាស្តាទ្រង់ព្រះតម្រិះថា បានឮថា ព្រះថេរៈនៅក្នុងសេនាសនៈព្រៃ នឹងបំពេញបានតែវាសធុរៈតែម្យ៉ាង (វិប- ស្សនាធុរៈ) បំពេញគន្ថធុរៈមិនបាន តែព្រះថេរៈកាលនៅកណ្តាលសង្ឃ បំពេញធុរៈសូម្បីទាំងពីរនេះបាន នឹងសម្រេចព្រះអរហត្ត ទាំងនឹងជាប្រធាន ក្នុងផ្នែកព្រះវិន័យបិដក ដូច្នោះ តថាគតនឹងពោលសេចក្តីប្រាថ្នាអំពីមុន និងបុណ្យចាស់របស់គេ ហើយស្ថាបនាកិក្ខុនេះទុកក្នុងតំណែងដ៏កំពូលលើ ពួកកិក្ខុអ្នកទ្រទ្រង់វិន័យត្រង់កណ្តាលបរិស័ទ កាលទ្រង់ឃើញសេចក្តីនេះ ទើបទ្រង់មិនអនុញ្ញាតការនៅព្រៃដល់ព្រះថេរៈ ។

-២៧២- មនោរថប្បវណ្ណំ អដ្ឋកថាអង្គុតរនិកាយ ទសកនិទាន ទុតិយបណ្ណាសកៈ

អដ្ឋកថា អតព្វសូត្រទី ១០

បុគ្គលលះធម៌ ១០ ប្រការ មិនគួរធ្វើ

ឲ្យជាក់ច្បាស់ព្រះអរហត្ត

[១០០] អដ្ឋកថាអត្ថសូត្រនេះ មានសេចក្តីងាយហើយ ។

ចប់ឧទាសករក្កវណ្ណានាទី ៥

ក្នុងវគ្គនេះមាន ១០ សូត្រ ព្រះអដ្ឋកថាកែអត្ថ ០៩ សូត្រ

ចប់ទុតិយបណ្ណាសកៈ

ចប់អង្គកថា

អនុត្តរនិកាយ ទសកនិបាត

ឃេយ្យៈ

បណេរវេប្បណី

រាយនាមសប្បុរសជន
ចូលរួមកសាងកម្មវិធីអង្គការ

លោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុន សារ៉ាង	\$ 2.000 USA
- ភិក្ខុ ចៅ សៀម វត្តអូស្រាលី	\$ 500 AUS
- ភិក្ខុ ធម្មប្បញ្ញា ជំ សារឿន វត្តពន្លឺតុលាក	
សហរដ្ឋអាមេរិក ព្រមទាំងពុទ្ធបរិស័ទ	\$ 920 USA
- ឧទាសកសោម រតនៈ ព្រមទាំងភរិយា និងបុត្រ	\$ 200 USA
- ឧទាសកតាំង សុដល ឧទាសិកា ឡុងកេង	
ព្រមទាំងបុត្រ និងចៅ	កុំព្យូទ័របត់មួយគ្រឿង
